

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Monitor Naturalisatie en Optie 2018-2024

Datum	Juni 2025
Status	Eindrapport

Colofon

Titel Monitor Naturalisatie en Optie 2018-2024

Status Eindrapport

Contact INDOA@ind.nl

Ministerie van Asiel en Migratie
Immigratie- en Naturalisatiedienst
Directie Strategie en Uitvoeringsadvies
Afdeling Onderzoek en Analyse
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Afkortingenlijst.....	9
1 Inleiding	10
1.1 Aanleiding onderzoek.....	10
1.2 Doelstelling	10
1.3 Vraagstelling.....	10
1.3.1 Centrale onderzoeksvragen	11
1.3.2 Subvragen	11
1.4 Reikwijdte	13
1.5 Onderzoeksmethode	13
1.5.1 Deskresearch	13
1.5.2 Kwantitatieve analyse.....	13
1.5.3 Interviews.....	15
1.5.4 Toekomstverwachting.....	15
1.6 Klankbordgroep.....	15
1.7 Leeswijzer	15
2 Wijzigingen in wet en beleid	16
2.1 Wet- en beleidsontwikkelingen naturalisatie en optie	16
2.1.1 Vrijstelling voor Syrische paspoorten en geboorteakten	16
2.1.2 Aanpassingen van de naturalisatietoets	16
2.1.3 Nieuw optierecht.....	18
2.1.4 Ontheffing voor RANOV-vergunninghouders	18
2.1.5 Overig wijzigingen.....	19
3 Verlening van het Nederlanderschap door naturalisatie	20
3.1 Naturalisatieverzoeken.....	20
3.1.1 Leeftijd en geslacht	21
3.1.2 Nationaliteit	22
3.1.3 Plaats van indiening	23
3.1.4 Voorgaande verblijfsvergunning.....	24
3.2 Besluiten op verzoeken om naturalisatie.....	25
3.2.1 Inwilligingsgrondslag	26
3.2.2 Afwijzingsgronden.....	26
3.2.3 Ontheffing en vrijstelling van het inburgeringsvereiste.....	28
3.2.4 Afspraken bij de gemeenten in Europees Nederland	29
3.2.5 Doorlooptijden van de behandeling van naturalisatieverzoeken.....	29
3.2.6 Aantal afgesloten beroepszaken.....	35

4	Verkrijging van het Nederlanderschap door optie	36
4.1	Optiebevestigingen	36
4.1.1	Leeftijd en geslacht	38
4.1.2	Nationaliteit	39
4.1.3	Plaats van indiening	42
4.1.4	Voorgaande verblijfsvergunning.....	42
5	Nederlanderschap door naturalisatie of optie: totalen	44
5.1	Nieuwe Nederlanders	44
5.1.1	Leeftijd en geslacht	44
5.1.2	Nationaliteit	45
5.1.3	Plaats van indiening	46
6	Afstands- en intrekingsprocedures.....	48
6.1	Afstandsplicht voor naturalisandi	48
6.2	Afstandsprocedures	50
6.3	Intrekingsprocedures	50
7	Toekomstverwachtingen	53
7.1	Disclaimer en terugblik	53
7.2	Een voorspelling op basis van demografische data (CBS)	54
7.3	Een voorspelling op basis van demografische data (Eurostat).....	57
7.4	Een kwalitatieve voorspelling voor het aantal optiebevestigingen.....	58
7.5	Gevolgen voor de naturalisatieketen	59
	Bijlage 1 – Naturalisatieprocedure	60
	Bijlage 2 – Optieprocedure	63
	Bijlage 3 – Optiecategorieën	64
	Bijlage 4 – Afstandsprocedure.....	67
	Bijlage 5 – Intrekingsprocedure	68
	Bijlage 6 – Wijzigingen in de landenlijst (2018-2024).....	69
	Bijlage 7 – Aanvullende figuren en tabellen.....	71

Samenvatting

De afdeling Onderzoek en Analyse (O&A) van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) heeft op verzoek van de directeur-generaal Migratie de *Monitor Naturalisatie en Optie 2018-2024* ontwikkeld. In tegenstelling tot andere rapportages die naturalisatie en optie beperkt behandelen, bevat de monitor uitgebreide informatie over verschillende facetten van de naturalisatieprocedure en de optieverklaring. Hiermee vult de monitor de statistische lacune op dit beleidsdossier.

Naturalisatie

Het totaal aantal ingediende naturalisatieverzoeken is sterk toegenomen sinds 2018. In 2024 (52.100 verzoeken)¹ zijn ten opzichte van 2018 (26.500 verzoeken) grofweg twee keer zoveel naturalisatieverzoeken ingediend in het Nederlandse Koninkrijk. 2021 was een piekjaar met bijna 59.000 ingediende naturalisatieverzoeken. In totaal zijn 316.100 naturalisatieverzoeken ingediend in 2018-2024 in het Koninkrijk of via de diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland. De sterke toename van het aantal naturalisatieverzoeken is voornamelijk toe te schrijven aan de in Europees Nederland ingediende verzoeken door Syriërs (85.600). Ook Eritreeërs (29.100) en Indiërs (18.400), als tweede en derde grootste groep, hebben meer verzoeken ingediend. In het Caribische deel van het Koninkrijk worden de meeste verzoeken ingediend door Colombianen (710), Dominicanen (560) en Venezolanen (450).

Wat verder opvalt bij de naturalisatieverzoeken is de stabiele *fiftyfifty* verdeling over het aantal mannen en vrouwen. In totaal is 69% van de verzoekers meerderjarig op het moment van het indienen van het naturalisatieverzoek. 31% is minderjarig. Het overgrote merendeel (310.700, 98%) is ingediend bij een Nederlandse gemeente. De rest is ingediend via een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland (1.600, 1%), Curaçao (1.460, <1%), Aruba (930 <1%), Sint Maarten (860, <1%) en Caribisch Nederland (450, <1%). Gemiddeld verblijven verzoekers 5,8 jaar in het Koninkrijk voordat zij om naturalisatie verzoeken.

Parallel aan de toename van het aantal naturalisatieverzoeken is ook het aantal besluiten op deze verzoeken sterk gestegen. In 2018-2024 heeft de IND **317.000 besluiten op naturalisatieverzoeken genomen en is 97,3% van de naturalisatieverzoeken ingewilligd**. Ruim de helft van de verzoekers (52%) verkrijgt het Nederlanderschap na vijf jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf in Nederland of het Koninkrijk. 30% van de verzoekers betreft minderjarigen die Nederlander worden op grond van medeverlening tijdens de naturalisatie van (één van) de ouders. Naturalisatie waarbij de verzoeker met een Nederlander is gehuwd komt daarna het vaakst voor (10%). In 2018-2024 zijn **7.400 naturalisatieverzoeken afgewezen**. Een gevaar voor de openbare orde is het vaakst tegengeworpen criterium. Hierop volgt het niet vaststaan van de identiteit en nationaliteit van de verzoeker. Het derde vaakst genoemde criterium is dat het verzoek van de hoofdverzoeker afgewezen is.

¹ In de samenvatting zijn de aantallen afgerond op 100- of 10-tallen.

In 22,6% van alle afgehandelde naturalisatieverzoeken in 2018-2024 is er een beroep gedaan op vrijstelling of ontheffing van het inburgeringsvereiste. Bijna alle verzoeken om vrijstelling of ontheffing zijn toegekend (99,8%).

De naturalisatieprocedure verloopt steeds sneller. Van gemiddeld 344 dagen in 2018 tot gemiddeld 182 dagen in 2024 in het geval van inwilligingen. Dit komt vooral doordat de IND – als gevolg van een groot intern verbetertraject bij de Klantgroep Naturalisatie en een veranderde populatie van naturalisatieverzoekers (veel verzoeken van Syriërs) – steeds sneller beslist op naturalisatieverzoeken. De gemeente is ook iets sneller geworden met het doorsturen van verzoeken richting de IND. In Europees Nederland woont 82% van de naturalisatieverzoekers die een inwilliging heeft ontvangen binnen één jaar de naturalisatieceremonie bij. Hierbij is geteld vanaf het moment dat het verzoek volledig bij de gemeente is ingediend. Bij ingewilligde verzoeken die via de diplomatieke vertegenwoordiging zijn ingediend, geldt dat de ceremonie in 77% van de gevallen binnen één jaar plaatsvindt. Dit is 67% in Sint Maarten, 49% in Curaçao, 44% in Caribisch Nederland en 42% in Aruba.

Indien een bezwaarschrift ongegrond is volgens de IND, kan de verzoeker tegen dat besluit in beroep bij de bestuursrechter. In 2018-2024 is **70% van de afgesloten beroepszaken (540 van de 780) ongegrond verklaard** door de rechter. In die beroepszaken had de IND gelijk volgens de rechter. 11% (80) was gegrond verklaard. De rest van de beroepen is ingetrokken of niet-ontvankelijk verklaard.

Optie

In 2018-2024 zijn in totaal **meer dan 52.000 optiebevestigingen geregistreerd**², waarbij er over de gehele periode geen eenduidige trend in aantallen te zien is. In 2018 waren er ruim 6.800 optiebevestigingen. Dat aantal steeg in 2019 tot ruim 8.800. Een sterke stijging voornamelijk veroorzaakt door Britten die, aangejaagd door Brexit, middels optie Nederlander werden. Hierna daalde het aantal optiebevestigingen tot 5.200, voornamelijk door de effecten van de coronapandemie op de samenleving. In 2023 bedroeg het aantal ruim 6.800 optiebevestigingen. Dit steeg weer in 2024 tot ruim 7.200.

De grootste groep optanten wordt gevormd door de personen die tenminste drie jaar met een Nederlander zijn getrouwd en minimaal vijftien jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf in het Nederlandse Koninkrijk hebben gehad (artikel 6.1g van de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN)). Daarna volgt de groep bestaande uit meerderjarige personen die vanaf hun geboorte in het Koninkrijk wonen en hier toegelaten zijn (artikel 6.1a RWN). De op 1 april 2022 geïntroduceerde nieuwe categorie 'het met terugwerkende kracht herkrijgen van de verloren nationaliteit en daarmee het Unieburgerschap in geval van gebleken onevenredigheid' behoort met minder dan tien geregistreerde optiebevestigingen tot de minst gebruikte optiecategorieën in 2018-2024 (artikel 6.1p RWN).

In 2018-2024 is 82% van de bevestigde optieverklaringen ingediend bij de Nederlandse gemeenten in Europees Nederland. 9% is bij een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland ingediend. Ongeveer 6% is in het Caribische deel van het Koninkrijk ingediend.³

² De IND registreert alleen de optiebevestigingen die zij van de bevoegde autoriteiten krijgt doorgestuurd.

Optieweigingen zijn niet terug te vinden in de IND-databases en daardoor niet meegenomen in deze monitor.

³ Bij 3% is door datakwaliteitsproblemen niet bekend waar de optieverklaring is ingediend.

Ongeveer 56% van de optanten is vrouw en ongeveer 44% is man. Daarnaast vallen de meeste optanten in de leeftijdscategorie 35 t/m 44 (21%) en 45 t/m 64 (31%). Zij zijn gemiddeld ouder dan naturalisatieverzoekers. Meerderjarigen vormen met 94% de grootste groep binnen de totale groep optanten. 6% is minderjarig.

Personen met de Turkse nationaliteit (bijna 13.000 optiebevestigingen) hebben het meest geopteerd. Personen met de Marokkaanse nationaliteit volgden daarna (ruim 7.600 optiebevestigingen). De derde groep werd gevormd door Britten (6.200 optiebevestigingen). In het Caribische deel van het Koninkrijk zijn de grootste groepen optanten Dominicanen (680), Colombianen (650) en Haïtianen (470).

Verkrijging van het Nederlanderschap door naturalisatie en optie samen

Het **totaal aantal personen dat het Nederlanderschap** via naturalisatie of optie **heeft verkregen** in 2018-2024 **bedroeg 338.200**. Met 78.300 naturalisatiebesluiten en optiebevestigingen vormen Syriërs verreweg de grootste groep nieuwe Nederlanders, gevolgd door Turken en Eritreeërs. In het Caribisch deel van het Koninkrijk vormen Colombianen de grootste groep (1.190), gevolgd door Dominicanen (1.060) en Haïtianen (710).

Afstands- en intrekingsprocedures

Van de totale groep naturalisandi in 2018-2024 verloor 13% automatisch zijn oorspronkelijke nationaliteit bij naturalisatie. Voor 50% was het niet mogelijk om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit omdat de wetgeving in het land van herkomst dit niet toelaat. Voor 28% van de naturalisandi was het echter wel mogelijk om afstand te doen van de oorspronkelijk nationaliteit.⁴ Dit betekent echter niet dat dit altijd door de Nederlandse autoriteiten kan worden verlangd, omdat de wet bepaalt dat bepaalde verzoekers géén afstand hoeven te doen. Bijvoorbeeld verzoekers in het bezit van een asielstatus of verzoekers die zijn getrouwd met een Nederlander.

In 2018-2024 heeft de IND in totaal **28.200 afstandsprocedures opgestart** en 23.900 afstandsprocedures afgesloten.⁵ Het aantal afgesloten afstandsprocedures is over de periode 2018-2024 aanzienlijk toegenomen. Vaak heeft de naturalisandus aangetoond afstand te hebben gedaan van zijn oorspronkelijke nationaliteit (83%). In de meeste overige gevallen heeft de naturalisandus aangetoond al het mogelijke gedaan te hebben om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit (12%).

In 2018-2024 zijn **250 intrekingsprocedures van het Nederlanderschap opgestart nadat iemand niet aan de afstandsplicht heeft voldaan**. In 2018-2024 zijn 610 intrekingsprocedures afgerond. In één op drie afgeronde procedures is de IND daadwerkelijk overgegaan tot intrekking van het Nederlanderschap. Uit de cijfers blijkt dat intrekken vaak niet meer nodig was. In één op de vijf afgesloten procedures is bijvoorbeeld door de naturalisandus toch afstand gedaan van de oorspronkelijke nationaliteit.⁶

⁴ In de overige 8% vallen voornamelijk staatlozen of verzoekers waarvan de nationaliteit als onbekend staat geregistreerd.

⁵ Deze cijfers zijn niet een-op-een te vergelijken. Een in jaar Y afgesloten afstandsprocedure kan immers in jaar X al zijn gestart.

⁶ Het is belangrijk om op te merken dat de afgeronde intrekingsprocedures in deze periode vóór 2018 kunnen zijn opgestart. Dit verklaart het verschil in opgestarte en afgesloten intrekingsprocedures.

Toekomstverwachting

De globale voorspellingen moeten met een zekere terughoudendheid geïnterpreteerd worden. De totale groep niet-Nederlanders in Europees Nederland is vanaf 2018-2024 met 50% gestegen.⁷ Dit betekent dat het aantal potentiële naturalisatieverzoekers de komende jaren ook sterk toeneemt. Omdat de laatste jaren relatief veel niet-Nederlanders zijn genaturaliseerd, is het meest waarschijnlijk dat een midden- tot hoog scenario aan naturalisaties moet worden aangehouden. Gebaseerd op eigen extrapolaties op basis van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) kan dan worden uitgegaan van tussen de 35.200-54.600 naturalisaties in 2025, met een groei tot mogelijk 45.500-70.700 naturalisaties in 2029. Hierbij zijn de hoge aantallen per jaar waarschijnlijker bij ongewijzigde omstandigheden en beleid.

Op basis van CBS-data kan over optiebevestigingen niets gezegd worden. Wél zou in kwalitatieve zin beredeneerd kunnen worden dat het aantal optiebevestigingen niet sterk zal stijgen bij ongewijzigde omstandigheden en beleid. Op lange termijn (meer dan vijftien jaar vanaf 2018) kan het aantal optiebevestigingen sneller gaan stijgen omdat de totale groep niet-Nederlanders de afgelopen jaren is toegenomen én de meest gebruikte optiecategorieën alle drie een stevige tijdscomponent als voorwaarde hanteren (vijftien tot achttien jaar voordat geopteerd kan worden).

De voorspelde hogere aantallen maken dat verdere ketenbrede verbeterinitiatieven op het gebied van digitaliseren en vereenvoudigen van de procedure nodig zijn om ervoor te zorgen dat ook in de toekomst naturalisatieverzoeken en optieverklaringen binnen de naturalisatieketen tijdig, efficiënt en zorgvuldig worden afgehandeld.

⁷ Hier valt de groep Oekraïners die in Nederland verblijven onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming ook onder. Indien deze groep niet in aanmerking komt voor naturalisatie, is de stijging van het aantal verwachte naturalisaties (vanaf 2027) minder groot.

Afkortingenlijst

BNT	Besluit naturalisatietoets
BRP	Basisregistratie Personen
BZ	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DMB	Directie Migratiebeleid
EU	Europese Unie
HRWN	Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
INDiGO	Informatiesysteem van de IND
JenV	Ministerie van Justitie en Veiligheid
KB	Koninklijk besluit
O&A	Afdeling Onderzoek en Analyse (SUA)
RANOV	Regeling Afwikkeling Nalatenschap Oude Vreemdelingenwet
RWN	Rijkswet op het Nederlanderschap
SUA	Directie Strategie en Uitvoeringsadvies (IND)
Wi	Wet inburgering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Het demissionaire kabinet-Schoof heeft in september 2024 in zijn regeerprogramma aangegeven in te willen zetten op een aanscherping van de voorwaarden om het Nederlanderschap te verkrijgen via de naturalisatieprocedure.⁸ Het verlenen van het Nederlanderschap via de naturalisatieprocedure of verkrijging van het Nederlanderschap via de optieprocedure is een beleidsdossier dat onder de verantwoordelijkheid valt van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV, Staatssecretaris Rechtsbescherming).⁹ JenV gebruikt statistieken als achtergrondinformatie bij het ontwikkelen van nieuw beleid over naturalisatie en optie. De laatste monitor met deze statistieken stamt uit 2018 en de inhoud ervan is daarmee gedateerd.¹⁰ De afdeling Onderzoek en Analyse (O&A) van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) heeft daarom op verzoek van de directeur-generaal Migratie onderhavige *Monitor Naturalisatie en Optie 2018-2024* ontwikkeld. In deze monitor wordt gerapporteerd over de jaren 2018 tot en met 2024. In tegenstelling tot andere rapportages die naturalisatie en optie beperkt behandelen, bevat de monitor uitgebreide informatie over verschillende facetten van de naturalisatieprocedure en de optieverklaring. Hiermee vult de monitor de statistische lacune op dit beleidsdossier.

1.2 Doelstelling

Het doel van de monitor is om inzicht te geven in de ontwikkeling ten aanzien van verzoeken om naturalisatie en optieverklaringen en de uitkomsten daarvan over de periode 2018 tot en met 2024. Om dit inzicht te verschaffen, gaat de monitor naturalisatie en optie onder andere in op de volgende onderdelen:

- Overzicht van relevante beleidsontwikkelingen tussen 2018 en 2024;
- Inzicht geven in de aard en omvang van:
 - Het aantal naturalisatieverzoeken
 - Het aantal (bevestigde) optieverklaringen
 - Het aantal beslissingen op naturalisatieverzoeken
 - Het aantal nieuwe Nederlanders door naturalisatie en optie
 - Het aantal afstandsprocedures (van de oorspronkelijke nationaliteit)
 - Het aantal intrekkingen van het Nederlanderschap (vanwege niet afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit);
 - De wachttijden bij de gemeenten (indicatief).
- Duiding van het bovenstaande;
- Verkenning of het mogelijk is om een globale inschatting te maken van het aantal personen dat de komende vijf jaar zal naturaliseren bij ongewijzigd beleid.

1.3 Vraagstelling

In deze monitor wordt een antwoord gegeven op de volgende centrale onderzoeksvragen met onderliggende subvragen.

8 Rijksoverheid, 2024, Regeerprogramma kabinet-Schoof, <https://www.rijksoverheid.nl/regering/documenten/publicaties/2024/09/13/regeerprogramma-kabinet-schoof>, laatst geraadpleegd op 12 maart 2025.

9 Hoewel de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) als uitvoeringsorganisatie valt onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Asiel en Migratie ligt dit specifieke beleidsdossier bij de Staatssecretaris van JenV. Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2018, Monitor naturalisatie en optie, <https://ind.nl/nl/over-ons/cijfers-en-publicaties/trendanalyses-beleidsmonitors-en-evaluaties>, laatst geraadpleegd op 27 mei 2025.

1.3.1 Centrale onderzoeksvragen

1. Hoe zijn de naturalisatieprocedure en de optieprocedure ingericht?
2. Wat zijn kenmerken van naturalisatieverzoeken, besluiten op die verzoeken en optieverklaringen in de periode 2018 tot en met 2024?
3. Wat zijn kenmerken van afstands- en intrekingsprocedures gerelateerd aan naturalisatie en/of optie in de periode 2018 tot en met 2024?
4. Wat zijn mogelijke verklaringen voor de kenmerken genoemd onder de centrale onderzoeksvragen 2 en 3?
5. Wat is een globale inschatting van de verwachte aantallen naturalisatieverzoeken en optieverklaringen van 2025 tot en met 2029 uitgaande van het beleid dat nu (voorjaar 2025) in werking is?

1.3.2 Subvragen

Naturalisatieverzoeken en optieverklaringen: verzoeken en voorafgaand

- 2.1 Hoeveel naturalisatieverzoeken zijn er ingediend? Uitgesplitst naar:
 - a) jaar van verzoek;
 - b) land/plaats van indiening¹¹;
 - c) nationaliteit¹² van verzoekers voor Europees Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk afzonderlijk;
 - d) minder- vs. meerderjarigheid van verzoeker.
- 2.2 Welk deel van de verzoekers had voorafgaand aan het naturalisatieverzoek/de optieverklaring een verblijfsvergunning? Wat was de direct voorgaande verblijfsvergunning?
- 2.3 Wat is de duur van onafgebroken verblijfsrecht in het Koninkrijk voorafgaand aan een naturalisatieverzoek?

Besluiten op naturalisatieverzoeken en optieverklaringen

- 2.4 Welke beslissingen zijn er in eerste aanleg genomen op naturalisatieverzoeken in de periode 2018 t/m 2024?¹³ In ieder geval:
 - a) Hoeveel naturalisatieverzoeken zijn er ingewilligd?
 - b) Hoeveel naturalisatieverzoeken zijn er afgewezen en hoe vaak gebeurde dit op grond waarvan?
- 2.5 Hoe vaak is Nederlanderschap verkregen op basis van optie? Uitgesplitst naar:
 - a) jaar van besluit;
 - b) land/plaats van indiening;
 - c) nationaliteit van optanten voor Europees Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk afzonderlijk;
 - d) minder- vs. meerderjarigheid van optanten;
 - e) gronden op basis waarvan het Nederlanderschap door optie is verkregen.
- 2.6 Hoeveel personen zijn er Nederlander geworden, zowel via naturalisatie als optie? Uitgesplitst naar:
 - a) jaar van besluit;
 - b) land/plaats van indiening;
 - c) nationaliteit van verzoekers en optanten voor Europees Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk afzonderlijk;
 - d) minder- vs. meerderjarigheid van verzoekers en optanten;
 - e) voor optie: gronden op basis waarvan het Nederlanderschap door optie is verkregen.

11 Europees Nederland, Caribisch Nederland, Curaçao, Sint Maarten, Aruba en de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ). Dit geldt ook voor andere onderzoeksvragen waar deze uitsplitsing deel van is.

12 Inclusief onbekend en staatloos. Dit geldt ook voor andere onderzoeksvragen waar deze uitsplitsing deel van is.

13 Deze kunnen ingediend zijn in de periode voor 2018.

- 2.7 Hoe vaak is ontheffing of vrijstelling van het inburgeringsvereiste gegeven en om welke ontheffingen en vrijstellingen gaat het?
- 2.8 Hoe vaak is bewijsnood aangenomen voor afzonderlijk een paspoort, geboorteakte en paspoort/geboorteakte?
- 2.9 Wat gebeurt er met de oorspronkelijke nationaliteit van naturalisandi?
- Welk deel en hoeveel van de naturalisandi verliest bij naturalisatie tot Nederlander automatisch hun oorspronkelijke nationaliteit¹⁴?
 - Welk deel en hoeveel van de naturalisandi moet actief afstand doen van hun oorspronkelijke nationaliteit¹⁵?
 - Welk deel en hoeveel van de naturalisandi mag hun oorspronkelijke nationaliteit houden omdat ze een nationaliteit hebben van een land uit categorie C volgens de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN)?
 - Voor welk deel en hoeveel van de naturalisandi geldt dat dat zij de nationaliteit van een land uit categorie B hebben volgens de RWN, maar toch ook uitgezonderd zijn van de afstandsverplichting? Welke uitzonderingsgronden zijn dan van toepassing en hoe vaak komen die voor?

Beroepszaken inzake afgewezen verzoeken om naturalisatie

- 2.10 Welk deel van afgewezen naturalisatieverzoeken in eerste aanleg en daarna in bezwaar¹⁶, blijft ook in afgesloten beroepszaken in de periode 2018-2024 een afwijzing?

Doorlooptijden van de behandeling van naturalisatieverzoeken

- 2.11 Wat zijn doorlooptijden van de behandeling van naturalisatieverzoeken en naturalisatiebesluiten die in 2018-2024 respectievelijk zijn ingediend dan wel afgehandeld?
- a) Wat is de doorlooptijd voor de verzoeker?
 - b) Wat is de tijd tussen het maken van een loketafspraak bij de gemeente tot de daadwerkelijke afspraak?¹⁷
 - c) Wat is de doorlooptijd bij een gemeente?
 - d) Wat is de doorlooptijd bij de IND?
 - e) Wat is de doorlooptijd bij het Kabinet van de Koning?

Afstandsprocedures

- 3.1 Hoeveel afstandsprocedures voor een oorspronkelijke nationaliteit zijn er opgestart bij besluiten in de periode 2018-2024¹⁸?
- 3.2 Hoeveel afstandsprocedures voor een oorspronkelijke nationaliteit zijn er afgesloten bij besluiten in de periode 2018-2024¹⁹ en wat was de uitkomst van deze afstandsprocedures?²⁰
- 3.3 Hoe vaak heeft een genaturaliseerde (toch) afstand gedaan van de Nederlandse nationaliteit in de periode 2018-2024²¹?

14 Geoperationaliseerd houdt dit in: Welk deel van de naturalisandi heeft een nationaliteit van een land uit categorie A volgens de Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap (HRWN)?

15 Geoperationaliseerd houdt dit in: Welk deel van de naturalisandi heeft een nationaliteit van een land uit categorie B volgens de HRWN én geen uitzonderingsgrond t.a.v. het afstand doen?

16 Deze zaken kunnen ook afgewezen zijn voor 2018.

17 Uit praktische overwegingen is het niet mogelijk om voor alle gemeenten de duur van deze periode te achterhalen. Er zal een selectie van gemeenten worden gemaakt.

18 Bijbehorende naturalisatieverzoeken kunnen ingediend zijn voor 2018.

19 Bijbehorende naturalisatieverzoeken kunnen ingediend zijn voor 2018.

20 Mogelijk raakt de beantwoording van deze vraag aan handavingsaspecten door de IND. Er worden op voorhand geen andere handavingsaspecten onderzocht.

21 Deze afstand kan gaan over Nederlanderschap verkregen voor 2018.

Intrekkingsprocedures

3.4 Hoe vaak is een intrekkingsprocedure opgestart in de periode 2018-2024²² vanwege het niet afstand doen?

3.5 Wat waren de uitkomsten van intrekkingsprocedures die in de periode 2018-2024²³ afgesloten zijn?

1.4**Reikwijdte**

De monitor richt zich op het volgende:

- De naturalisatieverzoeken die zijn ingediend in 2018-2024;
- De beslissingen die in 2018-2024 zijn genomen op naturalisatieverzoeken;
- De optiebevestigingen in 2018-2024;
- De afstandsprocedures die zijn opgestart en afgesloten in 2018-2024;
- De procedures voor intrekking van het Nederlanderschap die zijn opgestart en afgesloten in 2018-2024; er wordt alleen gerapporteerd over intrekkingen verbonden aan het niet voldoen aan de afstandsplicht.
- Een globale toekomstverwachting van het aantal verwachte naturalisaties en optiebevestigingen in 2025-2029.

In deze monitor wordt gerapporteerd over de ontwikkelingen tussen 2018 en 2024. Hiermee gaat de monitor verder waar de vorige monitor ophield met rapporteren (2014-2017). Door zeven jaar terug te kijken, kan met behulp van de jaarcijfers nagegaan worden of er trends over de jaren heen zijn.

1.5**Onderzoeksmethode****1.5.1***Deskresearch*

Voor de beantwoording van centrale onderzoeksvraag 1 zijn relevante beleidsstukken en achtergrondinformatie bestudeerd. Deze stukken geven inzicht in de wet- en regelgeving die van toepassing zijn bij naturalisatieverzoeken en optie.

1.5.2*Kwantitatieve analyse*

Voor de beantwoording van centrale onderzoeksvragen 2 en 3 zijn bestanden met gegevens over naturalisatieverzoeken, beslissingen op naturalisatieverzoeken, optiebevestigingen, afstands- en intrekkingsprocedures in de periode 2018-2024 opgevraagd bij het Business Informatie Centrum van de IND. Deze bestanden zijn geanalyseerd door middel van Microsoft Excel waarin ook de statistieken voor de monitor zijn vervaardigd.

De gegevens van de IND zijn voornamelijk afkomstig uit het datawarehouse van de IND (Metis), waarin gestructureerde en geautomatiseerde gegevens beschikbaar zijn voor rapportage. Voor een deel zijn ook gegevens gebruikt die met een query rechtstreeks op de database van het informatiesysteem van de IND (INDiGO) zijn verkregen, zodat de onderzoeksvragen zo volledig mogelijk beantwoord kunnen worden.²⁴ Een query op INDiGO levert gegevens op die niet per definitie reproduceerbaar zijn, omdat deze afhankelijk zijn van het peilmoment. Gegevens die met een query zijn gegenereerd zijn minder betrouwbaar dan standaard geleverde gegevens uit het datawarehouse van de IND.

Het gaat bij een query om gegevens die op een complexe manier afgeleid moeten worden, waarbij rekening gehouden moet worden met de ingewikkelde opbouw van

²² Deze intrekkingsprocedures kunnen gaan over Nederlanderschap gevraagd en/of verkregen voor 2018.

²³ Deze intrekkingsprocedures kunnen gaan over Nederlanderschap gevraagd en/of verkregen voor 2018.

²⁴ Voorbeelden hiervan zijn: nationaliteit van de optant, eventuele voorgaande verblijfsvergunning van de naturalisandus en optant, en verzoeken om vrijstelling van het inburgeringsvereiste bij verzoeken om naturalisatie.

de INDiGO-database. Toekomstige cijferleveringen met betrekking tot deze gegevens kunnen, indien deze in het datawarehouse van de IND worden ontsloten, derhalve afwijken van wat door middel van een query is aangeleverd.

In het onderzoek is gebruikgemaakt van deze query-gegevens, zodat de onderzoeksvragen zo volledig mogelijk beantwoord kunnen worden.

Uitgangspunten gebruikte bestanden

In INDiGO worden de verzoek-, afstands- en intrekingsprocedures als afzonderlijke zaken geregistreerd. Daarom zijn de volgende uitgangspunten van toepassing:

- Het aantal naturalisatieverzoeken en de beslissingen daarop staan niet gelijk aan het aantal personen dat een verzoek heeft ingediend of een beslissing heeft ontvangen, omdat personen in de onderzoeksperiode meerdere keren een verzoek kunnen hebben ingediend na een afwijzing op een eerder verzoek.
- De populatie 'naturalisatieverzoeken' en 'naturalisatieverzoeken waarop is beslist door de IND' komen niet met elkaar overeen, omdat een verzoek waarop is beslist in een eerder jaar kan zijn ingediend.
- Het aantal afstandsprocedures staat niet gelijk aan het aantal personen dat afstand moet doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Een persoon kan meerdere oorspronkelijke nationaliteiten hebben waar hij afstand van moet doen. In dat geval worden er meerdere afstandsprocedures opgevoerd.
- De populatie 'personen voor wie een afstandsprocedure is opgevoerd in INDiGO' in de onderzoeksperiode is niet gelijk aan de 'personen 1) waarvan in deze periode het verzoek is ingewilligd of de optieverklaring bevestigd én 2) die daarnaast afstandsplichtig zijn'. Dat kunnen bijvoorbeeld (voor een deel) afstandsplichtige personen zijn die voor 2018 een inwilliging of een optiebevestiging hebben gekregen.
- Hetzelfde geldt voor de personen voor wie een intrekingsprocedure is opgevoerd in de onderzoeksperiode. Dit kunnen personen zijn die voor 2018 het Nederlanderschap hebben verkregen en al dan niet afstand hebben moeten doen van hun oorspronkelijke nationaliteit.

Uitgangspunten rapportage over cijfers

- In sommige tabellen in het rapport wordt de waarde 'onbekend' buiten beschouwing gelaten wanneer het om kleine aantallen gaat. Daardoor komen eindtotalen voor verschillende tabellen soms niet met elkaar overeen.
- In het rapport zijn cijfers onder de tien vermeld als <10 in verband met mogelijke herleidbaarheid tot de persoon. Soms is het voor dit doel ook nodig om cijfers onder de 25 te vermelden als <25. De percentages zijn berekend op de oorspronkelijke cijfers. Vanwege de afgeronde percentages kan het voorkomen dat deze niet tot 100% optellen.

Cijfers vergeleken met CBS-cijfers

De aantallen verleningen van het Nederlanderschap door naturalisatie of verkrijgingen door optie in deze monitor wijken af van de cijfers op de website van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- De cijfers van het CBS hebben betrekking op personen die Nederlander zijn geworden via naturalisatie of optie en die ingeschreven staan in de Basisregistratie Personen (BRP). De cijfers in de monitor zijn gebaseerd op gegevens van de IND en gaan ook over personen die buiten Europees Nederland via naturalisatie of optie Nederlander zijn geworden.

- De cijfers van het CBS zijn gebaseerd op gegevens van de gemeenten in Nederland. De cijfers in de monitor zijn gebaseerd op gegevens in INDiGO. Daarin staat de oorspronkelijke nationaliteit van personen, die voor hun verzoek om naturalisatie of optiebevestiging niet bekend waren bij de IND, soms niet geregistreerd en blijft daardoor onbekend.

1.5.3 *Interviews*

Om centrale onderzoeksvraag 4 te beantwoorden – het duiden van de gegevens in deze monitor – zijn interviews gehouden met experts van de IND en Directie Migratiebeleid (DMB). Het betreft professionals die vanuit de uitvoering of beleid hebben meegelezen en meegedacht bij de totstandkoming van deze monitor.

1.5.4 *Toekomstverwachting*

Voor de beantwoording van centrale onderzoeksvraag 5 heeft O&A verkend of het mogelijk is een betrouwbare globale voorspelling te geven van de toekomstige aantallen naturalisatiebesluiten en optiebevestigingen. Gezien de vele factoren die een rol spelen in een voorspelling, is het niet vanzelfsprekend dat er een globaal doch betrouwbaar antwoord gegeven kan worden. Uiteindelijk is ervoor gekozen een voorspelling te maken op basis van data van het CBS en Eurostat, het statistische bureau van de Europese Unie (EU). De onderzoekers hebben voor deze voorspelling dus geen gebruik van IND-data gemaakt.²⁵

1.6 **Klankbordgroep**

Er is een klankbordgroep ingesteld met vertegenwoordigers van de directies Strategie en Uitvoeringsadvies (SUA), Regulier Verblijf en Nederlanderschap (Klantgroep Naturalisatie) en Juridische Zaken van de IND en van DMB. De klankbordgroep is schriftelijk betrokken bij de totstandkoming van onderzoeksopzet en is een keer bijeen gekomen voor de inhoudelijke bespreking van de monitor. Zo zijn de leden van de klankbordgroep betrokken geweest bij het opzetten van onderzoeksvragen. Ook hebben zij meegelezen op conceptversies van dit rapport.

1.7 **Leeswijzer**

In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op de voornaamste wets- en beleidswijzigingen om Nederlander te kunnen worden via naturalisatie of optie. Naturalisatieverzoeken en de besluiten op deze verzoeken staan centraal in hoofdstuk 3. Ook doorlooptijden worden in dit hoofdstuk genoemd. Hoofdstuk 4 is gewijd aan optieverklaringen. In hoofdstuk 5 wordt het totaal aantal nieuwe Nederlanders middels naturalisatie of optie behandeld. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op afstands- en intrekingsprocedures volgend op naturalisatiebesluiten en optiebevestigingen. Tenslotte wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op de toekomstverwachtingen: welke naturalisatie- en optietrend is het meest waarschijnlijk voor de komende vijf jaar?

²⁵ In verband met de samenstelling van de brondata van het CBS en Eurostat is in de monitor een voorspelling gemaakt van het aantal naturalisatiebesluiten en optiebevestigingen. De onderzoeksvraag richtte zich echter op naturalisatieverzoeken en optieverklaringen.

2 Wijzigingen in wet en beleid

2.1 **Wet- en beleidsontwikkelingen naturalisatie en optie**

Iemand die Nederlander wordt, verkrijgt daarmee van rechtswege een aantal rechten en plichten. Enkele belangrijke rechten zijn het recht op een Nederlands c.q. Europees paspoort, het recht op toegang tot het grondgebied van het Koninkrijk en van de EU, het recht op benoembaarheid in openbare functies, het recht op diplomatieke bescherming in het buitenland en actief en passief kiesrecht in nationale en provinciale verkiezingen. Daarnaast verkrijgt men het Unieburgerschap en geniet men als Europees burger het recht op vrij personenverkeer, vestiging en arbeid binnen de EU.

De Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) regelt op welke wijze het Nederlanderschap wordt verkregen, verloren en behouden. Er zijn drie mogelijkheden om Nederlander te worden: van rechtswege, door naturalisatie en door optie. Iemand kan van rechtswege Nederlander worden door afstamming (bijvoorbeeld door geboorte als kind van een Nederlander of erkenning of adoptie door een Nederlander). Daarnaast zijn er administratieve procedures tot het verkrijgen van het Nederlanderschap, namelijk een verzoek om naturalisatie tot Nederlander of het afleggen van een optieverklaring. In [Bijlage 1](#) en [Bijlage 2](#) worden de belangrijkste voorwaarden en de procedure voor een naturalisatieverzoek of optieverklaring beschreven. In de Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap (HRWN) staan de regels voor de toepassing van de RWN, evenals het Besluit verkrijging en verlies Nederlanderschap en de Regeling verkrijging en verlies Nederlanderschap.

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de belangrijkste wet- en beleidsontwikkelingen op het gebied van naturalisatie en optie over de periode vanaf 2018 tot en met 2024.²⁶ Deze ontwikkelingen zijn geordend op thema. Er zijn in deze periode ook wijzigingen geweest in de zogeheten landenlijst. De landenlijst is gebaseerd op buitenlandse nationaliteitswetgeving en geeft een overzicht van de afstandsbepalingen in andere landen. In de landenlijst is opgenomen of personen hun oorspronkelijke nationaliteit behouden of verliezen nadat zij Nederlander worden. Deze lijst wordt gebruikt om te bepalen of het doen van afstand mogelijk is voor een persoon die Nederlander wil worden. Wijzigingen in de landenlijst in de afgelopen jaren staan in [Bijlage 6](#).

2.1.1 *Vrijstelling voor Syrische paspoorten en geboorteakten*

Voor personen afkomstig uit Syrië geldt sinds 1 april 2014 de beleidsregel dat zij vanwege bewijsnood tijdens de optie- en naturalisatieprocedure zijn vrijgesteld van het overleggen van een paspoort en de geboorteakte. De periode waarvoor deze vrijstelling geldt is in 2023 tot onbepaalde datum verlengd.²⁷

2.1.2 *Aanpassingen van de naturalisatietoets*

In de Regeling naturalisatietoets Nederland is per 28 mei 2019 een vrijstelling van het examenonderdeel *Oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt* toegevoegd voor in Europees Nederland woonachtige personen die verzoeken om verlening van het Nederlanderschap en in loondienst werken dan wel recentelijk hebben gewerkt.²⁸

²⁶ Het betreft hier wijzigingen gelinkt aan de RWN en onderliggende regelgeving, kenbaar gemaakt via wijzigingsbesluiten (WBN's) van de Staatssecretaris van JenV. Het Besluit verkrijging en verlies Nederlanderschap is in de periode 2018-2024 niet aangepast.

²⁷ Besluit van de Staatssecretaris van JenV van 8 maart 2018, nummer WBN 2018/2, houdende wijziging van de HRWN 2003 (verder: WBN 2018/2), WBN 2021/8 en WBN 2023/5.

²⁸ WBN 2019/2

Per 1 oktober 2020 is hier een vrijstelling aan toegevoegd voor in Europees Nederland woonachtige personen die verzoeken om verlening van het Nederlanderschap en als zelfstandige ondernemer arbeid verrichten dan wel recentelijk als zelfstandig ondernemer arbeid hebben verricht.²⁹ Met ingang van 15 februari 2023 geldt de vrijstelling ook voor verzoekers die volledig gepensioneerd zijn vóór de AOW-gerechtigde leeftijd en verzoekers die volledig en blijvend arbeidsongeschikt zijn.³⁰

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering (Wi) 2021 in werking getreden. Aansluiting van het naturalisatiestelsel op de Wi 2021 is nog niet geregeld. Met het noodbesluit van 10 maart 2022 is wel het Besluit Naturalisatietoets (BNT) gewijzigd. Hiermee is geregeld dat de huidige eisen voor de naturalisatietoets, gebaseerd op de Wi 2013, blijven gelden in afwachting van het nieuwe naturalisatiestelsel. Het noodbesluit heeft juridisch geen einddatum en vervalt op het moment dat het nieuwe naturalisatiestelsel in werking treedt.³¹

De per 15 februari 2023 gewijzigde Regeling naturalisatietoets Nederland bevat een nieuwe ontheffingsgrond van de naturalisatietoets vanwege 'aantoonbaar geleverde inspanningen' voor analfabete naturalisatieverzoekers. Het wordt bij bepaalde zaken mogelijk om alfabetiserings- en inburgeringscursussen bij elkaar op te tellen en de volgtijdelijkheid van een alfabetiseringscursus en een inburgeringscursus los te laten.³²

Per 10 mei 2023 is in artikel 6, vierde lid, aanhef en onder a, van de Regeling naturalisatietoets Nederland het aantal keren dat een persoon moet hebben deelgenomen aan de niet behaalde onderdelen van de naturalisatietoets gewijzigd van vier- naar driemaal.³³

Met ingang van 17 mei 2024 is de Regeling naturalisatietoets Nederland gewijzigd in verband met een aanpassing van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag.³⁴ Op grond van deze wijziging is paragraaf 2.2.3 van de toelichting bij artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, RWN aangepast. Daarnaast is aan deze paragraaf toegevoegd dat van de naturalisatieverzoeker, die inburgeringsplichtig is op grond van de Wi 2021, niet wordt verwacht dat hij het participatieverklaringstraject heeft afgelegd. Ook is verduidelijkt dat die inburgeringsplichtige vreemdeling in aanmerking kan komen voor een advies van Dienst Uitvoering Onderwijs als op basis van de geleverde inspanningen redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat hij het inburgeringsexamen met succes aflegt.³⁵

Met ingang van 1 juli 2024 is geregeld dat een vreemdeling met een Wi 2021-inburgeringsdiploma op A2-niveau een vrijstelling krijgen van de inburgeringstoets zolang de regelgeving inzake naturalisatie nog niet is aangesloten op de Wi 2021.³⁶

Met ingang van 20 november 2024 heeft de Staatssecretaris van JenV ingestemd met een wijziging van artikel 3, eerste lid en onder k en onder l, BNT. De voorgenomen wijziging behelst dat de bepaling dat een voldoende voor het vak Nederlandse taal moet zijn behaald om voor een bepaalde vrijstelling (het aantonen

29 WBN 2020/5

30 WBN 2023/1

31 Staatsblad 2022, nr. 115.

32 Staatscourant 2023 nr. 4926.

33 WBN 2023/3

34 Staatscourant 2024, 15948.

35 WBN 2024/3

36 WBN 2024/1

in het bezit te zijn van een onder andere een diploma Nederlandstalig onderwijs in België of Suriname) van de naturalisatietoets in aanmerking te komen, wordt geschrappt uit artikel 3, eerste lid en onder k en l, BNT. Aangezien de aanpassing van het BNT echter twee jaren in beslag kan nemen, heeft de Staatssecretaris er tevens mee ingestemd om in de tussentijd te handelen conform de voorgenomen wijziging.³⁷

2.1.3 *Nieuw optierecht*

Op 1 april 2022 is een nieuwe wet³⁸ inwerking getreden als gevolg van een arrest van het Hof van Justitie van de EU van 19 maart 2019 in zaak C-221/17 (Tjebbes). In dit arrest lag de vraag voor of een tweetal bepalingen uit de RWN, op grond waarvan het Nederlanderschap van rechtswege verloren kan gaan, in overeenstemming zijn met het Unierecht. Uit het arrest blijkt dat het Unierecht niet in de weg staat dat een lidstaat ervan uitgaat dat nationaliteit een uitdrukking vormt van een effectieve band tussen onderdaan en lidstaat, en dat het ontbreken of eindigen van die band tot van rechtswege verlies van nationaliteit kan leiden. Daarom is het in overeenstemming met het Unierecht dat een lidstaat voorziet in een regeling op grond waarvan nationaliteit onder bepaalde omstandigheden van rechtswege verloren gaat, ook als daarmee tevens het Unieburgerschap verloren gaat. Wel moet het mogelijk zijn om per individueel geval te toetsen of het verlies van nationaliteit, indien dit leidt tot verlies van het Unieburgerschap, in overeenstemming is met het door het Unierecht erkende evenredigheidsbeginsel. In geval van gebleken onevenredigheid moet de verloren nationaliteit, en daarmee het Unieburgerschap, met terugwerkende kracht kunnen worden herkregen.

Door middel van de wet wordt voorzien in een grondslag om na van rechtswege verlies van het Nederlanderschap in concrete gevallen aan het evenredigheidsbeginsel te toetsen alsmede in een grondslag waarmee het Nederlanderschap met terugwerkende kracht kan worden herkregen. Aan artikel 6 RWN wordt een nieuw optierecht toegevoegd (eerste lid, aanhef en onder p) waarmee een persoon wiens Nederlanderschap, en daarmee het Unieburgerschap, van rechtswege verloren is gegaan, dat Nederlanderschap onder bepaalde omstandigheden met terugwerkende kracht kan herkrijgen. Met de wet biedt dit optierecht een exclusieve procedure om de in het arrest bedoelde toetsing aan het evenredigheidsbeginsel te verrichten en het Nederlanderschap zo nodig met terugwerkende kracht te herkrijgen.³⁹ Tot de inwerkingtreding van deze wet was er sinds 7 mei 2020 al een tijdelijke procedure op grond van het arrest van kracht.⁴⁰

2.1.4 *Ontheffing voor RANOV-vergunninghouders*

De Regeling Afwikkeling Nalatenschap Oude Vreemdelingenwet (RANOV) was bedoeld voor personen die onder de Vreemdelingenwet 1994 een asielaanvraag hebben ingediend en sindsdien ononderbroken in Nederland hebben verbleven. Deze personen kwamen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een reguliere verblijfsvergunning, die bekend is als de RANOV-vergunning. Met ingang van 1 juni 2021 wordt de nog niet-genaturaliseerde RANOV-vergunninghouder die als minderjarige samen met de ouder(s) of zelfstandig een RANOV-vergunning heeft gekregen, en inmiddels meerderjarig is, in de optie- en naturalisatieprocedure vrijgesteld van:

³⁷ Informatiebericht SUA 2024/79 (openbaar)

³⁸ De wet 'Wijziging van de RWN om te voorzien in een grondslag voor toetsing aan het evenredigheidsbeginsel in gevallen waarin het Nederlanderschap van rechtswege verloren is gegaan en in verlenging van de termijn voor van rechtswege verlies'.

³⁹ WBN 2022/1

⁴⁰ WBN 2020/1

- het overleggen van een geldig buitenlands paspoort (of anderszins een bewijs van het actuele bezit van een vreemde nationaliteit);
- het overleggen van een (buitenlands) geboorteakte/ geboorteregistratiebewijs; en
- de verplichting om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit (en daarvan een bewijsstuk te overleggen).⁴¹

Per 1 november 2021 geldt dit ook voor de overige RANOV-vergunninghouders, , tenzij er sprake is van twijfel aan identiteit- en nationaliteit.⁴²

2.1.5

Overig wijzigingen

Met ingang van 1 mei 2018 is de rehabilitatietermijn in de HRWN opgerekt van vier naar vijf jaar. Dit betekent als een persoon Nederlander wil worden door naturalisatie of optieverklaring, dat hij of zij voor een periode van vijf jaar voorafgaand aan het verzoek tot naturalisatie of optieverklaring geen misdrijf mag hebben begaan of onderworpen mag zijn geweest aan sanctionering van een misdrijf of aan de gevolgen daarvan.⁴³

Per 1 januari 2023 wordt twijfel aan de identiteit en/of nationaliteit in de optie- en naturalisatieprocedure niet tegengeworpen, als gerede twijfel over de identiteit en nationaliteit van een bij vergunningverlening veelal minderjarige verzoeker is ontstaan door toedoen van de ouder(s).⁴⁴

In het Koninkrijk geldt een termijn van vijf jaar voor naturalisatie. Voorheen begon deze termijn opnieuw als een migrant gedurende die periode zijn/haar identiteit of nationaliteit wijzigde, omdat hij/zij eerder onjuiste persoonsgegevens had opgegeven. Dit is vanaf 22 februari 2023 naar aanleiding van uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State niet langer het geval.⁴⁵

Op 1 oktober 2023 zijn de volgende twee wetsvoorstellen met betrekking tot staatloosheid in werking getreden:

1. Wet vaststellingsprocedure staatloosheid;
2. Wijziging van de RWN alsmede de intrekking van twee voorbeholden bij het Verdrag inzake de status van staatlozen.

Met de Wet vaststellingsprocedure staatloosheid is een gerechtelijke procedure ingesteld waarmee bij de rechtbank Den Haag een verzoek kan worden ingediend om de gestelde staatloosheid vast te laten stellen door de rechter. Het tweede wetsvoorstel wijzigt de RWN. Staatloos in het Koninkrijk geboren kinderen die hier niet rechtmatig verblijven hebben nu een mogelijkheid onder voorwaarden in aanmerking te komen voor verkrijging van het Nederlanderschap via een nieuw optieartikel in de RWN (Artikel 6.1q RWN).⁴⁶

Op 9 mei 2024 is het openbare orde beleid gewijzigd in de HRWN in verband met het invoeren van een ondergrens en een cumulatieregeling bij taakstraffen. Dit naar aanleiding van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Daarnaast is de hoogte van de boetebedragen aangepast in lijn met de actuele boetebedragen in de richtlijnen van het Openbaar Ministerie.⁴⁷

⁴¹ WBN 2021/3

⁴² WBN 2021/6

⁴³ WBN 2018/1

⁴⁴ WBN 2022/7

⁴⁵ EMN Jaaroverzicht 2023, p. 54.

⁴⁶ EMN Jaaroverzicht 2023, p. 55 en WBN 2023/5.

⁴⁷ WBN 2024/2

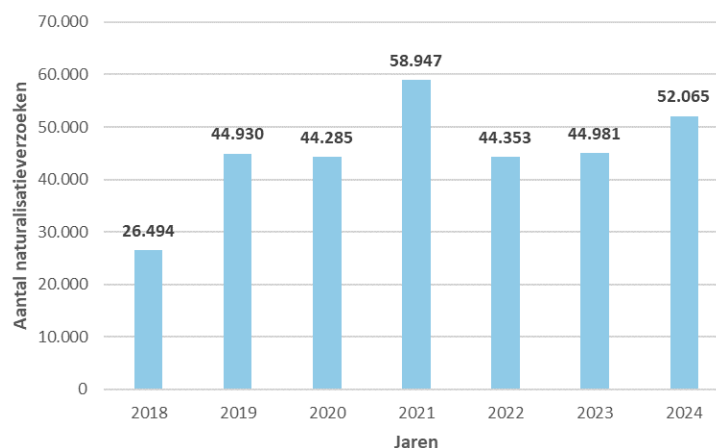
3 Verlening van het Nederlanderschap door naturalisatie

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de aard en omvang van het aantal verzoeken dat is ingediend voor het verlenen van het Nederlanderschap door naturalisatie. Daarbij wordt gekeken naar de leeftijd, het geslacht en de nationaliteit van de naturalisandus, het voorgaande type verblijfsvergunning en de plaats van indiening van het verzoek. Ook de beslissingen op naturalisatieverzoeken komen aan bod. Bij de beslissingen wordt gekeken naar zowel de inwillingen als de afwijzingen van de naturalisatieverzoeken en op welke gronden afgewezen wordt. Ook is er aandacht voor de uitkomsten van beroepszaken bij de bestuursrechter. Tenslotte is er ook aandacht voor de doorlooptijden van de naturalisatieverzoeken, zoals de doorlooptijd vanaf de datum van het indienen van het naturalisatieverzoek tot de datum van de beslissing door de IND (in het geval van afwijzingen) of tot de datum van de naturalisatieceremonie (in het geval van inwillingen). Voor verdere uitleg over de naturalisatieprocedure zie [Bijlage 1](#).

3.1 Naturalisatieverzoeken

[Figuur 1](#) geeft een overzicht van het aantal ingediende naturalisatieverzoeken over de periode 2018-2024. De datum van indiening bij de gemeente⁴⁸ is hierbij leidend.⁴⁹ Het betreft hier de naturalisatieverzoeken die door de IND zijn geregistreerd.

Figuur 1 – Ingediende naturalisatieverzoeken in 2018-2024

Het aantal ingediende naturalisatieverzoeken is sterk toegenomen sinds de start van deze periode. In 2024 zijn grofweg twee keer zoveel naturalisatieverzoeken ingediend ten opzichte van 2018. 2021 was een piekjaar met bijna 59.000 ingediende naturalisatieverzoeken. In de vorige monitor over de periode 2014-2017 daalde het aantal ingediende naturalisatieverzoeken juist nog.⁵⁰ Wat betreft de aantallen heeft dus een trendbreuk plaatsgevonden sinds 2018. In totaal zijn er in deze periode 316.055 naturalisatieverzoeken door de IND geregistreerd.

48 Of bij de diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland, bevoegde autoriteiten in Curaçao, Aruba, Sint Maarten of Caribisch Nederland.

49 Hierdoor komen de aantallen per jaar niet overeen met de aantallen in rapportage van de [IND-jaarcijfers 2024](#), waar een andere definitie voor de instroom per jaar wordt gehanteerd, namelijk het instroommoment bij de IND en niet het indieningsmoment bij de gemeente.

50 Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2018, Monitor naturalisatie en optie, <https://ind.nl/nl/over-ons/cijfers-en-publicaties/trendanalyses-beleidsmonitors-en-evaluaties>, laatst geraadpleegd op 27 mei 2025.

Voor het stijgende aantal naturalisatieverzoeken is een aantal verklaringen te noemen. Zo hebben sinds 2019 veel meer Syriërs een naturalisatieverzoek ingediend. Op dat moment verbleven zij immers vijf jaar in Nederland (zie ook Nationaliteit). Het aantal Syrische verzoeken steeg tussen 2018 en 2019 met 645% en als het aantal verzoeken in 2021 met 2018 wordt vergeleken is deze stijging zelfs 1180%. Hierna nam het aantal verzoeken af. Als je 2024 vergelijkt met 2021 wordt een daling waargenomen van 56%.⁵¹ Ook het aantal naturalisatieverzoeken van Indiërs en Eritreeërs is in de monitorperiode flink toegenomen.

Aanvullend zou het aantal toegenomen naturalisatieverzoeken mogelijk ook verklaard kunnen worden door de toegenomen geopolitieke onrust in de wereld. Het verkrijgen van Nederlands staatsburgerschap biedt immers zekerheid met betrekking tot het verblijfsrecht.

3.1.1

Leeftijd en geslacht

De naturalisatieverzoeken over de periode 2018-2024 kunnen uitgesplitst worden over meerder- en minderjarigheid en geslacht van de verzoeker. Deze uitsplitsing is te zien in [Tabel 1](#). Wat opvalt is de stabiele *fiftyfifty* verdeling over mannen en vrouwen. In totaal is 69% van de verzoekers meerderjarig op het moment van het indienen van het naturalisatieverzoek.

Tabel 1 – Naturalisatieverzoeken naar minder- en meerderjarigheid en geslacht in 2018-2024⁵²

Categorie	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
Meerderjarig	106.782	34%	109.984	35%	216.766	69%
Minderjarig	51.098	16%	48.182	15%	99.280	31%
Totaal	157.880	50%	158.166	50%	316.046	100%

[Tabel 2](#) geeft vervolgens het aantal naturalisatieverzoeken weer verdeeld over leeftijdscategorieën en geslacht. Verzoekers in de leeftijdscategorie 25 t/m 34 vormen de grootste groep. Deze groep wordt gevolgd door de 35 t/m 44 jarigen en de 0 t/m 9 jarigen. 65+’ers vormen de kleinste groep. In de categorieën t/m 24 vormen mannen een kleine meerderheid, daarna nemen vrouwen deze positie over. Vanaf de categorie 45 t/m 64 zijn mannen weer in de meerderheid binnen deze populatie.

Tabel 2 – Naturalisatieverzoeken naar leeftijdscategorie en geslacht in 2018-2024

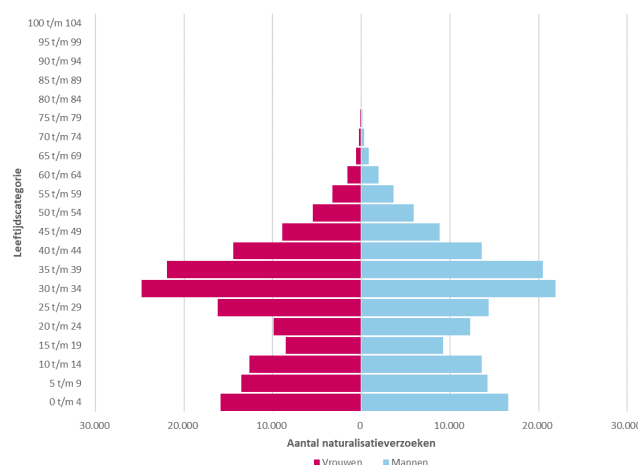
Categorie	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
0 t/m 9	30.826	10%	29.421	9%	60.247	19%
10 t/m 17	20.272	6%	18.761	6%	39.033	12%
18 t/m 24	14.820	5%	12.331	4%	27.151	9%
25 t/m 34	36.286	11%	41.007	13%	77.293	24%
35 t/m 44	34.032	11%	36.372	12%	70.404	22%
45 t/m 64	20.325	6%	19.224	6%	39.549	13%
65+	1.319	0%	1.050	0%	2.369	1%
Totaal	157.880	50%	158.166	50%	316.046	100%

In [Figuur 2](#) is het aantal naturalisatieverzoeken eveneens uitgesplitst naar leeftijdscategorie (per vijf jaar) en geslacht. Deze figuur vertoont een evenwichtige verdeling waarin bovenstaande aandachtspunten terug te zien zijn: mannen zijn licht in de meerderheid in de jongere en oudere leeftijdscategorieën, vrouwen in de middelbare leeftijdscategorieën.

⁵¹ Voor de aantallen verzoeken per nationaliteit, zie Tabel 31 in Bijlage 7.

⁵² Bij <10 van de naturalisatieverzoeken is het geslacht van de verzoeker niet bekend. Deze verzoeken zijn niet in deze tabel meegenomen. Dit geldt ook voor Tabel 2 en Figuur 2.

Figuur 2 – Naturalisatieverzoeken naar leeftijdscategorie en geslacht in 2018-2024

3.1.2

Nationaliteit

Vervolgens kunnen de naturalisatieverzoeken ook uitgesplitst worden naar nationaliteit van de verzoeker. Er is hierbij gekozen om de top 10 nationaliteiten voor Europees Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk afzonderlijk weer te geven. Dit onderscheid is gemaakt vanwege de verschillen in geografische ligging en demografische samenstelling.⁵³

Figuur 3 toont de top 10 nationaliteiten voor Europees Nederland en **Figuur 4** de top 10 nationaliteiten voor het Caribisch deel van het Koninkrijk.⁵⁴ Voor Europees Nederland valt de omvang van de groep Syriërs op. Zij vormen 27% van de totale groep verzoekers in Europees Nederland. De sterke toename van het aantal naturalisatieverzoeken vanaf 2019 is dan ook voornamelijk toe te schrijven aan verzoeken die zijn ingediend door Syriërs. De groep Syriërs bestaat voornamelijk uit asielstatushouders die na vijf jaar verblijf in Nederland in aanmerking komen voor het Nederlanderschap. Daarnaast zijn de aantallen Eritrese en Indiase verzoeken, respectievelijk de tweede en derde groep in aantallen, ook sterk gestegen. Staatloze verzoekers vormen de vierde groep. Zij zijn vermoedelijk vooral afkomstig uit Syrië.⁵⁵ Colombianen zijn met 19% de grootste groep verzoekers in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Een alfabetische lijst van de aantallen van de verschillende

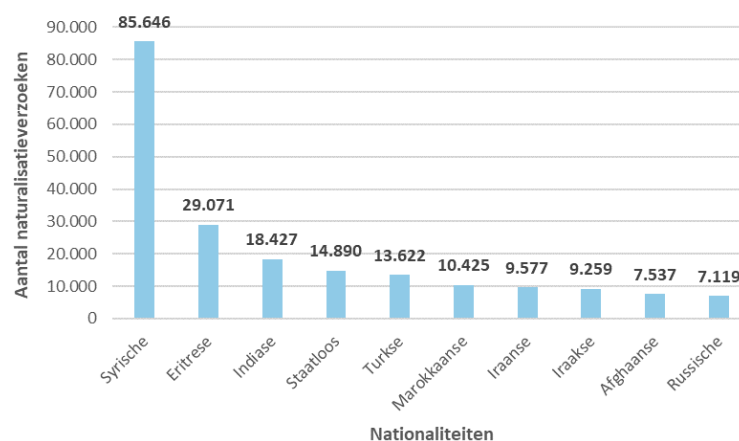
⁵³ Een persoon kan meerdere nationaliteiten hebben. In deze monitor is de sterkste nationaliteit van de verzoeker/optant gebruikt in de rapportage over oorspronkelijke nationaliteiten. Dat wil zeggen: de nationaliteit die het sterkste verblijfsrecht opleverde. Als peilmoment is hierbij de nationaliteit genomen bij verlening van de eerste verblijfsvergunning in Nederland.

⁵⁴ In 48 zaken is de plaats van indiening onbekend. Deze zaken zijn niet meegenomen in deze twee figuren. Europees Nederland betreft alle ingediende naturalisatieverzoeken bij gemeenten in Europees Nederland plus alle ingediende naturalisatieverzoeken bij de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland van BZ. Dit laatste groep is in de uitvoeringspraktijk van de IND normaliter een eigen categorie, maar voor deze monitor toegevoegd aan Europees Nederland, aangezien dat beter past dan een toevoeging aan het Caribisch deel van het Koninkrijk. Zie **Figuur 30** in Bijlage 7 voor een top 10 nationaliteiten van de *inwilligingen* op naturalisatieverzoeken die zijn ingediend via de diplomatieke vertegenwoordiging in 2018-2024. Onder het Caribisch deel van het Koninkrijk vallen de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de bijzondere gemeenten in Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba).

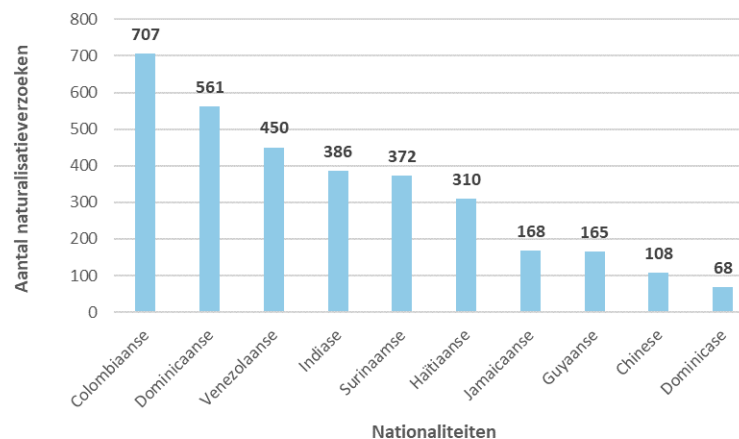
⁵⁵ Na raadpleging van een klein aantal dossiers (30) in INDiGO lijkt het erop dat de groep staatlozen vermoedelijk voor het merendeel uit staatloze personen uit Syrië bestaat, waaronder personen met een Palestijnse achtergrond. Een uitgebreider dossieronderzoek is nodig om deze bevindingen te kunnen bevestigen. De groep staatloze verzoekers bestaat in de database van deze monitor uit verzoekers die ten tijde van de verkrijging van de eerste verblijfsvergunning als staatloos werden aangemerkt door de gemeente of de IND. De sterkste nationaliteit op dat moment (zie voetnoot 52) is in deze monitor uit het systeem opgevraagd: bij deze groep was de sterkste 'nationaliteit' staatloos.

nationaliteiten (Europees Nederland en Caribisch deel van het Koninkrijk) is te vinden in [Tabel 31](#) van Bijlage 7.

Figuur 3 – Naturalisatieverzoeken naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Europees Nederland)

Figuur 4 – Naturalisatieverzoeken naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Caribisch deel van het Koninkrijk)

3.1.3

Plaats van indiening

Het naturalisatieverzoek wordt ingediend bij de gemeente in Nederland, bij de IND-unit Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba), of bij de Kabinetten van de Gouverneurs van Aruba, Curaçao, Sint Maarten of bij een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland. [Tabel 3](#) geeft het aantal naturalisatieverzoeken weer per jaar onderverdeeld naar de plaats waar het verzoek is ingediend. Het overgrote merendeel (98%) is ingediend bij een Nederlandse gemeente.

Tabel 3 – Naturalisatieverzoeken naar plaats van indiening in 2018-2024

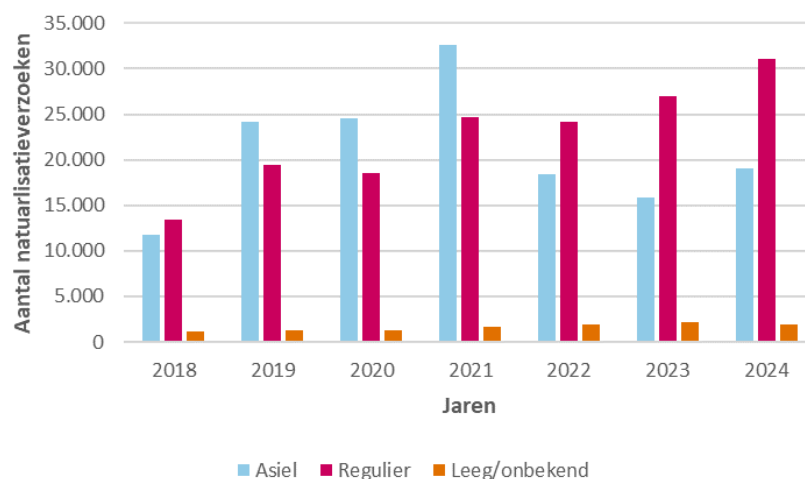
Plaats van indiening	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Europees Nederland	25.812	44.194	43.793	58.141	43.438	43.972	51.355	310.705	98%
Buitenland	184	221	155	249	267	270	257	1.603	1%
Curaçao	149	196	136	223	328	276	152	1.460	0%
Aruba	135	128	86	165	134	178	103	929	0%
Sint Maarten	170	115	68	111	126	195	74	859	0%
Caribisch Nederland	42	42	44	57	59	87	120	451	0%
Onbekend	<10	34	<10	<10	<10	<10	<10	48	0%
Totaal	26.494	44.930	44.285	58.947	44.353	44.981	52.065	316.055	100%

3.1.4

Voorgaande verblijfsvergunning

Tenslotte wordt stilgestaan bij een uitsplitsing naar voorgaande verblijfsvergunning en de gemiddelde tijd die is verstreken tussen het verkrijgen van het eerste verblijfsrecht en het naturalisatieverzoek. *Figuur 5* toont per jaar een overzicht van het type voorgaande verblijfsvergunning van de verzoeker.⁵⁶ In de jaren 2019, 2020 en 2021 vormden verzoekers met een asielvergunning de grootste groep. In 2018 waren verzoekers met een reguliere vergunning licht in de meerderheid. Vanaf 2022 is deze reguliere groep weer dominant in de populatie. Onder leeg/onbekend vallen voornamelijk verzoekers die zich niet bij de IND moesten registreren, maar wel verblijfsrecht hebben. Het gaat hierbij veelal om EU-onderdanen. Verzoekers in het buitenland hebben daarnaast geen Nederlandse verblijfsvergunning nodig om te kunnen naturaliseren. Er gelden wel andere specifieke voorwaarden.⁵⁷

Figuur 5 – Naturalisatieverzoeken naar categorie voorgaande verblijfsvergunning van de verzoeker in 2018-2024

In *Tabel 4* is de gemiddelde verblijfsduur voorafgaand aan het naturalisatieverzoek getoond.⁵⁸ Onder deze verblijfsduur wordt de duur tussen de start van het eerste verblijfsrecht in Nederland en het moment van het indienen van het naturalisatieverzoek verstaan. Uit de tabel blijkt dat de gemiddelde verblijfsduur

⁵⁶ Deze cijfers komen niet uit het datawarehouse van de IND, maar zijn middels een query aan het informatiesysteem van de IND ontleend. Deze cijfers zijn daardoor minder betrouwbaar gegenereerd en niet reproduceerbaar.

⁵⁷ Zie voor naturalisatie in het buitenland: Rijksoverheid (NederlandWereldwijd), 'Kan ik via naturalisatie Nederlander worden in het buitenland?', <https://www.nederlandwereldwijd.nl/nederlandse-nationaliteit/nederlander-worden-naturalisatie>, laatst geraadpleegd op 27 mei 2025.

⁵⁸ Bij 14.203 naturalisatieverzoeken in de query is de voorgaande verblijfsvergunning niet bekend of is de start van de eerste verblijfsvergunning verkeerd geregistreerd. Deze zaken zijn niet meegenomen bij de berekening van de gemiddelde duur tot naturalisatie. In 1.333 zaken in de uitdraai was de duur tot naturalisatie negatief. Deze zaken zijn eveneens niet meegenomen in de berekening van de gemiddelde duur.

voorafgaand aan het naturalisatieverzoek gemiddeld 5,8 jaar bedraagt en geen grote schommelingen vertoont. Bij naturalisatieverzoeken in 2020 was de gemiddelde verblijfsduur het kortst: 5,3 jaar. Dit is destijds deels veroorzaakt door (Syrische) asielstatushouders die relatief snel een naturalisatieverzoek indienen zodra zij aan de voorwaarden voldoen. In 2022 was de gemiddelde verblijfsduur juist het langst: 6,2 jaar. Het is hierbij belangrijk op te merken dat de tijd vóóordat iemand op afspraak kan komen bij de gemeente ook van invloed is op de gemiddelde verblijfsduur.

Tabel 4 – Gemiddelde verblijfsduur in jaren in Nederland voordat het naturalisatieverzoek wordt ingediend in 2018-2024

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Gemiddelde
5,9	5,4	5,3	5,8	6,2	6,1	5,9	5,8

3.2

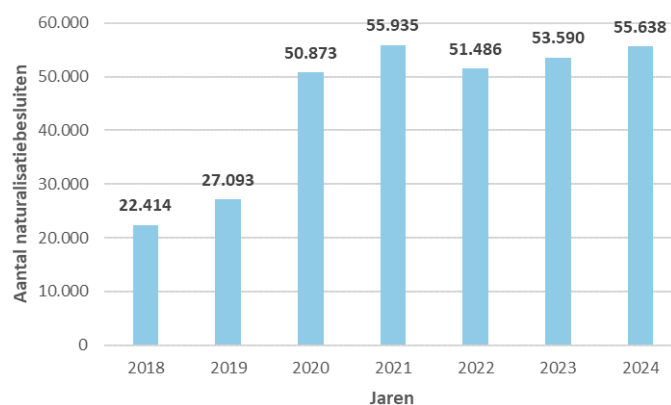
Besluiten op verzoeken om naturalisatie

De figuren en tabellen in deze paragraaf hebben betrekking op verzoeken waarop in eerste aanleg door de IND is beslist.

Figuur 6 maakt inzichtelijk hoeveel besluiten de IND heeft genomen op naturalisatieverzoeken in 2018-2024. Een deel van de afgehandelde naturalisatieverzoeken is ingediend in een eerder jaar. In 2018-2024 zijn in totaal 317.029 besluiten genomen door de IND. Opvallend is de stijging vanaf 2020. Dit is in lijn met de sterke toename van het aantal ingediende naturalisatieverzoeken een jaar eerder, voornamelijk door Syriërs.

In de periode van 2018-2024 is 97,3% van de naturalisatieverzoeken ingewilligd. Dit zijn er 308.347. Daarnaast werd 2,3% van de naturalisatieverzoeken afgewezen (7.429) en 0,4% (1.253) waren overige besluiten. Onder overige besluiten valt het overlijden van de verzoeker, het buiten behandeling stellen van het naturalisatieverzoek door de IND of de intrekking van het naturalisatieverzoek door de verzoeker. Zie ook **Tabel 32** in Bijlage 7 voor een overzicht van het aantal ingewilligde en afgewezen verzoeken per jaar.

Figuur 6 – Naturalisatiebesluiten 2018-2024

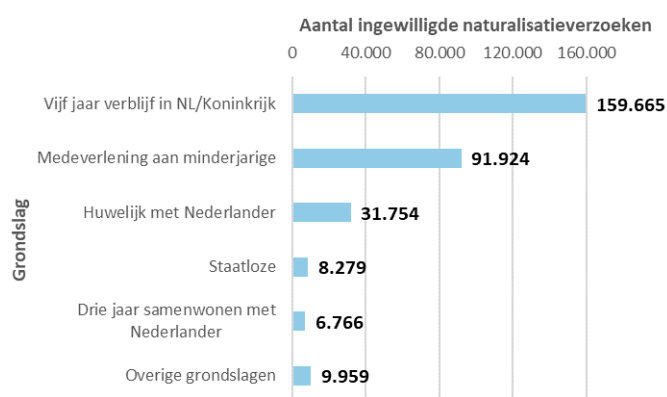

3.2.1

Inwilligingsgrondslag

Ruim de helft van de verzoekers (52%) verkrijgt het Nederlanderschap na vijf jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf in Nederland of het Koninkrijk. 30% van de verzoekers betreft minderjarigen die Nederlander worden op grond van medeverlening tijdens de naturalisatie van (één van) de ouders. Naturalisatie waarbij de verzoeker met een Nederlander is gehuwd komt daarna het vaakst voor (10%). [Figuur 7](#) geeft dit weer. In de periode 2018-2024 gaat het bij deze drie grondslagen samen het meest om naturalisatieverzoeken van Syriërs (28%), gevolgd door verzoeken van Eritreeërs (10%) en Indiërs (6%). Zie ook [Tabel 33](#) in Bijlage 7.

Figuur 7 – Grondslagen bij inwilligingen van naturalisatieverzoeken 2018-2024

3.2.2

Afwijzingsgronden

In de periode 2018-2024 zijn 7.429 naturalisatieverzoeken afgewezen. Het gaat hier in de meeste gevallen om naturalisatieverzoeken van Syriërs (15%), gevolgd door verzoeken van Irakezen (6%) en Eritreeërs (6%). De naturalisatieverzoeken van mannen (62%) worden vaker afgewezen dan die van vrouwen (38%). Zie hiervoor ook [Tabel 34](#) in Bijlage 7.

Aangezien het niet mogelijk was de afwijzingsgronden op geautomatiseerde wijze - of binnen de mogelijkheden van de monitor via de beschikking - uit INDiGO te halen, is de analyse van de afwijzingsgronden op basis van de geregistreerde criteria voor het naturalisatieverzoek tot stand gekomen. Het was wel mogelijk om deze geregistreerde criteria uit INDiGO te halen.

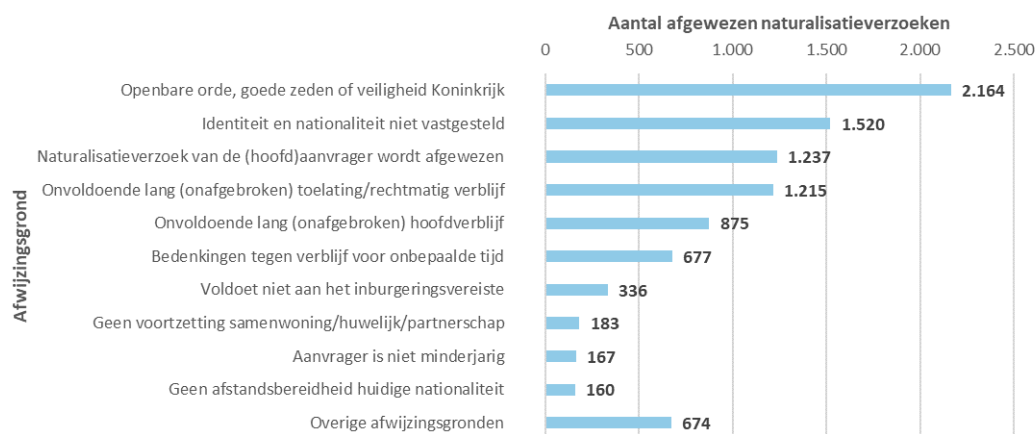
Tijdens het behandelen van het naturalisatieverzoek in INDiGO, wordt door de IND-medewerker bekeken of de verzoeker aan de voorwaarden voor naturalisatie voldoet (zie [Bijlage 1](#) voor deze voorwaarden). Hiervoor bestaat een checklist in INDiGO met daarin de voorwaarden die voor de verzoeker gelden, zoals het betalen van de leges voor het verzoek of het voldoen aan het inburgeringsvereiste. Wanneer de verzoeker aan een criterium voldoet, dan vult de IND-medewerker 'ja' in. In het geval de verzoeker niet aan een voorwaarde voldoet, wordt er 'nee' ingevuld. Door het invullen van de checklist door de IND-medewerker wordt duidelijk aan welke voorwaarden de verzoeker wel en niet voldoet.

De exacte criteria die in de checklist terugkomen verschillen per naturalisatieverzoek. Sommige voorwaarden gelden niet in bepaalde gevallen. Zo gelden voor toelating en hoofdverblijf andere termijnen wanneer de verzoeker

gehuwd is of samenwoont met een Nederlander. Ook geldt bij bijvoorbeeld medenaturalisatie van kinderen geen inburgering en afstandsverplichting.

In [Figuur 8](#) staan de afwijzingsgronden weergegeven. Gelet op de gebruikte methode dient opgemerkt te worden dat de resultaten slechts een indicatie geven van de afwijzingsgronden.⁵⁹

Figuur 8 – Afwijzingsgronden 2018-2024

De top 5 voor redenen van afwijzing zijn:

- Er bestaan ernstige vermoedens dat de verzoeker een gevaar oplevert voor de openbare orde, de goede zeden of de veiligheid van het Koninkrijk (24% van de criteria waaraan niet is voldaan).
- De identiteit en nationaliteit van de verzoeker zijn niet vastgesteld of er is geen sprake van vrijstelling of bewijsnood (17%).
- Niet staat vast dat het naturalisatieverzoek van de (hoofd)verzoeker wordt ingewilligd (13%).⁶⁰
- De verzoeker heeft voorafgaand aan de indiening van het naturalisatieverzoek onvoldoende lang (onafgebroken) toelating/rechtmatig verblijf (13%).
- De verzoeker heeft voorafgaand aan de indiening van het naturalisatieverzoek onvoldoende lang (onafgebroken) hoofdverblijf (10%).

Het meest voorkomende afwijzingscriterium is behelst de openbare orde, de goede zeden of de veiligheid van het Koninkrijk en is gebaseerd op artikelen 6 (lid 4) en 9 (lid 1a) RWN. De verzoeker of optant mag in de vijf voorafgaande jaren (de zogenaamde rehabilitatietermijn) niet onderworpen zijn geweest aan sanctionering van een misdrijf of de gevolgen daarvan. Het gaat daarbij om vrijheidsbenemende straffen; taakstraffen vanaf 36 uur (of meerdere taakstraffen van 18 uur, met een totaal vanaf 54 uur) of over vermogenssancties vanaf € 900,- (of meerdere vermogenssancties vanaf €450,- met een totaal vanaf € 1.350,-; of andere straffen zoals bedoeld in artikel 9 van het Wetboek van Strafrecht.⁶¹ Hierop volgt het niet vaststaan van de identiteit en nationaliteit van de verzoeker. Het derde vaakst genoemde criterium is dat niet vaststaat of het verzoek van de hoofdverzoeker

⁵⁹ De optelsom van de afwijzingsgronden in Figuur 8 is niet gelijk aan het totaal aantal afwijzingen.

⁶⁰ Het gaat hierbij om een criterium dat bij verzoeken om medeverlening van minderjarige kinderen wordt tegengeworpen als het verzoek van de hoofdverzoeker wordt afgewezen.

⁶¹ HRWN, artikel 9-1-a, paragraaf 5. Zie de paragrafen onder artikel 9-1-a voor meer uitleg over het openbare orde beleid. Voor optanten staat de uitleg in HRWN, artikel 6-4. Hier zijn echter in beginsel dezelfde openbare orde criteria als bij naturalisatie van toepassing.

ingewilligd gaat worden. Het gaat daarbij om een criterium dat bij verzoeken om medeverlening van minderjarige kinderen wordt tegengeworpen als het verzoek van de hoofdverzoeker wordt afgewezen.

3.2.3

Ontheffing en vrijstelling van het inburgeringsvereiste

Alleen de verzoeker die in de samenleving als ingeburgerd kan worden beschouwd komt in aanmerking voor verlening van het Nederlanderschap. Dat is het geval als de verzoeker beschikt over kennis van de Nederlandse taal en, indien hij in Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius of Saba hoofdverblijf heeft, ook de taal die daar gangbaar is. Daarnaast dient hij over kennis te beschikken van de staatsinrichting en maatschappij van het Europees Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius of Saba. Tot slot moet hij ook zijn opgenomen in de samenleving aldaar.

De voorwaarde van opname in de samenleving wordt onder andere getoetst aan de hand van een monogaam huwelijk. Het inburgeringsvereiste geldt alleen voor personen die Nederlander willen worden via de naturalisatieprocedure. Van personen die voor de optieregeling in aanmerking komen wordt aangenomen dat zij al voldoende zijn ingeburgerd.

De verzoeker kan een beroep doen op een (volledige) vrijstellingsgrond van de naturalisatietoets. Vrijstelling betekent dat de verzoeker geen van de onderdelen van de naturalisatietoets (het inburgeringsexamen) hoeft af te leggen. Hij moet aantonen dat hij behoort tot een van de volgende categorieën vrijgestelde personen zoals genoemd in artikel 3 van het Besluit naturalisatietoets. Een persoon is bijvoorbeeld vrijgesteld indien hij in het bezit is gesteld van een (Nederlands) diploma of getuigschrift van afronding van een opleiding van wetenschappelijk onderwijs (in het Nederlands), hoger onderwijs (in het Nederlands), algemeen voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs of leerlingwezen. Hij is ook vrijgesteld als hij in het bezit is van een diploma staatsexamen Nederlands als Tweede taal, programma I dan wel programma II als bedoeld in artikel 7.3.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

Een verzoeker kan ook ontheven worden van het inburgeringsvereiste. De verzoeker moet dan volgens de wet wel inburgeren, maar kan dit door aantoonbaar zwaarwegende redenen niet doen. Bijvoorbeeld omdat de verzoeker ziek is. Of als er door de verzoeker voldoende aantoonbare inspanningen zijn geleverd om in te burgeren.

In 22,6% van alle afgehandelde naturalisatieverzoeken in 2018-2024 is er een beroep gedaan op vrijstelling of ontheffing van het inburgeringsvereiste. Bijna alle verzoeken om vrijstelling of ontheffing zijn toegekend (99,8%).⁶²

⁶² De cijfers over verzoeken om vrijstelling of ontheffing van het inburgeringsvereiste komen niet uit het datawarehouse van de IND, maar zijn middels een query aan het informatiesysteem van de IND ontleent. Deze cijfers zijn daardoor minder betrouwbaar gegenereerd en niet reproduceerbaar.

Tabel 5 – Afgehandelde verzoeken om vrijstelling of ontheffing van het inburgeringsvereiste 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Ontheffing*	2.513	3.192	6.068	6.950	6.744	6.065	5.861	37.393
Toegekend	2.506	3.180	6.062	6.943	6.731	6.055	5.849	37.326
Afgewezen	<10	<25	<10	<10	<25	<25	<25	67
Vrijstelling	4.674	3.597	4.394	4.204	4.734	5.006	5.719	32.328
Toegekend	4.670	3.591	4.387	4.201	4.727	5.001	5.710	32.287
Afgewezen	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	41
Overig**						<25	<25	31
Toegekend						<25	<25	29
Afgewezen							<10	<10
Totaal	7.187	6.789	10.462	11.154	11.478	11.085	11.597	69.752

*Onder ontheffing vallen: aantoonbaar geleverde inspanningen, medische ontheffingen (9.209), toepassing hardheidsclausule, bijzondere en individuele omstandigheden, ontheffing B&W en artikel 4:84 Awb.

**Onder overig vallen: Inburgering geen voorwaarde, beschikking B&W, een lege grond en getuigschrift internationaal voortgezet onderwijs.

Het aantal afgehandelde verzoeken om vrijstelling of ontheffing van het inburgeringsvereiste is na 2019, parallel aan het aantal naturalisatieverzoeken, sterk gestegen en is sinds 2021 stabiel tussen de ongeveer 11.000 en ongeveer 11.600 verzoeken per jaar. Zie ook [Tabel 5](#).

3.2.4

Afspraken bij de gemeenten in Europees Nederland

Om een naturalisatieverzoek in te kunnen dienen, moet de verzoeker in Europees Nederland een afspraak maken bij de gemeente voor een intakegesprek. Het kan na het maken van de afspraak enige tijd duren voordat de daadwerkelijke afspraak plaatsvindt. De duur van deze periode verschilt per gemeente. Uit de INDiGO-database is niet te achterhalen hoe lang deze periodes per gemeente zijn. Ook is niet te achterhalen wat de gemiddelde duur van de periode is voordat de verzoeker bij de gemeente voor de afspraak terecht kan.

Om hier toch een indicatie van te geven zijn in maart/april 2025 vijftien gemeenten door de IND benaderd met de vraag hoeveel tijd er zit tussen het maken van de afspraak voor het indienen van een naturalisatieverzoek en het moment waarop de afspraak daadwerkelijk plaatsvindt. Het gaat om de vijf gemeenten met de meeste (meer dan tweeduizend) naturalisatieverzoeken in 2024, vijf gemeenten met ongeveer honderd verzoeken in 2024 en vijf gemeenten met ongeveer 25 verzoeken in 2024.

Bij gemeenten met het hoogste aantal naturalisatieverzoeken in 2024 duurt de periode tussen het maken van de afspraak en het moment waarop de daadwerkelijke afspraak plaatsvindt gemiddeld bijna twaalf weken.⁶³ Opvallend is dat het in deze kleine selectie al varieert tussen vier weken en twintig weken. Bij gemeenten met ongeveer honderd naturalisatieverzoeken duurt de periode gemiddeld bijna vijftien dagen.⁶⁴ Dit varieert in deze kleine selectie van twee tot 35 dagen. Bij gemeenten met ongeveer 25 naturalisatieverzoeken duurt de periode gemiddeld bijna twaalf dagen.⁶⁵ Dit varieert in deze kleine selectie van een dag tot vier weken.

3.2.5

Doorlooptijden van de behandeling van naturalisatieverzoeken

In deze paragraaf wordt ingegaan op de doorlooptijden van de behandeling van naturalisatieverzoeken en naturalisatiebesluiten die in 2018-2024 respectievelijk zijn

⁶³ Bij alle vijf gemeenten is het in de onderzoeksperiode gelukt om de gewenste data te verzamelen.

⁶⁴ Bij vier van de vijf gemeenten is het in de onderzoeksperiode gelukt om de gewenste data te verzamelen.

⁶⁵ Bij vier van de vijf gemeenten is het in de onderzoeksperiode gelukt om de gewenste data te verzamelen.

ingediend dan wel afgehandeld. Zie [Figuur 9](#) voor het processchema omtrent naturalisatieverzoeken in Europees Nederland.

Figuur 9 – Processchema doorlooptijd naturalisatieverzoek bij een inwilliging (Europees Nederland)

De volgende doorlooptijden komen in deze paragraaf aan bod:

- Doorlooptijd van de datum van ontvangst van het naturalisatieverzoek bij de gemeente tot de datum van bekendmaking door de gemeente tijdens de naturalisatieceremonie (doorlooptijd verzoeker).
- Doorlooptijd van de datum van ontvangst van het naturalisatieverzoek bij de gemeente⁶⁶ tot de datum van binnenkomst van het naturalisatieverzoek bij de IND (doorlooptijd gemeente).
- Doorlooptijd van de datum van binnenkomst van het naturalisatieverzoek bij de IND tot de datum van het inwilligende besluit van de IND op het naturalisatieverzoek (doorlooptijd IND inwilliging).
- Doorlooptijd van de datum van binnenkomst door de IND tot de datum van het afwijzende besluit van de IND op het naturalisatieverzoek (doorlooptijd IND afwijzing).
- Doorlooptijd van de datum van voordracht aan het Kabinet van de Koning door de IND tot de datum van het afgegeven Koninklijk besluit (doorlooptijd Kabinet van de Koning).

Doorlooptijd van naturalisatieverzoek tot en met naturalisatieceremonie

De overgrote meerderheid van de naturalisatieverzoeken zijn bij een gemeente in Europees Nederland ingediend (98%). De gemeente beoordeelt het naturalisatieverzoek en stuurt dit vervolgens met advies en de stukken vermeld op het adviesblad door naar de IND.⁶⁷ De IND neemt vervolgens het besluit.⁶⁸ Dit kan een inwilliging of een afwijzing zijn. Indien de verzoeker aan de voorwaarden voldoet, dan wordt het besluit ter bekrachtiging voorgedragen aan het Kabinet van de Koning. De Koning ondertekent vervolgens een Koninklijk besluit tot naturalisatie. De gemeente, het Kabinet van de Gouverneur van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba organiseren vervolgens een naturalisatieceremonie. Bij het succesvol afleggen van de verklaring van verbondenheid wordt het besluit aan de verzoeker uitgereikt. De verzoeker is op dat moment – met terugwerkende kracht tot de datum van ondertekening van het

⁶⁶ Of bij de diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland, bevoegde autoriteiten in Curaçao, Aruba, Sint Maarten of Caribisch Nederland.

⁶⁷ Indien de verzoeker niet alle gevraagde documenten overlegt op het moment van indiening van het naturalisatieverzoek, stelt de gemeente de verzoeker in de gelegenheid om de ontbrekende stukken alsnog in te leveren binnen zes weken na de indiening van het naturalisatieverzoek.

⁶⁸ Indien uit het advies van de gemeente niet of niet duidelijk blijkt dat de verzoeker om aanvulling van de stukken is verzocht, stelt de IND de verzoeker alsnog een redelijke termijn om de ontbrekende stukken te overleggen. In deze situatie vangt de beslistermijn van een jaar aan op het moment dat de aanvullende stukken door de IND zijn ontvangen (artikel 9 9-4 toelichting ad artikel 9, vierde lid, HRWN).

Koninklijk besluit – Nederlander. Bij een afwijzing stuur de IND een beschikking aan de verzoeker. Hiertegen kan de verzoeker in bezwaar. Zie voor een uitgebreidere omschrijving van de naturalisatieprocedure [Bijlage 1](#).

In [Tabel 6](#) is te zien dat de doorlooptijd van een succesvol naturalisatieverzoek (inwilliging) vanaf 2020 sterk is teruggelopen. De verzoeker doorloopt steeds sneller de naturalisatieprocedure. Van gemiddeld 344 dagen in 2018 tot gemiddeld 182 dagen in 2024. Dit komt vooral doordat de IND steeds sneller beslist op naturalisatieverzoeken, zowel bij inwilligingen als afwijzingen. De gemeente is ook iets sneller geworden. Het Kabinet van de Koning, waar het Koninklijk Besluit (KB) tot verlening van het Nederlandschap wordt ondertekend, kent in de onderzoeksperiode een doorlooptijd van gemiddeld rond de 21 dagen.

In [Figuur 10](#), [Figuur 11](#), [Figuur 12](#) en [Figuur 13](#) wordt verder ingezoomd op de doorlooptijden bij de gemeenten en de IND.

Tabel 6 – Overzicht doorlooptijden (in dagen) 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Gem.
Doorlooptijd verzoeker*	344	324	349	243	286	242	182	277
Doorlooptijd gemeente**	18	19	17	14	14	14	13	15
Doorlooptijd IND inwilliging***	254	226	263	162	194	144	95	180
Doorlooptijd IND afwijzing****	353	346	346	281	297	322	241	314
Doorlooptijd Kabinet van de Koning*****	19	21	21	22	24	20	18	21

* van indieningsdatum verzoek bij gemeente tot naturalisatieceremonie (alle ingewilligde naturalisatieverzoeken)

** van indieningsdatum verzoek bij gemeente tot datum ontvangst van het verzoek door de IND (alle ingediende naturalisatieverzoeken)

*** van datum ontvangst van het verzoek door de IND tot datum voordracht van het verzoek aan het Kabinet van de Koning (alle ingewilligde naturalisatieverzoeken)

**** van datum ontvangst van het verzoek door de IND tot afwijzing van het verzoek door de IND (alle afgewezen naturalisatieverzoeken)

***** van datum voordracht van het verzoek aan het Kabinet van de Koning tot datum afgeven Koninklijk Besluit (alle ingewilligde naturalisatieverzoeken)

Afgerond naar hele dagen

In [Tabel 7](#) is terug te zien dat ingewilligde naturalisatieverzoeken, die tussen 2018-2024 zijn ingediend in Europees Nederland en op de diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland, bijna altijd binnen een jaar leiden tot een naturalisatieceremonie (82%, respectievelijk 77%). Verzoeken ingediend in Caribisch Nederland leiden minder vaak binnen een jaar tot een naturalisatieceremonie (44%).⁶⁹

Tabel 7 – Doorlooptijd verzoeker in 2018-2024⁷⁰

Plaats van aanvraag	Tot en met 1 jaar	%	Langer dan 1 jaar	%	Totaal
Europees Nederland	231.306	82%	49.991	18%	281.297
Buitenland	1.058	77%	310	23%	1.368
Curaçao	537	49%	562	51%	1.099
Sint Maarten	488	67%	244	33%	732
Aruba	284	42%	395	58%	679
Caribisch Nederland	103	44%	130	56%	233
Onbekend	32	84%	6	16%	38
Totaal	233.808	82%	51.638	18%	285.446

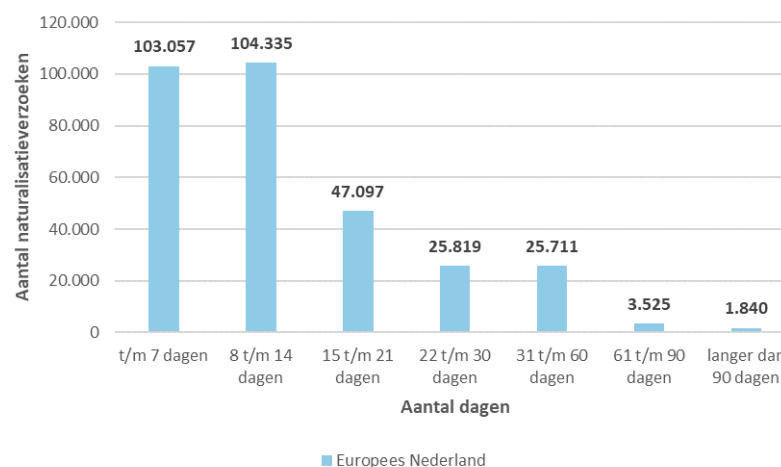
69 Wettelijk gezien moet binnen een jaar op het naturalisatieverzoek zijn beslist. Die wettelijke beslistermijn loopt vanaf het moment dat alle voor de beoordeling van het verzoek noodzakelijke stukken zijn ontvangen door de gemeente. Hier gaat dus niet over de wettelijke beslistermijn, maar over het gegeven hoe lang het duurt vanaf de datum van het naturalisatieverzoek tot en met de naturalisatieceremonie.

70 Dit aantal komt niet overeen met het aantal inwilligingen van 308.347 over 2018-2024. Dit komt omdat de data over doorlooptijden is geschoond op foutieve waarden (vanwege datakwaliteitsproblemen).

Doorlooptijd van indiening naturalisatieverzoek tot ontvangst door de IND

De tijd die de gemeenten⁷¹ erover doen om na ontvangst van het naturalisatieverzoek het verzoek van een advies te voorzien en deze aan de IND door te zetten is van gemiddeld negentien dagen in 2019 gedaald tot gemiddeld dertien dagen in 2024. In [Figuur 10](#) op de volgende pagina is terug te zien hoeveel dagen een ingediend naturalisatieverzoek erover doet om van een gemeente in Europees Nederland tot de IND te komen. Hieruit volgt dat de bulk (67%) van de naturalisatieverzoeken binnen veertien dagen na indiening bij de IND terechtkomt.

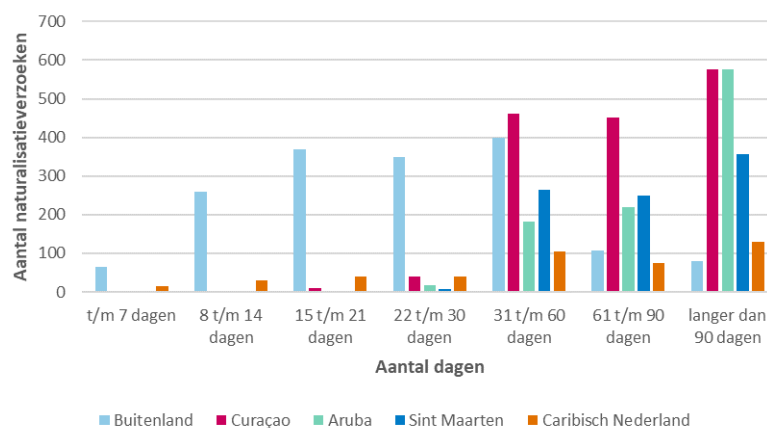
Figuur 10 – Doorlooptijd van naturalisatieverzoek Europees Nederland tot ontvangst IND in 2018-2024

In [Figuur 11](#) is dit te zien voor de plaatsen van indiening buiten Europees Nederland (het Caribisch deel van het Koninkrijk en de diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland). Hier is sprake van een ander beeld en komt het veel vaker voor dat een naturalisatieverzoek er relatief lang over doet om de IND te bereiken. Zo wordt 68% van de verzoeken die op de diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland zijn ingediend in drie weken tot twee maanden doorgestuurd naar de IND. Curaçao stuurt bijna 59% van de verzoeken tussen twee en drie maanden door. Aruba doet daar in de meeste gevallen langer dan drie maanden over (58%). Sint Maarten stuurt 58% van de verzoeken tussen twee en drie maanden door. In Caribisch Nederland wordt 47% van de verzoeken na twee maanden doorgestuurd naar de IND.

71 Of bij de diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland, bevoegde autoriteiten in Curaçao, Aruba, Sint Maarten of Caribisch Nederland.

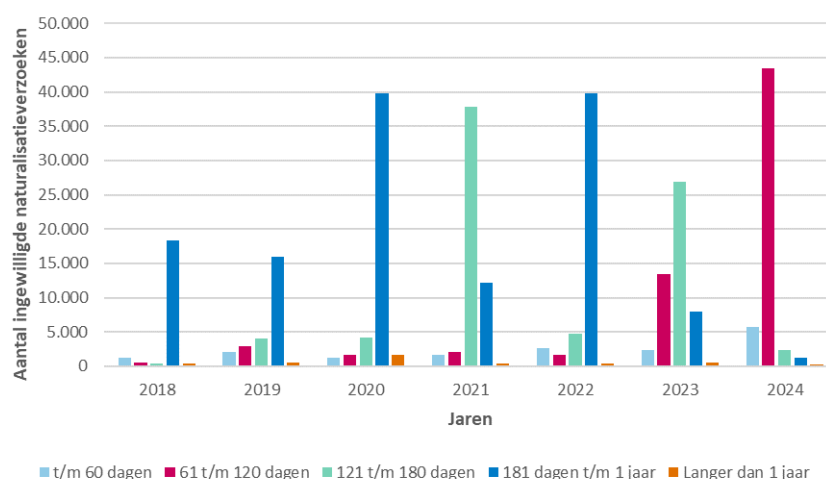
Figuur 11 – Doorlooptijd van naturalisatieverzoek buiten Europees Nederland tot ontvangst IND in 2018-2024

Doorlooptijd van het naturalisatieverzoek bij de IND

Zoals hierboven al genoemd, beslist de IND steeds sneller op naturalisatieverzoeken. Dat is zowel bij inwillingen als afwijzingen aan de orde. In [Figuur 12](#) is goed te zien dat inwillingen van naturalisatieverzoeken die in Europees Nederland zijn ingediend een steeds kortere doorlooptijd hebben. De IND doet er in 2018-2024 in 54% van de gevallen een half jaar over om te beslissen op naturalisatieverzoeken die in Europees Nederland zijn ingediend. In 45% van de gevallen is dat binnen een half jaar tot een jaar. In 2023 is het percentage tot een half jaar 83% en het percentage van een half jaar tot een jaar 16%. En in 2024 is dat 97% om 2%.

Figuur 12 – Doorlooptijd van een ingewilligd naturalisatieverzoek (Europees Nederland) binnen de IND in 2018-2024

De snellere doorlooptijd bij de IND hangt samen met een groot intern verbetertraject bij de Klantgroep Naturalisatie van de IND, dat gedurende de onderzoeksperiode is gestart en op onderdelen nog altijd loopt. Het doel hiervan is een structurele verbetering van productiviteit en doorlooptijden met behoud van kwaliteit bij de afhandeling van naturalisatieverzoeken. De verbetermaatregelen zien in hoofdlijnen op digitalisering, procesherontwerp, effectievere aansturing van de

beslisteam, versterking van het personeel (zowel kwalitatief als kwantitatief) en een verbeterde afstemming in de naturalisatieketen (met de gemeenten en het Kabinet van de Koning).

Praktische voorbeelden hiervan zijn:

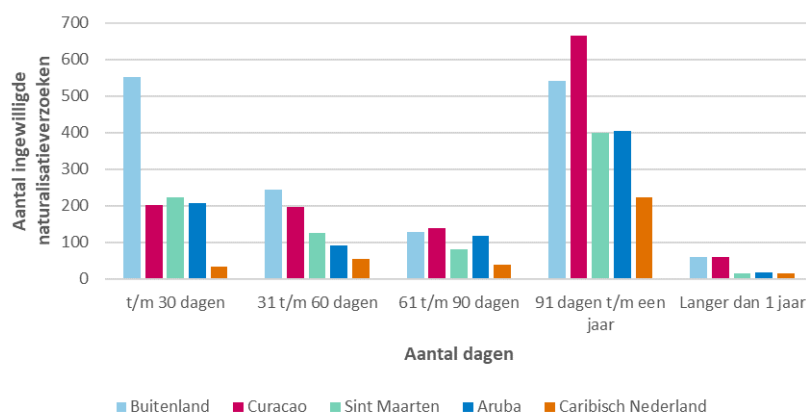
- De introductie bij de gemeenten van een digitaal adviesblad waarmee de gemeenten naturalisatieverzoeken digitaal kunnen doorzetten aan de IND;
- De inrichting van een nieuw beslisteam van 25 behandelaars in Zwolle (2020), waardoor er meer naturalisatieverzoeken kunnen worden afgehandeld;
- Verbeterde managementinformatie en sturing op productiviteit;
- Meer geautomatiseerde administratieve handelingen en het verlagen van de administratieve lasten voor de behandelaars en verzoekers;
- Lokale pilots met een digitaal naturalisatieverzoek (gestart in november 2024 met gemeente Utrecht) waardoor het bezoek aan de gemeentebalie voor het indienen van een naturalisatieverzoek wordt verkort.

De snellere doorlooptijd bij de IND hangt ook samen met de gewijzigde samenstelling van de populatie van de naturalisatieverzoekers. In 2018-2024 bestond deze populatie voor meer dan een kwart uit Syriërs. Naturalisatieverzoeken van Syriërs zijn doorgaans sneller af te handelen. Het gaat namelijk relatief vaak om eenvoudige inwilligingen, waarbij Syriërs conform beleid zijn vrijgesteld van het overleggen van een paspoort en de geboorteakte. Daarbij wordt uiteraard wel getoetst aan het openbare ordebeleid en het inburgeringsvereiste. Verder zijn Syriërs uitgezonderd van de afstandsplicht, omdat het voor Syriërs niet mogelijk is om afstand te doen van de Syrische nationaliteit.⁷² Tenslotte zijn veel kinderen van Syrische ouders meegenaturaliseerd. Omdat deze verzoeken om medeverlening eveneens relatief eenvoudig worden afgedaan, heeft dit een positieve invloed op de doorlooptijden in de onderzoeksperiode.

Bij ingewilligde naturalisatieverzoeken die buiten Europees Nederland zijn ingediend geldt dat de doorlooptijd van de IND in 49% van de verzoeken langer is dan drie maanden. Vooral bij naturalisatieverzoeken die zijn ingediend in Caribisch Nederland (65%) en Curaçao (57%) duurt het langer dan drie maanden. Verzoeken die zijn ingediend op de diplomatieke vertegenwoordigingen worden sneller beslist en wel 61% binnen drie maanden. Bij Aruba en Sint Maarten is de verhouding ongeveer *fiftyfifty* of de IND binnen drie of na drie maanden een beslissing heeft genomen. [Figuur 13](#) geeft de cijfers weer.

⁷² Zie ook: Handleiding RWN, bijlage 'Overzicht afstandsbevestigingen in de nationaliteitswetgeving van de staten der Verenigde Naties'.

Figuur 13 – Doorlooptijd van een ingewilligd naturalisatieverzoek (buiten Europees Nederland) binnen de IND in 2018-2024

3.2.6

Aantal afgesloten beroepszaken

Indien een naturalisatieverzoek wordt afgewezen, kan de verzoeker in bezwaar gaan. Indien dit bezwaar ongegrond wordt geacht door de IND, kan de verzoeker in beroep bij de bestuursrechter. In [Tabel 8](#) wordt het aantal afgesloten beroepszaken bij de bestuursrechter weergegeven naar afdoeningwijze.

Tabel 8 – Afgesloten beroepszaken naar afdoeningswijze in 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Ongegrond	63	76	58	114	97	68	67	543	70%
Overig	<25	<25	<10	29	30	33	33	154	20%
Gegrond	<10	<10	<10	12	34	10	17	84	11%
Totaal	75	92	70	155	161	111	117	781	100%

Uit de tabel blijkt dat 70% van de afgesloten beroepszaken in de periode 2018-2024 ongegrond is verklaard door de rechter. In die beroepszaken had de IND gelijk volgens de rechter. De verzoeker kan tegen deze uitspraak in hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.⁷³ Daarentegen was 11% van de beroepszaken gegrond. De rechter kan de IND dan de opdracht geven om het bezwaar opnieuw te behandelen en een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak. Eventueel kan de rechter ook beslissen dat de rechtsgevolgen van het besluit in stand blijven bij een gegrondverklaring. Of de rechter neemt zelf een besluit bij een gegrondverklaring.⁷⁴ Tenslotte behoort 20% van de afgesloten beroepszaken tot de categorie 'overig'. Dit zijn voor het merendeel zaken waarin het rechtsmiddel door de verzoeker is ingetrokken. Of waarin het beroep niet ontvankelijk is verklaard door de rechtbank. Dit betekent dat een zaak niet tot inhoudelijke behandeling komt omdat er niet is voldaan aan formele vereisten.⁷⁵

⁷³ Voor deze monitor is niet uitgezocht wat de gegrond/ongegrond-percentages zijn van zaken in hoger beroep. Ook de percentages bij bezwaar zijn niet uitgezocht. De reden hiervoor is dat dit geen onderzoeksvraag betreft.

⁷⁴ De Rechtspraak, 'Beroepsprocedure naturalisatie', <https://www.rechtspraak.nl/Onderwerpen/Naturalisatie/Paginas/procedure.aspx#66a58924-0d7c-4497-92b6-9b8b2627380e0af31730-1d15-4c54-a5d2-c7e0efe2fe204>, laatst geraadpleegd op 29 april 2025.

⁷⁵ De Rechtspraak, 'Wat is niet-ontvankelijk', <https://www.rechtspraak.nl/juridische-begrippen/Paginas/niet-ontvankelijk.aspx>, laatst geraadpleegd op 2 april 2025.

4 Verrijking van het Nederlanderschap door optie

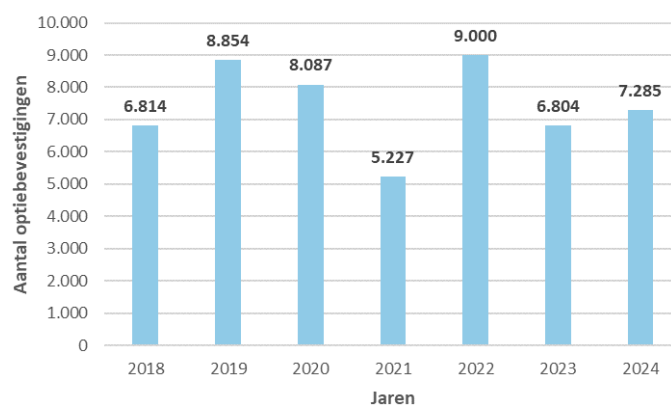
Een persoon kan naast naturalisatie ook Nederlander worden door het afleggen van een optieverklaring. In voornamelijk artikel 6 van de RWN is geregeld welke personen voor verkrijging van het Nederlanderschap door optie in aanmerking komen. Aan optie zijn soepelere voorwaarden verbonden dan aan naturalisatie. Voor verdere uitleg over de optieprocedure zie [Bijlage 2](#).

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de optiebevestigingen die de IND heeft ontvangen. Hierbij wordt ook gekeken naar de verschillende optiecategorieën die zijn voorgekomen. Het is hierbij zeer belangrijk om op te merken dat de IND alléén de optiebevestigingen in haar database heeft staan, omdat de IND geen rol speelt in de afhandeling ervan. Dit is namelijk een taak van de gemeenten. Optieweigeringen worden niet met de IND gedeeld en zijn geen onderdeel van deze monitor.

4.1 Optiebevestigingen

In [Figuur 14](#) is het aantal door de IND geregistreerde optiebevestigingen over de periode 2018 tot en met 2024 weergegeven. Het ging in totaal om meer dan 52.000 geregistreerde optiebevestigingen, waarbij er over de gehele periode geen eenduidige trend te zien is. In 2018 waren er ruim 6.800 optiebevestigingen. Dat aantal steeg in 2019 tot ruim 8.800. Een sterke stijging van het aantal Britten dat in 2019 middels optie Nederlander werd is hier debet aan. Zie verder Nationaliteit. In de coronajaren (2020/2021) nam het aantal geregistreerde optiebevestigingen sterk af tot ruim 5.200 in 2021 om in 2022 weer sterk toe te nemen naar een aantal van 9.000. Dit als gevolg van een inhaalslag van de vanwege corona uitgestelde optieprocedures. In 2023 bedroeg het aantal ruim 6.800 optiebevestigingen. Dit steeg weer in 2024 tot ruim 7.200.

Figuur 14 – Door de IND geregistreerde optiebevestigingen in 2018-2024

Iemand kan door optie Nederlander worden door het afleggen van een optieverklaring die correspondeert met één van de optiecategorieën. Deze categorieën zijn in artikel 6 van de RWN vastgelegd. In onderstaande [Figuur 15](#) is de verdeling van de meest voorkomende geregistreerde optiegronden in de periode 2018-2024 te zien. Ten behoeve van de overzichtelijkheid zijn de wetsartikelen gebruikt ter aanduiding van de categorieën. Toelichting bij de wetsartikelen wordt gegeven in onderstaande [Tabel 9](#). Voor een uitleg van alle optiecategorieën uit artikel 6 RWN wordt verwezen naar [Bijlage 3](#).

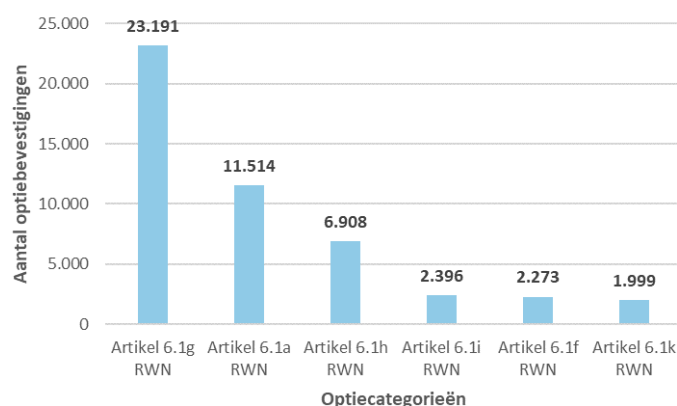
Zoals in [Figuur 15](#) te zien is, wordt de grootste groep optanten gevormd door de personen die tenminste drie jaar met een Nederlander zijn getrouwd en minimaal vijftien jaar onafgebroken toelating in het Nederlandse Koninkrijk hebben gehad (artikel 6.1g RWN). Daarna volgt de groep bestaande uit meerderjarige personen die vanaf hun geboorte in het Koninkrijk wonen en hier toegelaten hebben (artikel 6.1a RWN). In [Figuur 16](#) is het verloop van de meest gebruikte optiecategorieën weergegeven. Hier is de dip in de coronaperiode goed terug te zien en is er verder geen eenduidige trend zichtbaar.

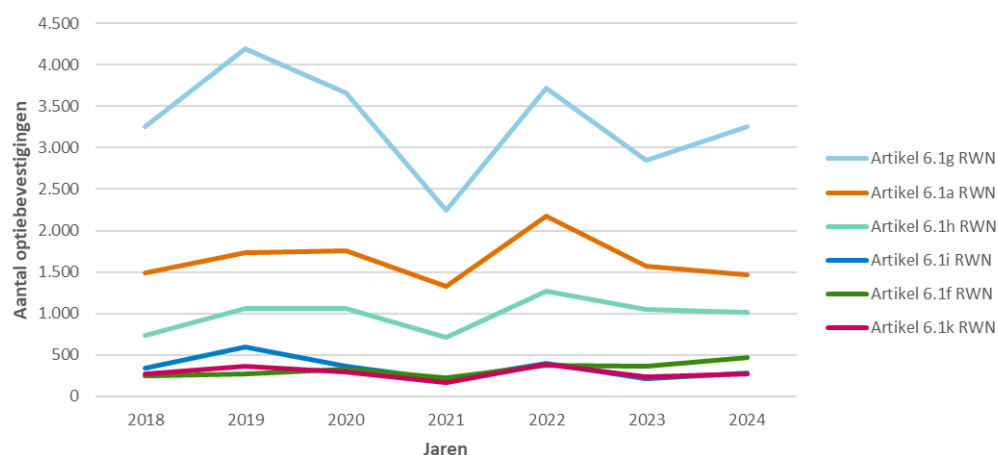
De op 1 april 2022 geïntroduceerde nieuwe categorie 'het met terugwerkende kracht herkrijgen van de verloren nationaliteit en daarmee het Unieburgerschap in geval van gebleken onevenredigheid' (artikel 6.1p RWN) behoort met minder dan tien geregistreerde optiebevestigingen tot de minst gebruikte optiecategorieën in 2018-2024.

Tabel 9 – Meest geregistreerde optiecategorieën in 2018-2024

Artikel 6.1a RWN	De toegelaten meerderjarige vreemdeling die sinds geboorte hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk.
Artikel 6.1f RWN	Oud-Nederlander die minimaal één jaar toelating voor onbepaalde tijd heeft en hoofdverblijf in het Koninkrijk.
Artikel 6.1g RWN	Vreemdeling die ten minste 3 jaar is getrouwd met een Nederlander en ten minste 15 jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk.
Artikel 6.1h RWN	Vreemdeling met een leeftijd van 65 jaar en ouder die minimaal 15 jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk.
Artikel 6.1i RWN	Vreemdeling die vóór 1 januari 1985 is geboren uit een moeder die ten tijde van zijn geboorte Nederlander was, terwijl de vader niet-Nederlander was.
Artikel 6.1k RWN	Vreemdeling die is geboren als kind van een persoon die het Nederlanderschap heeft verkregen door optie ex artikel 6 lid i of j RWN, of voor de verkrijging is overleden.

Figuur 15 – Meest voorkomende geregistreerde optiecategorieën in 2018-2024

Figuur 16 – Verloop meest voorkomende geregistreerde optiecategorieën in 2018-2024

4.1.1

Leeftijd en geslacht

Tabel 10, Tabel 11, Figuur 17 en Figuur 18 geven inzicht in de verdeling naar leeftijd van de optanten die in 2018-2024 middels optie Nederlander zijn geworden.⁷⁶ Optanten zijn in meerderheid van het vrouwelijk geslacht. Ongeveer 56% van de optanten is vrouw en ongeveer 44% is man. Daarnaast vallen de meeste optanten in de leeftijdscategorie 35 t/m 44 en 45 t/m 64 en zijn zij dus gemiddeld ouder dan naturalisatieverzoekers. Het zijn ook deze leeftijdscategorieën waarin er duidelijk verschil is tussen het percentage mannen (minderheid) en vrouwen (meerderheid). In de andere leeftijdscategorieën is dat percentage nagenoeg gelijk. Tenslotte vormen minderjarigen een kleine groep van 6% binnen de totale groep optanten. Binnen de totale groep die naturalisatie aanvraag is het aandeel minderjarigen aanzienlijk hoger, namelijk 31%.

Tabel 10 – Optiebevestigingen naar leeftijd en geslacht van verzoeker in 2018-2024

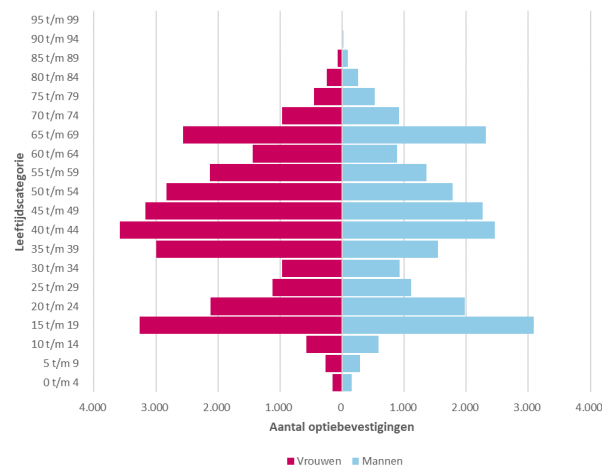
	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
Minderjarig	1.562	3%	1.487	3%	3.049	6%
Meerderjarig	20.963	41%	27.450	53%	48.413	94%
Totaal	22.525	44%	28.937	56%	51.462	100%

Tabel 11 – Optiebevestigingen naar leeftijd en geslacht van verzoeker in 2018-2024

Leeftijdscategorie	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
0 t/m 9	443	1%	419	1%	862	2%
10 t/m 17	1.119	2%	1.068	2%	2.187	4%
18 t/m 24	4.530	9%	4.892	10%	9.422	18%
25 t/m 34	2.033	4%	2.088	4%	4.121	8%
35 t/m 44	4.002	8%	6.582	13%	10.584	21%
45 t/m 64	6.283	12%	9.569	19%	15.852	31%
65+	4.115	8%	4.319	8%	8.434	16%
Totaal	22.525	44%	28.937	56%	51.462	100%

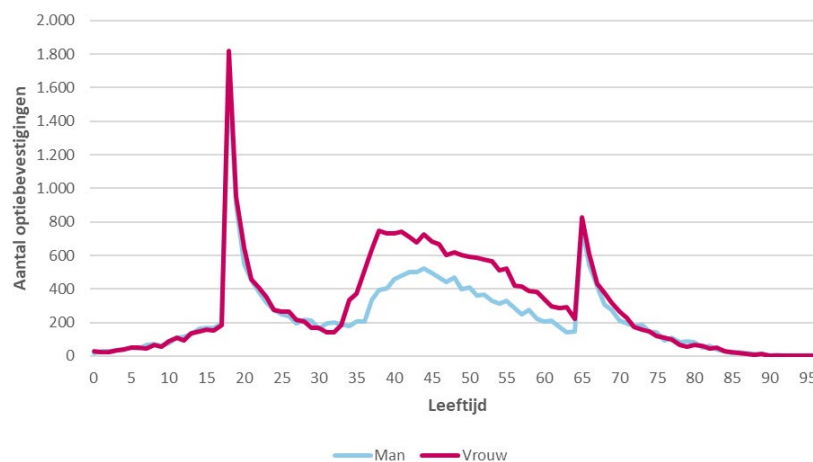
⁷⁶ Van ongeveer 1% van het aantal optiebevestigingen is onbekend van welk geslacht de verzoeker is en is daarom niet meegenomen in Tabel 10 en 11 en Figuur 17 en 18.

Figuur 17 – Optiebevestigingen naar leeftijd en geslacht van verzoeker in 2018-2024

De drie pieken die zichtbaar zijn in [Figuur 18](#) corresponderen met optie categorieën. De piek bij achttien jaar betreft vooral de toegelaten meerderjarige personen die sinds geboorte hoofdverblijf in het Koninkrijk hebben (artikel 6.1.a RWN). De piek bij 65 jaar komt vooral door degenen die 65 jaar of ouder zijn en minimaal vijftien jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf in het Koninkrijk hebben (artikel 6.1h RWN). De afgevlakte piek bij de middelbare leeftijdscategorieën betreft personen die al meer dan vijftien jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf hebben en ten minste drie jaar getrouwd zijn met een Nederlander.

Figuur 18 – Optiebevestigingen naar leeftijd en geslacht van verzoeker in 2018-2024

4.1.2

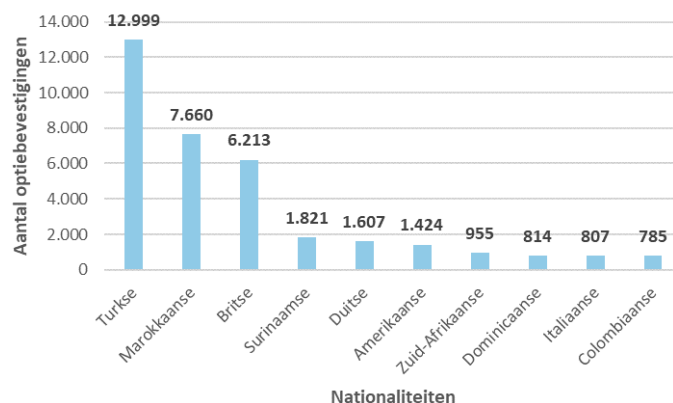
Nationaliteit

[Figuur 19](#) laat het aantal optie bevestigingen zien (naar nationaliteit van de verzoeker) tussen 2018 en 2024. Alleen de top 10 nationaliteiten zijn in beeld gebracht, die ruim 67% van het totaal aantal optie bevestigingen omvat.

De twee grootste groepen zijn personen met de Turkse nationaliteit (bijna 13.000 optie bevestigingen) en de Marokkaanse nationaliteit (ruim 7.600 optie bevestigingen). Het aantal optie bevestigingen van beide groepen vertoont geen eenduidige trend in de periode 2018-2024. Het aantal optie bevestigingen van personen met de Turkse nationaliteit is in de post-coronajaren lager dan de jaren

ervoor. Dit geldt ook voor het aantal optiebevestigingen van personen met de Marokkaanse nationaliteit. Dat aantal is zelfs een stuk lager, maar nog altijd genoeg voor een tweede plek. Een alfabetische lijst van de aantallen van de verschillende nationaliteiten (Europees Nederland en Caribisch deel van het Koninkrijk) is te vinden in [Tabel 37](#) in Bijlage 7.

Figuur 19 – Optiebevestigingen naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024⁷⁷

De stijging van het aantal optiebevestigingen door Britten zet – net zoals in de vorige monitor⁷⁸ – sterk door met een piek in 2019. Daarna neemt het aantal weer af, zoals te zien in [Tabel 12](#) hieronder.

Tabel 12 – Optiebevestigingen van Britse burgers in 2018-2024⁷⁹

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
741	2.077	1.364	476	662	410	483	6.213

De stijging in het aantal optiebevestigingen kan voor een groot deel verklaard worden door Brexit. Het gaat hier voornamelijk om Britten die ten minste drie jaar getrouwd zijn met een Nederlander en ten minste vijftien jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf in het Koninkrijk hebben (artikel 6.1g RWN). Op de tweede plaats komen Britten met een leeftijd van 65 jaar en ouder die minimaal vijftien jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf hebben in het Koninkrijk (art. 6.1h RWN).

De toename van Britten die de Nederlandse nationaliteit verkrijgen middels optie is behoorlijk groter dan de Britten die Nederlander zijn geworden door naturalisatie in de periode 2018-2024 (1.895 personen).⁸⁰ Een reden waarom Britten mogelijk meer gebruik maken van de optieprocedure dan de naturalisatieprocedure kan liggen in de volgende redenen: Nederlander worden via optie is sneller en goedkoper. Daarnaast geldt het inburgeringsvereiste niet en hoeft men geen afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit.⁸¹

⁷⁷ De nationaliteit 'onbekend' met 1.515 optiebevestigingen is niet meegenomen in deze top 10.

⁷⁸ Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2018, Monitor naturalisatie en optie, <https://ind.nl/nl/over-ons/cijfers-en-publicaties/trendanalyses-beleidsmonitors-en-evaluaties>, laatst geraadpleegd op 27 mei 2025.

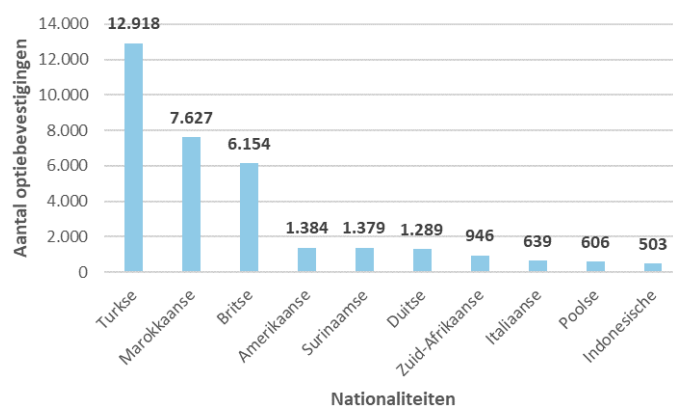
⁷⁹ Nota bene: Dit aantal is exclusief Britten die inwoner zijn van de Britse Overzeese Gebieden.

⁸⁰ Dit aantal is wederom exclusief Britten die inwoner zijn van de Britse Overzeese Gebieden.

⁸¹ Optiebevestigingen op basis van artikel 6.1e RWN vormen hier een uitzondering op. Artikel 6.1e kan worden aangewend door meerderjarige vreemdelingen die sinds hun vierde jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf hebben in het Koninkrijk. Zij dienen na de optiebevestiging in beginsel wel afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit.

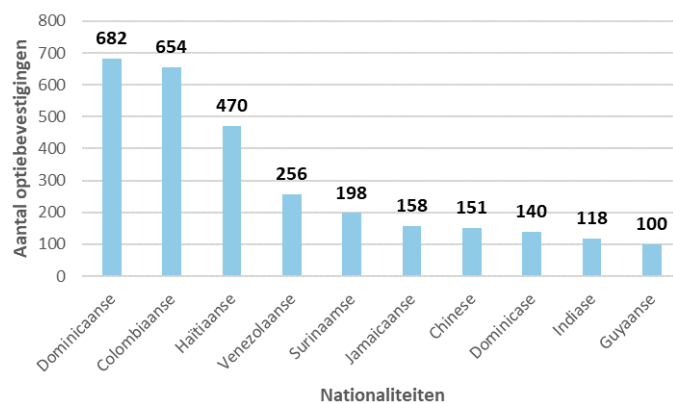
Figuur 20 laat het aantal optiebevestigingen zien (naar nationaliteit van de verzoeker) tussen 2018 en 2024 die zijn afgehandeld in Europees Nederland.⁸² Alleen de top 10 nationaliteiten zijn in beeld gebracht. Ook hier zijn personen met de Turkse of Marokkaanse nationaliteit de grootste categorieën.

Figuur 20 – Optiebevestigingen naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Europees Nederland)⁸³

Figuur 21 laat het aantal optiebevestigingen zien (naar nationaliteit van de verzoeker) tussen 2018 en 2024 die zijn afgehandeld in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Hier komen personen met andere nationaliteiten in beeld, met name personen met nationaliteiten van landen uit Zuid-Amerika of het Caribisch gebied. De twee grootste groepen zijn personen met de Dominicaanse nationaliteit (ruim 680 optiebevestigingen) en de Colombiaanse nationaliteit (ruim 650). Het aantal optiebevestigingen van beide groepen vertoont geen eenduidige trend in de periode 2018-2024. Het aantal optiebevestigingen van personen met de Dominicaanse nationaliteit is in de post-coronajaren hoger dan de jaren ervoor. Dit geldt ook voor het aantal optiebevestigingen van personen met de Colombiaanse nationaliteit.

Figuur 21 – Optiebevestigingen naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Caribisch deel van het Koninkrijk)

⁸² Inclusief optiebevestigingen bij de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland. Voor een apart figuur van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen, zie **Figuur 32** in Bijlage 7.

⁸³ De nationaliteit 'onbekend' met 1.347 optiebevestigingen is niet meegenomen in deze top 10.

4.1.3

Plaats van indiening

Tabel 13 laat zien op welke plaats de bevestigde optieverklaringen zijn ingediend in de periode 2018-2024. Bij plaats van indiening wordt de volgende indeling aangehouden:

- Europees Nederland (Nederlandse gemeenten in het Europese deel van Nederland)
- Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba)
- Aruba
- Curaçao
- Sint Maarten
- Buitenland (Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland)

Er zijn ook bevestigde optieverklaringen waarbij de plaats van indiening in INDiGO, het zaakstelsel van de IND, onbekend staat geregistreerd. Dit komt door een ontoereikende datakwaliteit.

In **Tabel 13** is te zien dat het overgrote deel van de bevestigde optieverklaringen in de periode 2018-2024 is ingediend bij de Nederlandse gemeenten in Europees Nederland (82%). Het totale aantal bevestigde optieverklaringen in deze periode was 42.495. 9% is ingediend bij een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland. Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Caribisch Nederland) hebben hierin het kleinste aandeel (0,3%).

In de periode 2018-2024 is er geen eenduidige trend te zien in het aantal bevestigde opties bij de Nederlandse gemeenten. Evenmin bij diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland. Wel is de coronadip zichtbaar. Opvallend is de stijging bij Curaçao en Sint Maarten in de post-coronaperiode ten opzichte van de jaren ervoor.

Tabel 13 – Bevestigde opties naar plaats van indiening in 2018-2024

Plaats van indiening	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Europees Nederland	5.540	7.031	6.618	4.353	7.320	5.566	6.067	42.495	82%
Buitenland	609	979	649	355	875	515	620	4.602	9%
Onbekend	326	289	353	279	70	25	46	1.388	3%
Aruba	139	180	233	112	314	164	126	1.268	2%
Curaçao	65	180	106	56	219	275	233	1.134	2%
Sint Maarten	96	181	112	48	185	213	173	1.008	2%
Caribisch Nederland	39	14	16	24	17	46	20	176	0%
Totaal	6.814	8.854	8.087	5.227	9.000	6.804	7.285	52.071	100%

4.1.4

Voorgaande verblijfsvergunning

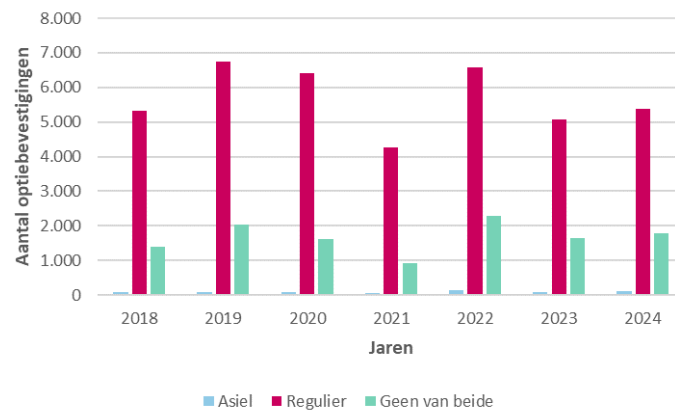
In **Figuur 22** is te zien of een persoon voorafgaand aan de optieverklaring in het bezit was van een reguliere verblijfsvergunning, een asielvergunning of geen van beide.⁸⁴ Het voorafgaande verblijfsrecht kan niet onder een van beide geschaard worden wanneer iemand bijvoorbeeld daarvoor een openstaande procedure had lopen of omdat diegene toegelaten is onder het vreemdelingenrecht van het Caribisch deel van het Koninkrijk en daardoor niet in het stelsel van de IND staat geregistreerd. Tenslotte zijn er optiecategorieën waarbij verblijfsrecht geen voorwaarde is om in aanmerking te komen voor de optieverklaring.

Uit **Figuur 22** volgt dat het aantal bevestigde opties van personen met een reguliere verblijfsvergunning verreweg het grootst is. Gevolgd door de categorie 'geen van

⁸⁴ De cijfers over het voorgaande verblijfsrecht van de optant komen niet uit het datawarehouse van de IND, maar zijn middels een query aan het zaakstelsel van de IND ontleend. Deze cijfers zijn daardoor minder betrouwbaar gegenereerd en niet reproduceerbaar.

beide'. Het aantal bevestigde opties van personen met een voorgaande asielvergunning komt nauwelijks voor.

Figuur 22 – Optieverklaringen naar categorie voorgaande verblijfsvergunning van de optant in 2018-2024

5 Nederlanderschap door naturalisatie of optie: totalen

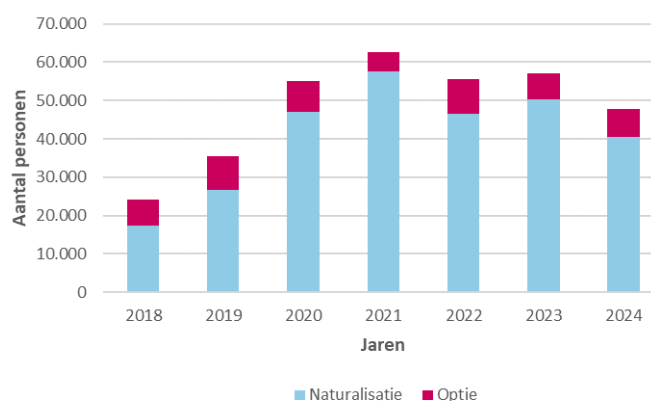
5.1 Nieuwe Nederlanders

Het totaal aantal personen dat het Nederlanderschap via naturalisatie of optie heeft verkregen over de periode 2018 tot en met 2024 was 338.175.⁸⁵ Dit laat [Tabel 14](#) zien. In het jaar 2018 lag dit aantal rond de 24.000. Hierna groeide het aantal optanten en naturalisandi sterk met een piek in 2021 van bijna 63.000. [Figuur 23](#) toont de verhouding tussen het aantal personen dat via naturalisatie of optie Nederlander is geworden. In de vorige monitor over periode 2014-2017 was de verhouding optie/naturalisatie 23% om 77%.⁸⁶ In deze monitor over de periode 2018-2024 is die verhouding 15% om 85%.

Tabel 14 – Nieuwe Nederlanders (totaal naturalisatie en optie) in 2018-2024

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
24.219	35.550	55.017	62.729	55.567	57.214	47.879	338.175

Figuur 23 – Nieuwe Nederlanders (naar naturalisatie of optie) in 2018-2024

5.1.1 Leeftijd en geslacht

De personen die in 2018-2024 via naturalisatie of optie Nederlander zijn geworden kunnen ook uitgesplitst worden naar meerder- of minderjarigheid (zie [Tabel 15](#))⁸⁷ en leeftijdscategorieën ([Tabel 16](#) en [Figuur 24](#))⁸⁸. Over deze periode is de verhouding minderjarig/meerderjarig 28% om 72%. Het ging net iets vaker om vrouwen (51%) dan mannen (49%). [Figuur 24](#) laat goed zien dat in de leeftijdscategorieën t/m 24 jaar mannen in de meerderheid zijn. Vanaf 25+ zijn vrouwen in de meerderheid.

⁸⁵ Van 331 optiebevestigingen was de datumwaarde van registreren optie 1-1-1900. Deze bevestigingen zijn niet meegenomen in de tabellen en figuren van dit hoofdstuk. De datumwaarden die voor dit hoofdstuk zijn gehanteerd zijn: voor optiebevestiging het moment van registratie door de IND; voor ingewilligde naturalisatieverzoeken het moment van de naturalisatieceremonie.

⁸⁶ Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2018, Monitor naturalisatie en optie, <https://ind.nl/nl/over-ons/cijfers-en-publicaties/trendanalyses-beleidsmonitors-en-evaluaties>, laatst geraadpleegd op 27 mei 2025.

⁸⁷ In <10 zaken is de leeftijd onbekend. Dit verklaart het verschil met het totale aantal genoemd in Tabel 14.

⁸⁸ In 584 zaken was het geslacht onbekend. In 17 zaken was het geslacht niet ingevuld. In <10 zaken is de leeftijd onbekend. Dit verklaart het verschil met het aantal genoemd in Tabel 14.

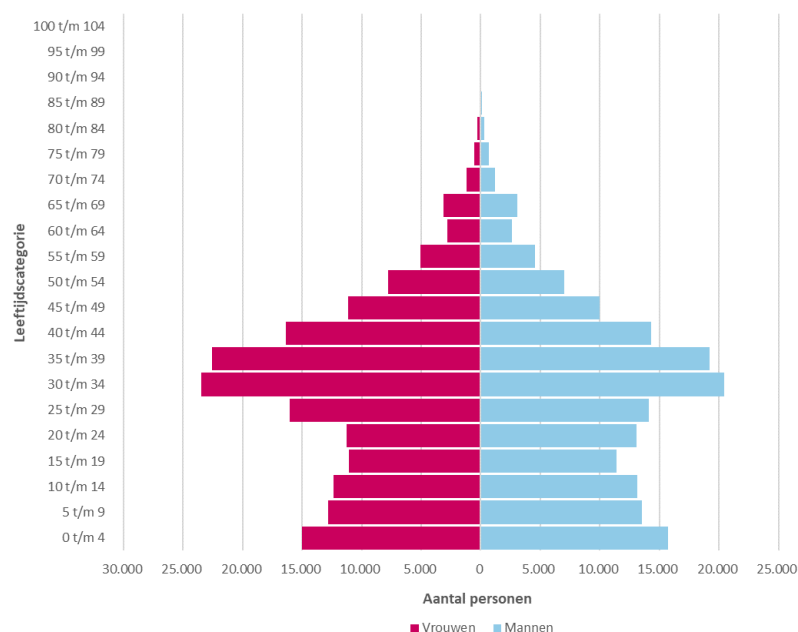
Tabel 15 – Nieuwe Nederlanders naar leeftijd en geslacht in 2018-2024

Categorie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Meerderjarig	18.692	26.477	38.212	40.501	41.436	42.913	34.500	242.731	72%
Minderjarig	5.527	9.073	16.805	22.228	14.130	14.300	13.379	95.442	28%
Totaal	24.219	35.550	55.017	62.729	55.566	57.213	47.879	338.173	100%

Tabel 16 – Nieuwe Nederlanders naar leeftijd en geslacht in 2018-2024

Leeftijdscategorie	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
0 t/m 9	29.263	9%	27.830	8%	57.093	17%
10 t/m 17	19.685	6%	18.431	5%	38.116	11%
18 t/m 24	17.958	5%	16.238	5%	34.196	10%
25 t/m 34	34.535	10%	39.515	12%	74.050	22%
35 t/m 44	33.523	10%	38.968	12%	72.491	21%
45 t/m 64	24.149	7%	26.833	8%	50.982	15%
65+	5.316	2%	5.318	2%	10.634	3%
Totaal	164.429	49%	173.133	51%	337.562	100%

Figuur 24 – Nieuwe Nederlanders naar leeftijd en geslacht in 2018-2024

5.1.2

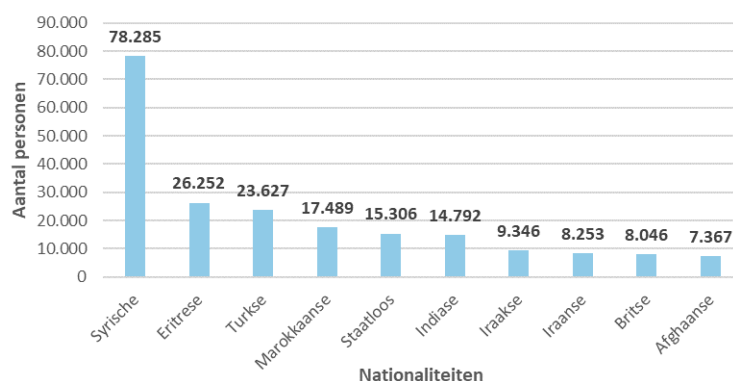
Nationaliteit

In de [Figuur 25](#) en [Figuur 26](#) is het aantal ingewilligde naturalisatieverzoeken en optiebevestigingen uitgesplitst naar de top 10 nationaliteiten.⁸⁹ Vanwege de geografische ligging en demografische samenstelling wordt tussen de figuren onderscheid gemaakt naar de plaats van indiening. [Figuur 25](#) richt zich op de top 10 nationaliteiten in Europees Nederland. Syriërs vormen de grootste groep, gevolgd door Turken en Eritreeërs. Vooral het verschil in aantallen valt op: met 78.285 naturalisatiebesluiten en optiebevestigingen vormen Syriërs verreweg de grootste groep nieuwe Nederlanders in Europees Nederland. [Figuur 26](#) richt zich op het

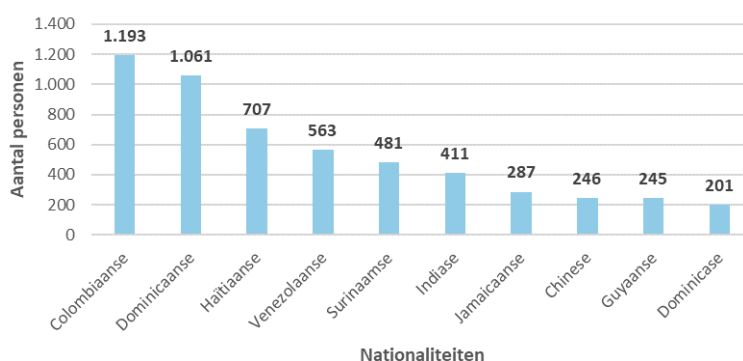
⁸⁹ In 1.426 zaken is de plaats van indiening onbekend of leeg gelaten (<10). Deze zaken zijn niet meegenomen in deze tabellen. Onder Europees Nederland wordt hier verstaan: alle ingewilligde naturalisatieverzoeken en optiebevestigingen ingediend bij gemeenten in Europees Nederland of bij diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland. Onder het Caribisch deel van het Koninkrijk vallen de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de bijzondere gemeenten in Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Lege nationaliteitsvelden (Europese Nederland in 1.702 zaken, Caribisch deel in 210 zaken) en nationaliteit onbekend (Europees Nederland in 9.378 zaken, Caribisch deel in 29 zaken) vallen onder de categorie overig.

Caribisch deel van het Koninkrijk. Hier zijn de aantallen lager, maar liggen de voorgaande nationaliteiten ook dicht bij elkaar. Colombianen vormen de grootste groep (1.193) gevolgd door Dominicanen (1.061) en Haïtianen (707).

Figuur 25 – Nieuwe Nederlanders naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Europees Nederland)

Figuur 26 – Nieuwe Nederlanders naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Caribisch deel van het Koninkrijk)

5.1.3

Plaats van indiening

In [Tabel 17](#) op de volgende pagina zijn de ingewilligde naturalisatieverzoeken en optiebevestigingen ingedeeld naar plaats van indiening.⁹⁰ Met 96% is Europees Nederland (de Nederlandse gemeenten) de plaats waar het overgrote merendeel van verzoeken wordt ingewilligd en de opties worden bevestigd. Vervolgens komen inwilligingen en bevestigingen via de diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland het meest voor. Curaçao is volgens deze maatstaf de grootste entiteit in het Caribisch deel van het koninkrijk.

90 In 1.426 zaken is bij de plaats van indiening onbekend ingevuld of het veld was leeg (<10 zaken).

Tabel 17 – Nieuwe Nederlanders naar plaats van indiening in 2018-2024

Plaats van indiening	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Europees Nederland	22.577	33.089	52.960	61.362	53.208	55.397	45.850	324.443	96%
Buitenland	725	1.098	902	555	1.101	682	911	5.974	2%
Curaçao	129	360	228	168	400	459	490	2.234	1%
Aruba	210	305	307	206	435	254	230	1.947	1%
Sint Maarten	186	334	211	106	294	302	308	1.741	1%
Onbekend	327	307	367	280	70	26	49	1.426	0%
Caribisch Nederland	65	57	42	52	59	94	41	410	0%
Totaal	24.219	35.550	55.017	62.729	55.567	57.214	47.879	338.175	100%

6 Afstands- en intrekingsprocedures

Een persoon die door naturalisatie Nederlander wordt, dient in beginsel afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Hiervan is echter niet in alle gevallen sprake. Zo kan de wetgeving in het land van herkomst het doen van afstand onmogelijk maken of kan verlies van de oorspronkelijke nationaliteit juist automatisch plaatsvinden bij het verkrijgen van een andere nationaliteit. In de RWN en de HRWN wordt ook voorzien in een aantal uitzonderingscategorieën voor personen die hun voormalige nationaliteit mogen behouden wanneer zij het Nederlanderschap verkrijgen. Als gevolg hiervan hoeft maar een beperkt gedeelte van de naturalisandi actief afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit en behouden de andere naturalisandi de oorspronkelijke nationaliteit.

Er zijn na het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit door naturalisatie de volgende mogelijkheden:

- Automatisch verlies van de oorspronkelijke nationaliteit.
- Actief afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit (akkoord met afstand doen).
- Op grond van de RWN uitgezonderd van de afstandsplicht van de oorspronkelijke nationaliteit.

Voorbeelden van deze uitzonderingscategorieën zijn:

- Iemand die een huwelijk of geregistreerd partnerschap heeft met een Nederlander.
- Iemand die internationale bescherming geniet, zoals een erkend vluchteling.
- Iemand die vanwege de nationaliteitswetgeving van het land van herkomst geen afstand kan doen van de oorspronkelijke nationaliteit.

Voor de optanten geldt voor bijna alle optie categorieën de afstandsplicht niet. Alleen optanten die als meerderjarige persoon sinds hun vierde jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf hebben in het Koninkrijk en het Nederlanderschap hebben verkregen (artikel 6.1e RWN) moeten afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit.⁹¹ Voor de overige optanten geldt geen afstandsplicht. Zie [Bijlage 4](#) voor een uitleg van de afstandsprocedure.

6.1 Afstandsplicht voor naturalisandi

Zoals eerder genoemd zijn er in 2018-2024 308.347 naturalisatieverzoeken ingewilligd. Indien vervolgens de naturalisatieceremonie met succes is doorlopen, wordt de naturalisandus Nederlander en kan afstand worden gedaan van de oorspronkelijke nationaliteit. De groep succesvolle naturalisandi is voor de analyse in deze monitor ingedeeld in vier categorieën van afstandsplicht op basis van de afstandsbepalingen in het land van herkomst, zoals opgenomen in de bestaande landenlijst⁹², die gold op de datum van het verzoek⁹³:

⁹¹ Het aantal optanten dat sinds hun vierde jaar verblijf hebben in Nederland en op grond daarvan zijn geopteerd is niet hoog. Deze categorie staat op de zevende plek van de meeste voorkomende optie categorieën. (Zie Tabel 38 in Bijlage 7).

⁹² Zie HRWN 2003, Artikel 9-1-b, Toelichting ad artikel 9, eerste lid, aanhef onder b, bijlage 1. De landenlijst bevat een overzicht van afstandsbepalingen in de nationaliteitswetgeving van andere staten.

⁹³ 1) De indeling in de vier categorieën van de afstandsplicht is gebaseerd op een combinatie van de voorgaande nationaliteit en de geldende bepaling van de landenlijst; De indeling heeft handmatig plaatsgevonden. 2) In totaal is voor 33 landen de landenlijst aangepast in 2018-2024. Deze wijzigingen zijn meegenomen in de berekening van de omvang van de groepen. Afghanistan en Venezuela zijn uitzonderingen op deze werkwijze. Beide landen zijn vanaf 1 oktober 2023 aangemerkt als C-land (voorheen B). Omdat het in de rechtspraak praktijk daarvoor onmogelijk is gebleken afstand te doen van de Afghaanse of Venezolaanse nationaliteit, zijn beide

- Categorie A, automatisch verlies van de oorspronkelijke nationaliteit.
- Categorie B, geen automatisch verlies, afstand is mogelijk.
- Categorie C, geen automatisch verlies, afstand is niet mogelijk.
- Categorie 'overig of onbekend'.

Tabel 18 geeft de aantallen per categorie per jaar weer waarin de verzoeker is genaturaliseerd. Van de totale groep naturalisandi in 2018-2024 verloor 13% automatisch zijn oorspronkelijke nationaliteit bij naturalisatie (categorie A). Voor 50% was het niet mogelijk om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit, omdat de wetgeving in het land van herkomst dit niet toelaat (categorie C). Categorie C is de grootste vanwege het aanzienlijke aandeel tot Nederlander genaturaliseerde Syriërs. Voor 28% van de naturalisandi was het echter mogelijk om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit (categorie B). Dit betekent echter niet dat dit altijd door de Nederlandse autoriteiten wordt verlangd. Van de verplichting om afstand te doen bestaan, zoals eerder aangegeven, vrijstellingen op grond van de RWN.

Onder de categorie 'overig of onbekend' vallen staatlozen (15.259 zaken) en naturalisandi van wie de oorspronkelijke nationaliteit niet bekend is in INDiGO (7.930 zaken). Sporadisch is bij de oorspronkelijke nationaliteit de Nederlandse nationaliteit genoteerd (28 zaken). Tenslotte zijn er verzoekers die als Nederlander zijn behandeld (<10 zaken).

Tabel 18 – Naturalisandi naar landencategorie in 2018-2024

Nationaliteitencuster	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
A	2.544	3.737	5.256	4.928	6.186	8.082	6.713	37.446	13%
B	6.388	8.212	11.597	11.132	12.229	16.886	14.619	81.063	28%
C	4.942	7.783	25.126	39.023	25.951	23.585	17.965	144.375	50%
Overig of onbekend*	3.531	6.964	4.951	2.419	2.201	1.857	1.297	23.220	8%
Totaal	17.405	26.696	46.930	57.502	46.567	50.410	40.594	286.104	100%

*Onder overig of onbekend vallen behandeld als Nederlander, Nederlandse nationaliteit, staatloos of onbekende nationaliteit

Net als in de vorige monitor is het door de wijze waarop momenteel de afstandsplicht in INDiGO wordt geregistreerd in de bestanden met gegevens niet mogelijk om verder in te zoomen op categorie B. Dit betekent dat het niet mogelijk is om van de naturalisandi in categorie B te weten hoeveel procent daarvan vrijgesteld is van de afstandsplicht en dus om aan te geven hoe groot de groep is die overblijft en actief afstand moet doen van de oorspronkelijke nationaliteit. Ook is dus niet te zeggen op welke gronden naturalisandi in categorie B worden vrijgesteld van de afstandsplicht.

Samengevat is het op basis van de gegevens waarop deze monitor is gebaseerd niet mogelijk om aan te geven hoeveel procent van de nieuwe Nederlanders hun oorspronkelijke nationaliteit wel mag behouden en hoeveel procent niet. Wel kan, op basis van de beschikbare gegevens uit de INDiGO-database, gesteld worden dat over 2018-2024 57% van de naturalisandi in categorie B ofwel getrouwd was met een Nederlander ofwel naturaliseerde als vluchteling, ofwel minderjarig was.

landen over de gehele periode 2018-2024 aangemerkt als C-land; 3) Er zijn nationaliteitswetgevingen waar andere regels gelden voor naturalisandi en onderdanen die geboren zijn met die nationaliteit. Mexico is hier een voorbeeld van. Voor tot Mexicaan genaturaliseerden geldt bijvoorbeeld dat zij automatisch de Mexicaanse nationaliteit verliezen bij het aannemen van een andere nationaliteit, terwijl geboren Mexicanen vanaf 30 augustus 2021 afstand van de oorspronkelijke nationaliteit bij de Mexicaanse autoriteiten moeten verzoeken. Daarvoor konden zij de Mexicaanse nationaliteit niet verliezen. In deze monitor is ervoor gekozen om in zulke gevallen de categorie aan te nemen die geldt voor de onderdanen die met een nationaliteit zijn geboren. In de data is namelijk geen onderscheid tussen beide categorieën te maken. De aanname is gedaan dat de groep geboren met een bepaalde nationaliteit waarschijnlijk altijd de grootste zal zijn binnen de populatie van een bepaalde nationaliteit in de onderliggende data. Voor de Mexicanen geldt dus dat tot 30 augustus 2021 categorie C in de data is aangenomen, vanaf die datum zijn de Mexicanen als categorie B aangemerkt.

Vluchtelingen en personen getrouwd met een Nederlander zijn uitgezonderd van de afstandsplicht. Minderjarigen hoeven in beginsel geen afstand te doen van hun oorspronkelijke nationaliteit.

6.2 Afstandsprocedures

In 2018-2024 heeft de IND in totaal 28.209 afstandsprocedures opgestart. Dit staat per jaar weergegeven in [Tabel 19](#). In INDiGO wordt een zaak voor een afstandsprocedure automatisch aangemaakt op basis van wat de IND-medewerker opvoert tijdens de beslissing op het naturalisatieverzoek. Alleen wanneer de persoon afstandsplichtig is en heeft aangegeven bereid te zijn afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit, wordt de afstandsprocedure in INDiGO aangemaakt nadat het verzoek is ingewilligd, het besluit is uitgereikt en de terugmelding is ontvangen van de gemeente.

Tabel 19 – Opgestarte afstandsprocedures in 2018-2024

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
2.215	2.960	3.189	3.514	4.008	5.934	6.389	28.209

In 2018-2024 zijn 23.681 afstandsprocedures afgesloten. [Tabel 20](#) geeft een overzicht van het aantal afgesloten afstandsprocedures per jaar en de uitkomst daarvan. Let op: deze getallen zijn niet een-op-een te vergelijken met de getallen in de [Tabel 19](#) (opgestarte afstandsprocedures). De afgesloten afstandsprocedures kunnen ook in de jaren ervoor zijn opgestart. Het kan jaren duren voordat aan de afstandsplicht is voldaan. Het aantal afgesloten afstandsprocedures is over 2018-2024 aanzienlijk toegenomen, weliswaar niet constant.

Tabel 20 – Afgesloten afstandsprocedures naar uitkomst in 2018-2024⁹⁴

Besluit afstandsprocedure	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Afstand Akkoord	2.453	2.548	1.793	2.403	3.147	3.319	3.985	19.648	83%
Al het mogelijke gedaan	364	284	216	401	329	905	313	2.812	12%
Afstand niet van toepassing	<25	<25	15	39	41	408	131	678	3%
Afstand Nederlandschap	<25	<25	17	53	74	101	74	360	2%
Afstand niet akkoord	59	31	<10	<25	<10	<25	<25	141	1%
Overig	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	42	0%
Totaal	2.925	2.910	2.050	2.915	3.602	4.752	4.527	23.681	100%

In de meeste gevallen heeft de naturalisandus aangetoond afstand te hebben gedaan van zijn oorspronkelijke nationaliteit (83%; afstand akkoord). In de overige gevallen heeft de naturalisandus aangetoond al het mogelijke gedaan te hebben om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit (12%) of was afstand niet van toepassing gebleken (3%; de naturalisandus valt dan bijvoorbeeld in een uitzonderingscategorie die eerder over het hoofd is gezien, of de informatie daarvoor was niet bekend tijdens het verzoek, of er is ondertussen sprake van gewijzigde omstandigheden). Minder dan 2% geeft aan afstand te doen van het Nederlandschap, zodat de afstandsplicht niet meer voor hen geldt. In 1% van de zaken heeft de naturalisandus niet genoeg gedaan om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit (afstand niet akkoord). Onder overig vallen bijvoorbeeld zaken waarin de naturalisandus is overleden.

6.3 Intrekkingsprocedures

Indien iemand niet aan de afstandsplicht heeft voldaan, kan het Nederlandschap weer worden ingetrokken. Van de naturalisatieverzoeker wordt verlangd dat hij 'al

⁹⁴ In 2023 zijn de aantallen bij de besluiten 'al het mogelijke gedaan' en 'afstand niet van toepassing' aanzienlijk hoger dan in de omliggende jaren. Dit komt door een inhaalslag bij het afhandelen van de afstandsprocedures. Die inhaalslag werd vergemakkelijkt omdat in dat jaar Afghanistan en Venezuela ook formeel C-landen werden.

het mogelijke⁹⁵ doet om zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen of zich bereid verklaart om na totstandkoming van de naturalisatie al het mogelijke te zullen doen om die nationaliteit te verliezen. Dit wordt tevens verwacht van de optant die een optieverklaring indient op grond van artikel 6.1e RWN. Indien niet al het mogelijke is gedaan, kan de IND een intrekingsprocedure opstarten om het Nederlanderschap weer in te trekken. De afstandsprocedure dient dan wel afgesloten te zijn. Ook heeft de nieuwe Nederlander in zulke gevallen geen geldige reden aangevoerd waarom hij of zij toch geen afstand heeft kunnen doen van de voorgaande nationaliteit.

In deze paragraaf wordt het aantal opgestarte en afgesloten intrekingsprocedures over 2018-2024 weergegeven. Het is belangrijk om op te merken dat alleen intrekingsprocedures volgend op een afstandsprocedure worden uitgelicht. Er zijn namelijk ook andere redenen waarom de IND kan overgaan tot het intrekken van Nederlanderschap. Bijvoorbeeld als de persoon in kwestie fraude heeft gepleegd bij het verkrijgen van het Nederlanderschap. Zo kan de naturalisandus criminele antecedenten hebben verzwegen of bewust niet vermeld hebben polygaam te zijn. Het Nederlanderschap kan ook ingevorderd worden wanneer de Nederlander onherroepelijk is veroordeeld tot het plegen van misdrijven tegen de essentiële belangen van het Koninkrijk of zijn landen. Denk hierbij aan misdrijven tegen de menselijkheid of het plegen van genocide. Vanaf 2017 is het ook mogelijk het Nederlanderschap in te trekken wanneer blijkt dat de betreffende persoon heeft deelgenomen aan een terroristische organisatie.

Om het Nederlanderschap in te trekken moet de IND in ieder individueel geval een belangenafweging maken. Per intrekingsgrond gelden andere voorwaarden om tot intrekking over te gaan. In de basis geldt dat het afnemen van het Nederlanderschap niet tot stateloosheid zou moeten leiden. Hier is een uitzondering op indien het Nederlanderschap is verkregen middels een valse verklaring of bedrog, ofwel het verzwijgen van relevante feiten bij verkrijging of verlening.⁹⁶

Het aantal gestarte intrekingsprocedures volgend op een afstandsprocedure kent een piek in 2018. Hierna is het aantal afgenomen. In zowel 2023 als 2024 zijn er minder dan tien intrekingsprocedures op grond van het niet voldaan aan de afstandsverplichting opgestart. In [Tabel 21](#) staan de aantallen opgestarte procedures per jaar aangegeven. Het aantal opgestarte intrekingsprocedures volgend op een afstandsprocedure is laag, omdat het aantal afstandsprocedures afgesloten met 'afstand niet akkoord' eveneens laag is over de afgelopen jaren.

Tabel 21 – Opgestarte intrekingsprocedures op grond van niet voldaan aan de afstandsverplichting in 2018-2024

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
150	44	<10	26	13	<10	<10	246

In 2018-2024 zijn 609 intrekingsprocedures afgerond. Dit is te zien in [Tabel 22](#).⁹⁷ In één op drie afgeronde procedures is de IND daadwerkelijk overgegaan tot intrekking van het Nederlanderschap. Uit de cijfers blijkt dat intrekken vaak niet meer nodig was. In één op de vijf zaken is door de naturalisandus toch afstand

⁹⁵ Bij indiening van het naturalisatieverzoek tekent de verzoeker een verklaring dat hij bereid is om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit. De verzoeker moet hiervoor zelf actief actie ondernemen, door bijvoorbeeld zelf contact op te nemen met de autoriteiten van het land van herkomst. Het kan echter voorkomen dat het niet lukt om afstand te doen, bijvoorbeeld wanneer de verzoeker een hoog bedrag moet betalen aan de autoriteiten van het land van herkomst om afstand te doen, of militaire dienstplicht moet doen voordat afstand gedaan kan worden. Wanneer blijkt dat de verzoeker wel alle mogelijkheden heeft benut (al het mogelijke gedaan) om afstand proberen te doen en dit toch niet lukt, kan de IND besluiten dat de verzoeker uiteindelijk geen afstand meer hoeft te doen van de oorspronkelijke nationaliteit.

⁹⁶ Zie Artikelen 14.1 en 14.8 RWN.

⁹⁷ Na het afronden van de intrekingsprocedure kan de betrokkene nog wel in bezwaar gaan tegen de beslissing.

gedaan van de oorspronkelijke nationaliteit. In een vergelijkbaar aantal zaken was de inhoudelijke afhandeling niet langer opportuun. Het is belangrijk om op te merken dat de afgeronde intrekkingprocedures in deze periode vóór 2018 kunnen zijn opgestart. Intrekkingprocedures kunnen langlopende trajecten zijn, onder meer vanwege het gewicht van de maatregel. Dit is een verklaring voor het grote verschil tussen opgestarte en afgesloten intrekkingprocedures.

Tabel 22 – Intrekkingen van het Nederlanderschap op grond van niet voldaan aan de afstandsverplichting naar afdoeningswijze in 2018-2024

Afdoeningswijze	Aantal
Intrekking	199
Inhoudelijke afhandeling niet meer opportuun	136
Afstand gedaan van vorige nationaliteit	135
Geen intrekking	95
Al het mogelijke is gedaan door de betrokkene	20
Overlijden	<10
Afstand doen is niet van toepassing	<10
Zelf afstand gedaan van het Nederlanderschap	<10
Geen oordeel uitgesproken	<10
Totaal	609

7 Toekomstverwachtingen

Dit laatste hoofdstuk gaat in op de toekomstverwachting van het aantal genaturaliseerde personen en optiebevestigingen in 2025-2029 bij ongewijzigd beleid. Het hoofdstuk begint met een disclaimer over het doen van voorspellingen. Hierbij wordt teruggeblikt op de voorspelling in de vorige monitor. Vervolgens passeren figuren en tabellen op basis van openbare data de revue. De data is afkomstig van het CBS en Eurostat, het statistische bureau van de EU. De tabellen en figuren behandelen het aantal niet-Nederlanders in Nederland en de historische 'naturalisatiebereidheid' van deze groep. Op basis van deze data kan een globale voorspelling gemaakt worden van het aantal personen dat in de toekomst het Nederlanderschap verkrijgt, zowel middels naturalisatie (CBS) als in totaal via voornamelijk naturalisatie en optie (Eurostat). Het hoofdstuk eindigt met een kwalitatieve inschatting van het aantal optiebevestigingen in de komende jaren.

7.1 Disclaimer en terugblik

Disclaimer

De globale voorspellingen in dit hoofdstuk moeten met een zekere terughoudendheid geïnterpreteerd worden. Voorspellingen zijn namelijk inherent onzeker. Dat geldt dus ook voor een voorspelling van het aantal naturalisaties en optiebevestigingen. De keuze om een andere nationaliteit aan te nemen is een persoonlijke keuze die wordt beïnvloed door een verscheidenheid aan persoonlijke en niet-persoonlijke factoren. Niet-persoonlijke factoren zoals het Nederlandse naturalisatiebeleid en de hoogte van de leges hebben invloed op het aantal verzoeken. Wanneer kan iemand naturaliseren? Maar ook persoonlijke factoren zoals voorgaande nationaliteit, individuele toekomstperspectieven en betrokkenheid in een samenleving kunnen van invloed zijn. Wanneer wil iemand namelijk naturaliseren?

Het CBS voerde in 2015 een cohortstudie uit waarin de kenmerken centraal stonden van personen die naturalisatie aanvroegen. De studie toonde voor het immigratiecohort 1995-2002 aan dat vrouwen vaker dan mannen naturaliseren, en jongeren vaker dan ouderen. Migranten met een Nederlandse partner zijn eerder geneigd te naturaliseren dan migranten zonder Nederlandse partner. De keuze om te naturaliseren is dan waarschijnlijk een gezamenlijke keuze met de partner. Ook niet-persoonlijke factoren kwamen in de studie naar voren: migranten uit economisch zwakkere en politiek instabieler landen zijn eerder geneigd te naturaliseren. Migranten die automatisch hun oorspronkelijke nationaliteit verliezen bij het verkrijgen van het Nederlanderschap naturaliseren dan weer minder.⁹⁸

Binnen de beperkte opzet van deze monitor is het niet mogelijk om dergelijke persoonlijke factoren mee te nemen in een voorspelling van het aantal personen dat naturaliseert. De groep mogelijke naturalisatieverzoekers waarop de voorspelling is gebaseerd is daarnaast niet verder uitgesplitst naar persoonskenmerken of verblijfsstatus (bijvoorbeeld regulier of asiel). Dit beïnvloedt de scherpheid van de voorspelling. Het is wel mogelijk om een globale en grove voorspelling te doen op basis van historische data en bij ongewijzigd beleid. Dit betreft historische data die door het CBS en Eurostat openbaar beschikbaar zijn gesteld.⁹⁹ In het vervolg is steeds gerekend met een groep 'niet-Nederlanders' die mogelijk kan naturaliseren.

⁹⁸ CBS (Floris Peeters, Hans Schmeets & Maarten Vink), Bevolkingstrends, 2015:12, 9.

⁹⁹ Voor CBS: Statline 'Bevolking, huishoudens en bevolkingsontwikkeling; vanaf 1899'. Peildatum 9 april 2025 ;

Voor Eurostat: De databases 'Residents who acquired citizenship as a share of resident non-citizens by former

Terugblik op de vorige monitor

De vorige monitor maakte géén gebruik van een prognosemodel of een voorspelling op basis van historische gegevens.¹⁰⁰ Wél werd in kwalitatieve zin een aanzienlijke toename van het aantal naturalisaties ná 2017 voorspeld aan de hand van het sterk toegenomen aantal niet-Nederlanders in Nederland. Deze toename werd destijds grotendeels veroorzaakt door de toename van het aantal asielstatushouders, een groep die sneller geneigd is te naturaliseren dan andere migranten. In de huidige monitor is daadwerkelijk een sterke stijging van het aantal naturalisaties te zien. Ten opzichte van de vorige meetperiode (2014-2017) gaat het om meer dan een verdubbeling. Syrische asielstatushouders zijn hier voor een aanzienlijk deel debet aan. De vorige monitor voorspelde eveneens terecht een piek in het aantal optiebevestigingen bij een nadelige uitkomst van het Brexit-proces voor Britten die duurzaam in de EU verbleven. Zoals is gebleken, hebben Britten in grotere aantallen geopteerd voor het Nederlanderschap. Andere inschattingen, zoals het ontwrichtende effect van de coronapandemie, kon de vorige monitor in 2018 niet hebben voorspeld.

7.2**Een voorspelling op basis van demografische data (CBS)**

Een eerste manier om het aantal naturalisaties in de periode 2025-2029 globaal te voorspellen is door gebruik te maken van CBS-data. De bevolkingsdatabase van het CBS bevat onder andere gegevens over het aantal niet-Nederlanders in Nederland, het aantal immigranten dat naar Nederland is gekomen en het aantal naturalisaties relatief aan het aantal niet-Nederlanders in Nederland. Het aantal niet-Nederlanders in Nederland is hierbij relevant omdat het in de ruimst mogelijke zin de totale groep personen behelst die voor naturalisatie in aanmerking zou kunnen komen. Het aantal immigranten dat naar Nederland is gekomen zegt iets over de snelheid waarmee deze groep aangroeit. Het relatieve aantal naturalisaties zegt iets over het 'gedrag' van de totale groep: hoe snel naturaliseert een deel van die groep daadwerkelijk?

Overigens dient hierbij opgemerkt te worden dat de CBS-data over naturalisatie verschilt van de IND-data. Zie hiervoor ook de uitleg in [paragraaf 1.5.2](#) in de inleiding.

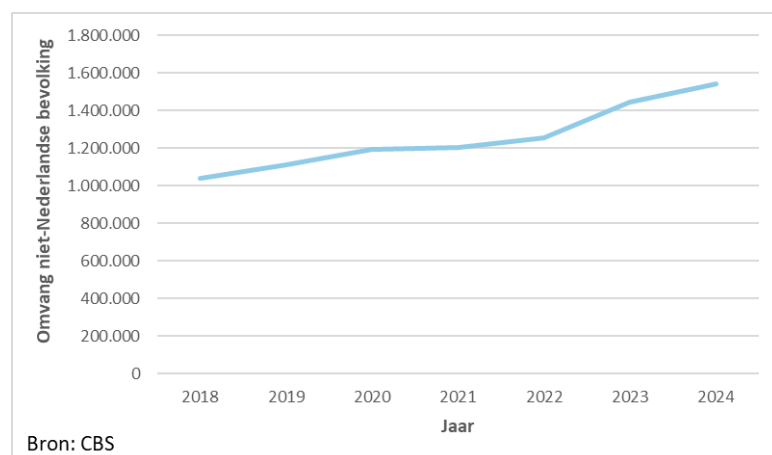
In [Figuur 27](#) en [Tabel 23](#) is de omvang van de niet-Nederlandse bevolking in Nederland weergegeven. De sterke groei van deze groep valt op. Tussen 2018 en 2024 is deze groep met bijna 50% gegroeid. Deze groei wordt onder andere veroorzaakt door een opwaartse trend in de immigratiecijfers. [Figuur 28](#) en [Tabel 24](#) tonen de immigratiecijfers over 2018-2023. Ook is terug te zien dat vooral de groep immigranten geboren buiten de EU is toegenomen. De snelle toename van de niet-Nederlandse bevolking valt vanaf 2022 onder andere te verklaren door de komst van Oekraïners vallende onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming.¹⁰¹

citizenship and sex (migr_acqs)' en 'Population without the citizenship of the reporting country' (migr.pop1ctz). Peildatum 9 april 2025.

¹⁰⁰ Immigratie- en Naturalisatiedienst, 2018, Monitor naturalisatie en optie, <https://ind.nl/nl/over-ons/cijfers-en-publicaties/trendanalyses-beleidsmonitors-en-evaluaties>, laatst geraadpleegd op 27 mei 2025.

¹⁰¹ De groep Oekraïners vallende onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming is – als deel van de totale groep niet-Nederlanders in Nederland – meegenomen in de voorspelling van het aantal toekomstige naturalisaties. Mocht deze groep niet in aanmerking komen voor naturalisatie, dan kan het aantal daadwerkelijke naturalisaties ten opzichte van de voorspelling lager uitvallen.

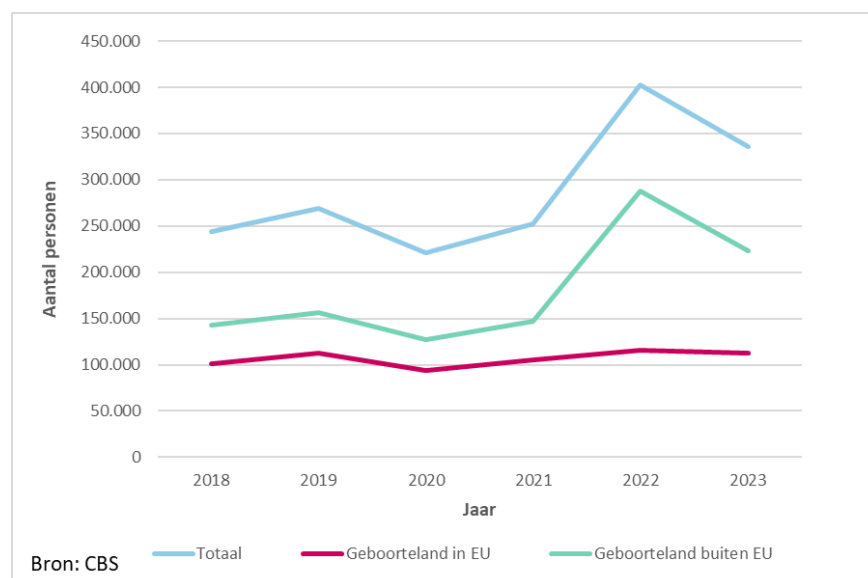
Figuur 27 – Omvang van de niet-Nederlandse bevolking in Nederland in 2018-2024

Tabel 23 – Omvang van de niet-Nederlandse bevolking in Nederland in 2018-2024, afgerond op honderdtallen (bron: CBS)

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Omvang	1.040.800	1.110.900	1.192.400	1.203.000	1.256.200	1.445.400	1.544.100

Figuur 28 – Immigratie naar Nederland in 2018-2023¹⁰²

Tabel 24 – Immigratie naar Nederland in 2018-2023, afgerond op honderdtallen (Bron: CBS)¹⁰³

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal	243.700	269.100	220.900	252.500	403.100	335.700
Geboorteland in EU	101.000	112.900	93.600	105.700	115.700	112.600
Geboorteland buiten EU	142.700	156.200	127.300	146.800	287.400	223.100

¹⁰² Gegevens over 2024 ontbreken nog op peildatum 9 april 2025.

¹⁰³ Geboorteland buiten EU is gebaseerd op een eigen berekening: totale immigratie – geboorteland binnen de EU.

Tabel 25 toont de CBS-data over het aantal genaturaliseerde personen in Europees Nederland. Voor de verschillen tussen de CBS-data en de IND-gegevens, zie wederom [paragraaf 1.5.2](#) voor een uitleg. Uit de CBS-data blijkt eveneens dat het aantal naturalisaties zeer sterk is gestegen in 2018-2023. Het aantal naturalisaties kan ook relatief worden uitgedrukt. De tweede rij van de tabel toont deze waarde per duizend niet-Nederlanders. In zekere zin is dit getal de 'naturalisatiebereidheid'. Hoeveel niet-Nederlanders per duizend 'groepsgeenoten' zijn er per jaar Nederlander geworden? Na een historisch lage naturalisatiebereidheid in 2018 (zie [Tabel 39](#) in Bijlage 7 voor gegevens over de afgelopen twintig jaar), schoot de naturalisatiebereidheid omhoog in 2020 en 2021. Dit zijn de jaren waarin veel Syriërs, die in 2015/2016 asiel in Nederland kregen, aan de voorwaarden voldeden om het Nederlanderschap aan te vragen.

Tabel 25 – Naturalisatiegegevens in 2018-2023 (bron: CBS)¹⁰⁴

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Naturalisaties (in 1.000-tallen)	21.000	26.000	49.000	56.000	47.000	50.000
Relatief (per 1.000 niet-Nederlanders)	19,2	22,2	41,1	45,8	35	33,8

Om uiteindelijk op basis van de CBS-data een globale inschatting van het aantal genaturaliseerde personen te maken tussen 2024-2029, is ervoor gekozen de naturalisatiebereidheid te projecteren op de omvang van de niet-Nederlandse bevolking in Nederland (zie [Tabel 23](#)).

Er is voor deze projectie gebruik gemaakt van de historische naturalisatiebereidheid over een periode van twintig jaar (2004-2023). Zie hiervoor [Tabel 39](#) in Bijlage 7. De laagste naturalisatiebereidheid trad op in 2018 (19,2 op 1.000) en de hoogste in 2021 (45,8 op 1.000). De ongewogen gemiddelde naturalisatiebereidheid over 2004-2023 bedroeg 29,5 op 1.000. Die waarden zijn gebruikt om een laag (factor 0,192), midden (factor 0,295) en hoog scenario (factor 0,458) te voorspellen voor het aantal te verwachte genaturaliseerde personen bij ongewijzigde omstandigheden. Voor de voorspelling in een jaar is steeds de volgende formule gebruik gemaakt: [A: het aantal naturalisaties van per jaar X] = [B: omvang van bevolking niet-Nederlanders in jaar X minus vijf jaar¹⁰⁵] vermenigvuldigd met C: de naturalisatiebereidheid (rekenfactor afhankelijk van het lage, midden of hoog scenario).¹⁰⁶

In [Tabel 26](#) staan de uitkomsten als bovenstaande methodiek wordt toegepast. Uit de historische CBS-data blijkt dat de naturalisatiebereidheid de laatste vier bekende jaren (2020-2023) bovengemiddeld hoog was ten opzichte van de afgelopen twintig jaar. Hieruit volgt dat het waarschijnlijker is dat de komende jaren de naturalisatiebereidheid eveneens hoger dan gemiddeld ligt en dus het hoge scenario volgt. Dit hoeft uiteraard niet het geval te zijn. Het zou ook kunnen zijn dat de naturalisatiebereidheid blijft afnemen en het aantal naturalisaties daarmee ook weer daalt. Door de snelgroeiende populatie niet-Nederlanders zal deze daling dan waarschijnlijk niet sterk zijn in absolute aantallen.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Gegevens over 2024 ontbreken nog op peildatum 9 april 2025.

¹⁰⁵ De tussenliggende tijdspanne van vijf jaar is gebaseerd op de algemene termijn van vijf jaar onafgebroken en geldig hoofdverblijf in het Koninkrijk voordat genaturaliseerd mag worden.

¹⁰⁶ Rekenvoorbeeld: Het aantal naturalisaties van het lage scenario in 2025 = 1.192.400 (omvang van bevolking niet-Nederlanders in 2020 * 0,0192 (naturalisatiebereidheidsfactor voor het lage scenario) = 22.894, in [Tabel 26](#) afgerond tot 22.900.

¹⁰⁷ De groep Oekraïners vallende onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming is – als deel van de totale groep niet-Nederlanders in Nederland – meegenomen in de voorspelling van het aantal toekomstige naturalisaties. Mocht deze groep niet in aanmerking komen voor naturalisatie, dan kan het aantal daadwerkelijke naturalisaties ten opzichte van de voorspelling lager uitvallen.

Tabel 26 – Voorspelde aantal naturalisaties in 2025-2029, afgerond op honderdtallen, eigen berekening op basis van historische CBS-data

Jaar/ Scenario	2025	2026	2027	2028	2029
Laag	22.900	23.100	24.100	27.800	29.600
Midden	35.200	35.500	37.100	42.600	45.500
Hoog	54.600	55.100	57.500	66.200	70.700

De zwakte van deze methode en de onderliggende aannames is echter dat een groot deel van de totale groep niet-Nederlanders al langer aan deze voorwaarde voldeed dan vijf jaar. Bovendien zijn er uitzonderingen op deze regel en blijkt uit deze monitor dat de gemiddelde verzoeker na 5,8 jaar geldig verblijf een naturalisatieverzoek indient. Tenslotte heeft het CBS alléén zicht op naturalisaties binnen het Nederlandse deel van het Koninkrijk. De naturalisaties buiten Nederland (via de diplomatieke vertegenwoordigingen of in Aruba, Curaçao en Sint Maarten) zijn niet meegenomen in deze voorspelling.

7.3

Een voorspelling op basis van demografische data (Eurostat)

Eurostat heeft haar eigen database die voor Nederland gevoed wordt door het CBS. De data van alle EU-lidstaten moet wel vergelijkbaar gemaakt worden, waardoor de Eurostat-data kan verschillen van de CBS-data. Omdat Eurostat data heeft verzameld over nationaliteitswijzigingen, kan een voorspelling gedaan worden van het aantal niet-Nederlanders dat in de toekomst Nederlander wordt. Enerzijds is namelijk in de Eurostat-database bekend hoeveel niet-Nederlanders zich in Nederland bevonden in een bepaald jaar. Zie hiervoor [Tabel 27](#). Anderzijds is bekend welk percentage van de niet-Nederlandse bevolking in een bepaald jaar de Nederlandse nationaliteit heeft aangenomen. Zie hiervoor [Tabel 28](#). Nota bene: hier is het belangrijk om op te merken dat het alle soorten van nationaliteitswijzigingen betreft. Nationaliteitswijzigingen door adopties en erkenningen vallen hier bijvoorbeeld ook onder.

Tabel 27 – Omvang van de niet-Nederlandse bevolking in Nederland in 2018-2024 (Eurostat), afgerond op honderdtallen (Bron: Eurostat)

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Omvang	991.400	1.068.100	1.154.800	1.171.400	1.230.000	1.422.900	1.523.900

Tabel 28 – Percentage van de niet-Nederlandse bevolking in Nederland dat Nederlander is geworden in dat jaar, 2018-2023 (Bron: Eurostat)

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Percentage	2,8%	3,2%	4,8%	5,4%	4,4%	4,0%

Ook met de Eurostat-data kan uiteindelijk een voorspelling opgesteld worden. Zie [Tabel 29](#) voor dit voorspelde aantal niet-Nederlanders dat de Nederlandse nationaliteit verkrijgt in 2025-2029. Het blijft echter belangrijk om te vermelden dat het hier om een zeer grove schatting gaat.¹⁰⁸ Zoals hierboven gemeld gaat het hier om alle soorten verkrijgingen van het Nederlanderschap, dus niet alleen via naturalisatie en optie. Voor deze voorspelling is dezelfde methodiek gebruikt zoals bij de CBS-data. Voor de voorspelde aantallen in 2025 is dus de omvang van de

¹⁰⁸ De groep Oekraïners vallende onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming is – als deel van de totale groep niet-Nederlanders in Nederland – meegenomen in de voorspelling van het aantal toekomstige naturalisaties. Mocht deze groep niet in aanmerking komen voor naturalisatie, dan kan het aantal daadwerkelijke naturalisaties ten opzichte van de voorspelling lager uitvallen.

populatie niet-Nederlanders in 2020 genomen, voor de voorspelling in 2026 de populatie in 2021, et cetera. Dit is wederom conform de algemene regel van vijf jaar onafgebroken en geldig hoofdverblijf in Nederland voor de grootste groep mensen die uiteindelijk Nederlander wordt: de personen die om naturalisatie verzoeken. De historische populatie in jaar X is uiteindelijk wederom vermenigvuldigd met een factor om een toekomstig aantal verkrijgingen van het Nederlanderschap te voorspellen. De historische percentages van het aantal niet-Nederlanders dat de Nederlandse nationaliteit verkrijgt per jaar zijn in Eurostat bekend voor de jaren 2014-2023.¹⁰⁹ Zie [Tabel 28](#) voor de jaren 2018-2023 en [Tabel 40](#) in Bijlage 7 voor de jaren 2014-2023. Voor het lage scenario is gebruik gemaakt van het laagste percentage in deze periode (2,81% in 2018), voor het hoge scenario het hoogste percentage in deze periode (5,37% in 2021) en voor het midden scenario het ongewogen gemiddelde in deze periode (3,91% gemiddeld in 2014-2023).

Tabel 29 – Voorspelde aantal niet-Nederlanders dat Nederlander wordt in 2025-2029, eigen berekening op basis van historische Eurostat-data

Jaar/ Scenario	2025	2026	2027	2028	2029
Laag	32.400	32.900	34.600	40.000	42.800
Midden	45.100	45.800	48.000	55.600	59.500
Hoog	62.000	62.900	66.100	76.400	81.800

7.4

Een kwalitatieve voorspelling voor het aantal optiebevestigingen

Een tabel met een verwacht aantal optiebevestigingen kan niet geleverd worden op basis van CBS- en Eurostat-data. De 'optiebereidheid' is niet gemeten en de totale groep mogelijke optanten is moeilijk in kaart te brengen vanwege de verscheidenheid aan voorwaarden per optie categorie. Wél zou in kwalitatieve zin beredeneerd kunnen worden dat het aantal optiebevestigingen niet sterk zal stijgen bij ongewijzigd beleid. Op lange termijn (<15 jaar vanaf 2018) kan het aantal optiebevestigingen sneller gaan stijgen omdat de totale groep niet-Nederlanders de afgelopen jaren sterk is toegenomen én de meest gebruikte optie categorieën (6.1g, 6.1a en 6.1h in de laatste jaren) alle drie een stevige tijdscomponent als voorwaarde hanteren. Bij 6.1g en 6.1h gaat het dan om minimaal vijftien jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf. Bij 6.1a gaat het om hoofdverblijf in het Koninkrijk sinds geboorte.

Overigens kunnen ook hier historische gegevens gebruikt worden voor een indicatie: Is de totale groep niet-Nederlanders gegroeid in de periode 2007-2014? Dit is de periode van vijftien tot achttien jaar voorafgaand aan 2025-2029. [Tabel 30](#) toont de groei van het aantal niet-Nederlanders in Nederland op basis van CBS-gegevens. Tussen 2007 en 2014 is die groep met 20% van 682.000 tot 816.000 toegenomen. Deze toename kan niet een-op-een doorberekend worden naar een toename aan optiebevestigingen. Het kan hoogstens als een indicator dienen die een mogelijke toename van het aantal optiebevestigingen voorspelt.

Tabel 30 – Omvang van de niet-Nederlandse bevolking, 2007-2014 (Bron: CBS)

Jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Omvang	681.900	688.400	719.500	735.200	760.400	786.100	796.200	816.000

¹⁰⁹ Let op: de historische CBS-data (naturalisatiebereidheid) die zijn gebruikt in de voorspelling in dit hoofdstuk strekken tot 2004. Voor Eurostat zijn vergelijkbare cijfers over het aantal niet-Nederlanders dat Nederlander wordt slechts bekend vanaf 2014.

7.5

Gevolgen voor de naturalisatieketen

Zowel de eerste voorspelling op basis van CBS-data als de tweede voorspelling op basis van Eurostat-data houdt in de scenario's rekening met mogelijk hogere aantallen naturalisatieverzoeken dan nu het geval is. Omdat de laatste jaren relatief veel niet-Nederlanders zijn genaturaliseerd, is het meest waarschijnlijk dat een midden- tot hoog scenario aan naturalisaties moet worden aangehouden. Hierbij zijn de hoge aantallen per jaar waarschijnlijker bij ongewijzigde omstandigheden en beleid. Daarnaast zullen naar verwachting op langere termijn ook de optiebevestigingen toenemen. Deze hogere aantallen plaatst de gehele naturalisatieketen voor een uitdaging: hoe kunnen de organisaties in de keten ervoor blijven zorgen dat ook in de toekomst naturalisatieverzoeken en optieverklaringen tijdig, efficiënt en zorgvuldig worden afgehandeld? Ketenbrede verbeterinitiatieven op het gebied van digitaliseren en vereenvoudigen van de procedure zijn nodig om dit te bewerkstelligen.

Bijlage 1 – Naturalisatieprocedure

Personen kunnen de naturalisatieprocedure doorlopen om het Nederlanderschap te verkrijgen. Verzoeken om naturalisatie tot Nederlander worden in Europees Nederland ingediend bij de gemeente waar de betrokkene woonachtig is. In de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden ze ingediend bij de IND-unit Caribisch Nederland. In Aruba, Curaçao en Sint Maarten worden de verzoeken ingediend bij het desbetreffende Kabinet van de Gouverneur. Buiten het Koninkrijk worden de verzoeken om naturalisatie tot Nederlander ingediend bij de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland.

De bevoegde autoriteiten controleren het verzoek om naturalisatie tot Nederlander op volledigheid en onderzoeken of de persoon aan de voorwaarden van naturalisatie voldoet. Hierbij stellen zij de identiteit en nationaliteit vast en wordt onder meer een antecedentenonderzoek uitgevoerd.¹¹⁰ Vervolgens sturen de autoriteiten het naturalisatieverzoek met advies door naar de IND in Europees Nederland voor de beslissing op het verzoek.¹¹¹ De IND in Europees Nederland neemt een beslissing op het verzoek om naturalisatie en vraagt in het geval van ontbrekende of onjuiste informatie om aanvullende gegevens aan de verzoeker, de in ontvangst nemende autoriteit of een andere instantie.

Om voor naturalisatie in aanmerking te komen moet aan alle onderstaande voorwaarden voldaan worden¹¹²:

- De verzoeker om naturalisatie is meerderjarig. Dit houdt in ouder dan achttien jaar, of wanneer iemand jonger dan achttien jaar getrouwd is (geweest).
- De verzoeker moet vijf jaar of langer onafgebroken hoofdverblijf in het Koninkrijk hebben, en in het bezit van een geldige verblijfsvergunning zijn waartegen geen bedenkingen bestaan. Op deze regel is een aantal uitzonderingen.
- De verzoeker is in het bezit van een verblijfsvergunning waartegen geen bedenkingen bestaan. Dit is bijvoorbeeld een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of een verblijfsvergunning voor een niet-tijdelijk verblijfsdoel, zoals gezinshereniging. Indien het naturalisatieverzoek in het buitenland wordt ingediend, is geen verblijfsvergunning nodig maar moet worden voldaan aan de voorwaarden die gelden voor een verblijfsvergunning met een niet-tijdelijk doel.
- De verzoeker moet zijn geslaagd voor het inburgeringsexamen (naturalisatietoets). In sommige gevallen kan men een beroep doen op vrijstelling (bijvoorbeeld als een Nederlands schooldiploma wordt overlegd) of ontheffing van het afleggen van deze toets (bijvoorbeeld bij medische belemmeringen).
- De verzoeker heeft de laatste vijf jaar geen gevangenisstraf uitgezeten, geen leer- of werkstraf uitgevoerd of hoge geldboete opgelegd gekregen

¹¹⁰ Sinds 1 januari 2012 wordt wegens efficiency de openbare orde toets bij naturalisatie in Europees Nederland alleen door de IND gedaan (WBN 2011/3).

¹¹¹ De IND-unit Caribisch Nederland geeft logischerwijs geen advies aan de IND in Europees Nederland.

¹¹² Zie ook: IND, Nederlander worden door naturalisatie, <https://ind.nl/nl/nederlanderschap/nederlander-worden-door-naturalisatie#voorwaarden>, laatst geraadpleegd op 31 maart 2025.

vanwege een misdrijf. Er mag ook geen strafzaak vanwege een misdrijf tegen de verzoeker openstaan.¹¹³

- De verzoeker vormt geen gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid van het Koninkrijk.
- De verzoeker moet bereid zijn om tijdens de naturalisatieceremonie de verklaring van verbondenheid af te leggen.
- De verzoeker heeft op de datum van de naturalisatieceremonie nog steeds recht op een geldige verblijfsvergunning. Of de verzoeker heeft nog steeds geldig verblijfsrecht op grond van het EU-recht.
- De verzoeker moet bereid zijn om afstand te doen van de huidige nationaliteit(en), in het geval dit nodig is. Er zijn hier een aantal uitzonderingen op zoals het in bezit zijn van een asielvergunning of getrouwd zijn met een Nederlander.

Om de identiteit en nationaliteit te kunnen vaststellen dient de persoon bij een naturalisatieverzoek deze aan te tonen. Dit moet hij doen door middel van een gelegaliseerde of van een apostillestempel voorziene geboorteakte en met een geldig buitenlands paspoort. Hiervan wordt afgeweken als sprake is van bewijsnood¹¹⁴ of als het in het individuele geval onevenredig zou zijn om daaraan vast te houden.

In het geval van bewijsnood doet de persoon een beroep op het feit dat hij door de autoriteiten van het land waarvan hij onderdaan is (of waar hij geboren is), niet of niet meer in het bezit kan worden gesteld van een geldig buitenlands reisdocument en/of geboorteakte. Dat doet hij door een schriftelijke verklaring te overleggen van de autoriteiten van het land waarvan hij onderdaan is (of waar hij geboren is), waarin gemotiveerd wordt aangegeven waarom hij niet in het bezit wordt gesteld van een geldig buitenlands reisdocument (paspoort) en/of geboorteakte. Als deze verklaring er niet is, dan toont hij met andere, objectieve en verifieerbare bewijsstukken aan wat hij heeft gedaan om in het bezit te komen van deze documenten. De IND beslist vervolgens of voldoende is aangetoond dat de verzoeker niet of niet meer in het bezit kan worden gesteld van het gevraagde document.

Indien een verzoeker om naturalisatie aan alle voorwaarden voldoet, wordt hij voorgedragen voor verlening van het Nederlanderschap. Dit gaat per concept Koninklijk Besluit (KB). Dit concept KB wordt naar de Staatssecretaris van JenV verzonden, die het ter ondertekening aan Zijne Majesteit de Koning aanbiedt. De naturalisatie wordt vastgesteld door ondertekening van het KB door Zijne Majesteit de Koning.

Vervolgens wordt de naturalisandus uitgenodigd door de gemeente voor een naturalisatieceremonie, waarin de betekenis van de Nederlandse nationaliteit en de verbondenheid met de Nederlandse samenleving centraal staan. Het naturalisatiebesluit treedt in werking wanneer de naturalisandus deze wettelijk verplichte ceremonie bijwoont, waar de verklaring van verbondenheid wordt

113 Nota bene: per 1 januari 2018 is de termijn van vier jaar opgerekt naar vijf jaar. Zie hiervoor ook de beleidswijzigingen in Overig wijzigingen.

114 Inzake buitenlandse akten van de burgerlijke stand wordt bewijsnood aangenomen als:

- Het bewuste document nooit is opgemaakt omdat in het desbetreffende land nimmer geboorteakten worden/werden opgemaakt.
- Het bewuste document wel is opgemaakt, maar het register waarin het was opgenomen, is verloren gegaan.
- Op basis van een ambtsbericht van BZ is besloten om vanwege de politieke situatie in een land (tijdelijk) niet te verlangen dat in dat land akten (of andere bewijsstukken) worden overgelegd.
- Inzake een buitenlands paspoort wordt bewijsnood aangenomen als:
 - Betrokkene staatloos is;
 - Op basis van een ambtsbericht van BZ is besloten om vanwege de politieke situatie in een land (tijdelijk) niet te verlangen dat van dat land een geldig reisdocument wordt overgelegd.

afgelegd en vervolgens het besluit wordt uitgereikt. Met deze verklaring zegt de naturalisandus te weten dat de wettelijke verplichtingen van het Koninkrijk der Nederlanden ook voor hem/haar gelden. De IND wordt hiervan op de hoogte gesteld middels het Terugmeldformulier Naturalisatie en neemt dit formulier op in het nationaliteitenregister. De naturalisandus is Nederlander met terugwerkende kracht vanaf de datum van ondertekening van het KB.

Indien sprake is van de verplichting tot het doen van afstand van de oorspronkelijke nationaliteit wordt de afstandsprocedure opgestart. De IND controleert en handhaaft de afstandsverplichting. Indien zonder goede reden niet wordt voldaan aan de afstandsverplichting, kan de IND, namens de Staatssecretaris van JenV, het Nederlanderschap intrekken.

Wanneer het verzoek om naturalisatie wordt afgewezen, wordt een beschikking toegestuurd met uitleg waarom het Nederlanderschap niet verleend wordt. Betrokkene kan hier bezwaar en indien nodig (hoger) beroep tegen aantekenen.

Bijlage 2 – Optieprocedure

Een persoon kan Nederlander worden door het afleggen van een optieverklaring. In artikel 6 van de RWN is geregeld welke personen voor verkrijging van het Nederlanderschap door optie in aanmerking komen. In [Bijlage 3](#) worden alle optiecategorieën uit artikel 6 van de RWN weergegeven, plus nog een aantal andere optiecategorieën.

Aan optie zijn soepelere voorwaarden verbonden dan aan naturalisatie. De belangrijkste voorwaarden waaraan voldaan moet worden bij bijna alle optieverklaringen zijn: in het in bezit zijn van een geldige verblijfsvergunning, de identiteit en nationaliteit met geldige documenten kunnen aantonen, het bereid moeten zijn om de naturalisatieceremonie bij te wonen en de verklaring van verbondenheid af te leggen tijdens deze ceremonie. Voor optanten geldt in tegenstelling tot personen die Nederlander worden via de naturalisatieprocedure geen inburgeringsvereiste.

In Europees Nederland legt de persoon bij de gemeente waar hij woonachtig is een optieverklaring af. Daarin maakt hij kenbaar te willen opteren voor het Nederlanderschap. In de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt de optieverklaring afgelegd bij de IND-unit Caribisch Nederland; in Aruba, Curaçao en Sint Maarten bij het Kabinet van de Gouverneur van het betreffende land; en buiten het Koninkrijk bij de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland. De bevoegde instantie beoordeelt vervolgens of iemand voldoet aan de voorwaarden, door onder andere een openbare orde toets uit te voeren. Na de beoordeling wordt de optieverklaring geweigerd of bevestigd.

Bij een weigering van de optiebevestiging kan de optant bezwaar en indien nodig (hoger) beroep aantekenen. Indien de optieverklaring is bevestigd, wordt het besluit op de wettelijk verplichte naturalisatieceremonie aan de optant uitgereikt. Tijdens deze ceremonie legt de optant de verklaring van verbondenheid af. Daarna stelt de bevoegde instantie de IND in kennis van de optiebevestiging. De IND draagt vervolgens zorg voor de opname van de optiebevestiging in het nationaliteitenregister, een register waarin onder andere alle opties en naturalisaties worden geregistreerd.

Bij optie op grond van artikel 6, lid 1, onder e RWN¹¹⁵ is sprake van de verplichting tot het doen van afstand van de oorspronkelijke nationaliteit en wordt in principe de afstandsprocedure opgestart. De IND controleert en handhaaft de afstandsverplichting van de optant. Als blijkt dat de optant niet al het mogelijke heeft gedaan om afstand te doen, of de autoriteiten in het land van herkomst verlenen geen of onvoldoende medewerking, dan beslist de IND over de gevolgen. Hierbij kan het Nederlanderschap weer worden ingetrokken, net zoals dit kan worden ingetrokken bij het niet voldoen aan de afstandsverplichting na naturalisatie.

¹¹⁵ Artikel 6, lid 1, onder e RWN luidt: 'De meerderjarige vreemdeling die sedert het bereiken van de leeftijd van vier jaar toelating en hoofdverblijf heeft in het Europees deel van Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba'.

Bijlage 3 – Optiecategorieën

Artikel 6.1a RWN De toegelaten meerderjarige vreemdeling die sinds geboorte hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk.

Artikel 6.1b RWN Vreemdeling die in het Koninkrijk is geboren en minimaal drie jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft en sinds geboorte staatloos is.

Artikel 6.1c RWN Minderjarige vreemdeling die door erkenning of wettiging kind van een Nederlander is geworden, indien hij sinds de wettiging of erkenning tenminste drie jaar onafgebroken verzorging en opvoeding heeft genoten van deze Nederlander.

Artikel 6.1d RWN Minderjarige vreemdeling die door wettiging of erkenning onder gezamenlijk gezag is komen te staan van een niet-Nederlandse en een Nederlandse ouder en niet zijn hoofdverblijf heeft in het land waarvan hij onderdaan is. Deze Nederlander moet de optant gedurende drie jaar hebben verzorgd en opgevoed.

Artikel 6.1e RWN Meerderjarige vreemdeling die sinds zijn vierde jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk.

Artikel 6.1f juncto artikel 26 RWN Oud-Nederlander die minimaal één jaar zonder onderbreking in het Koninkrijk verblijft op basis van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd.¹¹⁶

Artikel 6.1g RWN Vreemdeling die ten minste 3 jaar is getrouwd met een Nederlander en ten minste 15 jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk.

Artikel 6.1h RWN Vreemdeling met een leeftijd van 65 jaar en ouder die minimaal 15 jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk.

Artikel 6.1i RWN Vreemdeling die vóór 1 januari 1985 is geboren uit een moeder die ten tijde van zijn geboorte Nederlander was, terwijl de vader niet-Nederlander was.

Artikel 6.1j RWN Vreemdeling die vóór 1 januari 1985 in Nederland, Aruba, Curaçao of Sint Maarten bij rechterlijke uitspraak is geadopteerd door een vrouw die Nederlander was op de dag dat de uitspraak van kracht werd. De vreemdeling was minderjarig op de dag van de uitspraak.

Artikel 6.1k RWN Vreemdeling die is geboren als kind van een persoon die het Nederlanderschap heeft verkregen door optie ex artikel 6 lid 1i of j RWN, of voor de verkrijging is overleden.

¹¹⁶ Artikel 26.1a RWN geeft aan dat het vereiste van toelating en hoofdverblijf zoals bedoeld in artikel 6.1f niet van toepassing is op de vreemdeling die nadat hij meerderjarig is geworden het Nederlanderschap heeft verloren als gevolg van oude nationaliteitswetgeving, indien de persoon:

- a. in het land van die andere nationaliteit is geboren en daar ten tijde van de verkrijging zijn hoofdverblijf heeft gehad;
- b. voor het bereiken van de meerderjarige leeftijd gedurende een onafgebroken periode van tenminste vijf jaren in het land van die andere nationaliteit zijn hoofdverblijf heeft gehad of;
- c. ten tijde van de verkrijging van die andere nationaliteit gehuwd was met een persoon van die andere nationaliteit.

Artikel 6.1l RWN Vreemdeling die voor de leeftijd van 7 jaar is erkend door een persoon die het Nederlanderschap heeft verkregen door optie ex artikel 6 lid 1i of j RWN, of voor de verkrijging is overleden.

Artikel 6.1m RWN Vreemdeling die door één van de in de onderdelen i of j bedoelde personen die het Nederlanderschap heeft verkregen dan wel voor die verkrijging is overleden, tijdens zijn minderjarigheid is erkend, terwijl hij aangetoond heeft dat die persoon de biologische vader is;

Artikel 6.1n RWN Vreemdeling die door een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap kind is van één van de in de onderdelen i of j bedoelde personen die het Nederlanderschap heeft verkregen dan wel voor die verkrijging is overleden, indien hij op de dag van de uitspraak in eerste aanleg minderjarig was;

Artikel 6.1o RWN Het in het Europese deel van Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba bij rechterlijke uitspraak geadopteerde kind van één van de in de onderdelen i of j bedoelde personen die het Nederlanderschap heeft verkregen dan wel voor die verkrijging is overleden, indien hij op de dag van de uitspraak in eerste aanleg minderjarig was;

Artikel 6.1p RWN Vreemdeling die het Nederlanderschap van rechtswege heeft verloren, indien met dat verlies het Unieburgerschap verloren ging en op dat moment redelijkerwijs voorzienbaar was dat dit tot onevenredige gevolgen uit het oogpunt van het Unierecht zou leiden.

Artikel 6.1q RWN Vreemdeling die 1) de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt; 2) in het Europese deel van Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is geboren; 3) aldaar gedurende een onafgebroken periode van ten minste 5 jaren onmiddellijk voorafgaand aan de verklaring stabiel hoofdverblijf heeft; 4) sedert zijn geboorte staatloos is; en 5) in redelijkheid geen andere nationaliteit kan verkrijgen.

Artikel V lid 1 RRWN Oud-Nederlander die het Nederlanderschap heeft verloren als gevolg van tienjarig verblijf in land van geboorte waarvan hij ook de nationaliteit bezit. De optieverklaring moet binnen 2 jaar na inwerkingtreding van de herziene RWN worden afgelegd.

Artikel 28.1 RWN Vrouw die Nederlanderschap heeft verloren door een gesloten huwelijk vóór 01-01-1985 en dat is ontbonden voor de inwerkingtreding van de RWN.

Artikel 4.2 RWN Een minderjarige vreemdeling die na zijn geboorte door een Nederlander wordt erkend en jonger is dan 7 jaar verkrijgt het Nederlanderschap van rechtswege. Het Nederlanderschap wordt verkregen vanaf de datum van erkenning. Deze verkrijging geldt vanaf 1 maart 2009. Voor kinderen erkend tijdens hun minderjarigheid tussen 1 april 2003 en 1 maart 2009 geldt deze verkrijginggrond niet. Zij kunnen gebruikmaken van de optiemogelijkheden van artikel II, eerste lid, onder a, b of c van de rijkswet van 27 juni 2008 (Stb. 270).

- a. de vreemdeling die vóór de inwerkingtreding van deze Rijkswet maar op of na 1 april 2003, vóór de leeftijd van 7 jaar is erkend door een Nederlander;
- b. de vreemdeling die als minderjarige vóór de inwerkingtreding van deze Rijkswet maar op of na 1 april 2003, op de leeftijd van 7 jaar of ouder door een Nederlander is erkend, indien hij bij het afleggen van de verklaring aantoont dat de erkenner zijn biologische vader is;

- c. de vreemdeling die als minderjarige vóór de inwerkingtreding van deze Rijkswet maar op of na 1 april 2003 door wetgeving het kind is geworden van een Nederlander.

Toescheidingsovereenkomsten Op basis van de Toescheidingsovereenkomst tussen Nederland en Indonesië (1949) of de Toescheidingsovereenkomst tussen Nederland en Suriname (1975) is het in zeer specifieke gevallen nog mogelijk middels optie in aanmerking te komen voor het Nederlanderschap. Voor deze categorieën geldt dat er geen bevestiging nodig is, noch dat er leges worden betaald. Dit bepaalt Artikel 13 paragraaf 1.4 HRWN.

Bijlage 4 – Afstandsprocedure

Indien iemand het Nederlanderschap middels naturalisatie heeft verkregen, kan een afstandsprocedure worden opgestart. Voor optanten geldt alleen dat een afstandsprocedure kan worden opgestart als geopteerd wordt op basis van artikel 6.1e van de RWN (een meerderjarige vreemdeling die sinds zijn vierde jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in het Koninkrijk).

De Nederlandse wet bepaalt dat afstand gedaan moet worden als dit ook daadwerkelijk mogelijk is bij de autoriteiten van de voorgaande nationaliteit. Daarnaast zijn sommige categorieën naturalisandi uitgezonderd van de afstandsplicht: bijvoorbeeld als de naturalisandus in bezit is van een asielvergunning óf als de naturalisandus is getrouwd dan wel een geregistreerd partnerschap is aangegaan voordat het KB is ondertekend. Tenslotte zijn er nog vrijstellingen: bijvoorbeeld als een zeer hoog bedrag betaald moet worden om afstand te doen; als bepaalde rechten verloren gaan door het verlies van de nationaliteit (bijvoorbeeld erfrechten); of als eerst militaire dienstplicht vervuld moet worden.

Bij het naturalisatieverzoek moet de naturalisandus een verklaring invullen dat hij of zij afstand zal doen van de oorspronkelijke nationaliteit indien het Nederlanderschap wordt verkregen. Er kan ook een verklaring worden ingevuld waarin om een vrijstelling wordt gevraagd.

Als de naturalisandus uiteindelijk Nederlander is geworden én het mogelijk is om afstand te doen, wordt de afstandsprocedure opgestart. De betrokkene krijgt dan een brief van de IND waarin een termijn van drie maanden wordt gegeven om een verzoek tot afstand van de oorspronkelijke nationaliteit(en) in te dienen. Ook wordt medegedeeld dat het niet doen van afstand kan leiden tot verlies van het Nederlanderschap door intrekking van de Nederlandse nationaliteit. Dit is gebaseerd op artikel 15, lid 1, d of e, van de RWN.

Als de naturalisandus binnen drie maanden na het versturen van het bericht niet heeft aangetoond dat hij actie heeft ondernomen om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit, wordt door de IND schriftelijk verzocht om binnen een termijn van een maand stukken toe te zenden waaruit blijkt dat hij/zij zijn oorspronkelijke nationaliteit heeft verloren door het doen van afstand, dan wel een verzoek om afstand heeft gedaan. De documenten/kopieën dienen soms vertaald te worden en voorzien te zijn van een legalisatie of een apostille. De documenten van sommige landen zijn namelijk niet zomaar geldig in Nederland.

Het is mogelijk om uitstel aan te vragen, maar dan dient dit verzoek wel gemotiveerd te zijn. De betrokkene dient met objectief verifieerbare bewijsstukken aan te geven welke stappen al ondernomen zijn en welke stappen nog gaan volgen binnen een bepaalde termijn.

Als betrokkene niet binnen de gestelde termijn voldoende heeft gedaan om zijn voorgaande nationaliteit te verliezen, dan kan een intrekkingsprocedure gestart worden.

Bijlage 5 – Intrekkingprocedure

Als de afstandsprocedure niet binnen de gestelde termijnen succesvol is afgerond, kan een intrekkingprocedure van het Nederlanderschap worden opgestart. Aan een eventuele intrekking gaat een zogenaamde 'voornemenprocedure' vooraf. Dit houdt in dat eerst schriftelijk een voornemen wordt gestuurd aan de betrokken personen en aan de autoriteit die de optieverklaring of het naturalisatieverzoek in ontvangst heeft genomen. Aan de betrokkenen en de autoriteit wordt gevraagd om hun bedenkingen schriftelijk kenbaar te maken. Vervolgens wordt besloten of het Nederlanderschap inderdaad wordt ingetrokken.

Wanneer het Nederlanderschap is ingetrokken (met ingang van de datum van het besluit), kan de persoon tegen deze beslissing een bezwaarschrift indienen. Dit bezwaarschrift heeft echter geen schorsende werking; het Nederlanderschap blijft dus ingetrokken. Bij een gegrond verklaring van het bezwaar wordt het besluit tot intrekking herroepen. Deze herroeping werkt terug tot de datum van het intrekkingbesluit en hierdoor wordt betrokkene geacht nimmer het Nederlanderschap door intrekking te hebben verloren.

In het geval dat het bezwaarschrift ongegrond wordt verklaard, kan de persoon een beroep en vervolgens een hoger beroep instellen. Het intrekkingbesluit kan na gegrond beroep of hoger beroep herroepen worden, wat betekent dat de betrokkene ook dan het Nederlanderschap kan behouden. Omdat bezwaarschriften en beroepen niet zijn meegenomen in de bestanden met gegevens van deze monitor, kan het definitieve aantal intrekkingen dus lager liggen dan de in dit hoofdstuk zes genoemde aantallen.

Een gevolg van het intrekken van het Nederlanderschap is dat betrokkene opnieuw zijn of haar verblijfsspositie in Nederland moet regelen. Betrokkene wordt namelijk weer vreemdeling in de zin van de Vreemdelingenwet.

Bijlage 6 – Wijzigingen in de landenlijst (2018-2024)

Land	Oude status	Wijzigings-datum	Nieuwe status
Noorwegen	A	1 oktober 2020	B
Dominicaanse Republiek	C	1 oktober 2020	B
Griekenland	C	8 maart 2021	B
Japan	B	8 maart 2021	A
Bahama's	B (vanaf 21)	30 augustus 2021	B (vanaf 18)
Ecuador	C (voor iedereen)	30 augustus 2021	C, maar B voor genaturaliseerde Ecuadorianen
Georgië	A	30 augustus 2021	A, maar een verzoeker moet wel een verklaring afleggen dat de Georgische autoriteiten niet om behoud wordt gevraagd.
Libië	C	30 augustus 2021	A
Mexico	C	30 augustus 2021	B, maar A voor genaturaliseerde Mexicanen.
Oeganda	A	30 augustus 2021	A, maar een verzoeker moet wel verklaring afleggen dat de Oegandese autoriteiten niet om behoud van de nationaliteit wordt gevraagd.
Sri Lanka	A	30 augustus 2021	A, maar een verzoeker moet wel verklaring afleggen dat de Sri Lankaanse autoriteit niet om behoud van de nationaliteit wordt gevraagd.
Tadzjikistan	A	30 augustus 2021	A, de tot Nederlander genaturaliseerde Tadzjiek moet nu een bewijs van verlies van de Tadzjiekse nationaliteit aanleveren
IJsland	B	30 augustus 2021	B, zinssnede is aangepast
Estland	A	1 september 2022	B
Guinee	A	1 september 2022	B
Honduras	A	1 september 2022	C, (A voor genaturaliseerde Hondurezen)
Kazachstan	B	1 september 2022	A

Lesotho	A	1 september 2022	B
Libanon	B	1 september 2022	B, maar een aantal voorwaarden vervalt
Malawi	A	1 september 2022	B
Mali	C	1 september 2022	B
Niger	A	1 september 2022	C
Salomons-Eilanden	A	1 september 2022	B
Vanuatu	A	1 september 2022	B
Zambia	A	1 september 2022	B
Afghanistan	B	1 oktober 2023	C
Liberia	A	1 oktober 2023	C
Mauritanië	A	1 oktober 2023	B
Palau	A	1 oktober 2023	B
Slowakije	A	1 oktober 2023	B, soms A
Thailand	A	1 oktober 2023	B
Venezuela	B	1 oktober 2023	C
Zimbabwe	A	1 oktober 2023	B

Bijlage 7 – Aanvullende figuren en tabellen

Tabel 31 – Naturalisatieverzoeken naar nationaliteit in 2018-2024

Nationaliteit	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Afghaanse	958	1.099	833	1.308	1.037	1.206	1.097	7.538
Albanese	36	59	53	87	100	118	138	591
Algerijnse	54	45	52	73	63	77	74	438
Amerikaanse	186	222	232	253	294	385	479	2.051
Angolese	104	123	103	343	179	117	78	1.047
Antiguaanse							<10	<10
Argentijnse	33	47	45	70	81	81	99	456
Armeense	179	195	140	405	200	197	295	1.611
Australische	25	34	44	39	66	82	89	379
Azerbeidzjaanse	160	115	83	254	147	137	157	1.053
Bahamaanse					<10	<10		<10
Bahreïnse			<10	<10	<10	15	<10	24
Barbadaanse		<10		<10	<10	<10	<10	<10
Behandeld als Nederlander				<10	<10	<10		<10
Belarussische	65	96	85	157	177	195	220	995
Belgische	30	32	51	26	34	44	60	277
Belizaanse		<10		<10		<10		<10
Bengalese	67	85	61	73	86	91	113	576
Beninse	12	<10	10	12	10	<10	21	77
Bhutaanse	10	14	<10	<10	<10	<10	<10	40
Boliviaanse	<10	23	18	<10	14	21	17	108
Bosnische	91	133	108	136	118	111	100	797
Botswanaanse				<10	<10		<10	<10
Braziliaanse	233	291	301	410	359	498	623	2.715
Brits overzees burger	<10	<10	<10	<10	<10	10	10	47
Britse	236	402	273	213	271	297	348	2.040
Bruneïse					<10	<10		<10
Bulgaarse	116	118	133	158	104	169	197	995
Burger v Servië en Montenegro	<10							<10
Burkinese	<10	13	12	10	13	12	15	84
Burundese	53	57	45	73	59	51	44	382
Cambodjaanse	<10	14	12	17	<10	14	<10	80
Canadese	34	51	43	57	57	97	99	438
Centraal-Afrikaanse		<10	<10	<10	<10	<10		20
Chileense	24	24	23	26	32	45	49	223
Chinese	525	636	394	627	595	789	851	4.417
Colombiaanse	217	260	195	286	288	352	391	1.989
Comorese				<10	<10			<10
Costa Ricaanse	<10	18	<10	27	27	26	56	166
Cubaanse	43	33	29	30	47	43	52	277
Cypriese	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	29
Deense	<10		<10	<10	<10	<10	<10	25
Djiboutiaanse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	11
Dominicaanse	122	144	101	146	159	183	153	1.008
Dominicaanse	21	13	<10	10	<10	13	<10	76
Duitse	48	64	64	85	88	116	146	611
Ecuadoraanse	30	46	34	43	36	66	97	352
Egyptische	320	418	310	415	479	641	743	3.326
Emiratier	<10			<10	<10	<10		<10
Equatoriaal-Guinese					<10	<10		<10
Eritrese	558	3.550	4.696	7.583	4.432	4.435	3.817	29.071
Estische	<10	15	<10	<10	11	10	13	65
Eswatinische							<10	<10
Ethiopische	147	222	170	250	196	225	192	1.402
Fijische						<10		<10
Filipijnse	323	469	463	513	443	604	697	3.512
Finse	<10		<10	<10	<10	<10	11	28
Franse	27	20	16	21	23	35	33	175
Gabonese	<10	<10			<10			<10
Gambiaanse	46	47	61	47	81	89	97	468
Georgische	40	39	31	84	65	66	64	389

Ghanese	433	462	333	295	334	424	407	2.688
Grenadaanse				<10	<10	<10	<10	<10
Griekse	77	97	132	78	78	77	78	617
Guatemalaanse	13	<10	<10	10	11	15	22	83
Guinee-Bissause	<10	<10	<10	<10	<10	<10		17
Guinese	134	160	119	153	136	94	143	939
Guyaanse	47	29	32	27	27	40	17	219
Haïtiaanse	39	48	40	49	59	63	29	327
Hondurese	<10	10	13	<10	16	16	13	83
Hongaarse	99	84	87	156	157	178	168	929
Ierse	<10	<10	<10	<10	13	13	15	65
IJslandse	<10					<10	<10	<10
Indiase	833	1.655	1.591	2.819	3.071	3.638	5.213	18.820
Indonesische	141	188	172	145	135	170	212	1.163
Iraakse	1.442	1.524	910	1.991	1.152	1.215	1.025	9.259
Iraanse	953	1.130	856	1.380	1.195	1.665	2.399	9.578
Israëlische	36	76	72	68	65	92	135	544
Italiaanse	40	52	70	56	69	81	70	438
Ivorianse	81	56	44	37	36	29	36	319
Jamaicaanse	44	60	40	62	70	62	47	385
Japanse	<10	13	<10	<10	<10	10	10	58
Jemenitische	28	51	74	85	189	627	1.154	2.208
Joegoslavische	<10	<10				<10		<10
Jordaanse	23	65	39	96	75	71	80	449
Kaapverdise	44	52	45	55	45	43	43	327
Kameroense	52	64	56	75	58	66	56	427
Kazachse	38	65	29	67	78	92	136	505
Kenyaanse	56	60	46	79	66	96	76	479
Kirgizische	<10	15	10	<10	16	22	15	94
Koeweitse	<10	<10					<10	<10
Kongolese (Brazzaville)	86	119	88	58	50	107	102	610
Kongolese (Dem. Rep.)	57	91	94	133	133	94	126	728
Kosovaarse	85	71	49	70	47	53	44	419
Kroatische	36	11	21	30	22	25	36	181
Laotiaanse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	18
Lesothaanse							<10	<10
Letse	19	34	24	54	63	59	45	298
Libanese	25	79	81	150	129	145	200	809
Liberiaanse	37	38	24	63	35	28	29	254
Libische	26	49	46	43	35	68	71	338
Litouwse	29	25	38	40	44	54	65	295
Luxemburgse	<10			<10	<10			<10
Malagassische		<10	<10	<10	<10	<10	<10	28
Malawische	<10	<10	<10	<10	<10	<10	10	26
Maldivische				<10	<10	<10		<10
Maleisische	21	21	17	17	13	26	28	143
Malinese	<10	<10	18	<10	<10	<10	<10	42
Maltese		<10	<10		<10	<10	<10	10
Marokkaanse	1.322	1.545	1.293	1.364	1.471	1.671	1.760	10.426
Mauritaanse	<10	<10	<10	21	18	<10	<10	63
Mauritiaanse	<10		<10	<10	<10	15	<10	31
Mexicaanse	102	158	187	206	171	220	243	1.287
Moldavische*	<25	<25	<10	<25	<25	<25	32	122
Monegaskische						<10		<10
Mongolische*	<10	<25	<25	43	25	26	<25	143
Montenegrijnse	35	20	18	24	25	26	11	159
Mozambikaanse		<10	<10	<10	<10	<10	<10	21
Myanmarese	65	134	49	72	61	60	51	492
Namibische	<10	<10	<10	<10	<10	11	<10	43
Nepalese	107	91	64	81	71	95	75	584
Nicaraguaanse	<10	10	<10	10	11	22	34	99
Nieuw-Zeelandse	<10	21	17	<10	13	11	25	99
Nigerese	<10	<10	<10	11	11	<10	<10	45
Nigeriaanse	300	326	293	269	310	294	394	2.186

Noord-Koreaanse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	34
Noord-Macedonische	57	53	65	105	114	87	104	585
Noorse	<10	<10		<10	<10		<10	20
Oekraïense	338	543	579	641	656	741	1.017	4.515
Oezbeekse	25	18	25	41	32	38	33	212
Omaanse	<10			<10	<10		<10	<10
Onbekend	1.787	1.429	823	1.143	833	603	546	7.164
Oostenrijkse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	38
Pakistaanse	359	436	390	466	499	717	805	3.672
Palestijnse	<10		<10	<10	<10			10
Panamese	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	40
Paraguayaanse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	23
Peruaanse	68	53	60	71	104	98	122	576
Poolse	245	288	272	370	380	321	315	2.191
Portugese	27	34	37	43	39	49	44	273
Principiele			<10			<10		<10
Roemeense	161	204	203	208	283	276	306	1.641
Russische	453	676	669	993	1.435	1.401	1.499	7.126
Rwandese	11	25	20	49	15	17	15	152
Saint Kitts-Nevistaanse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	17
Saint Luciaanse	<10	<10	<10	<10	<10		<10	18
Salvadoraanse	<10	<10		15	13	23	36	93
Saoedi-Arabische		<10	<10	<10	<10	<10	<10	26
Senegalese	22	19	30	26	25	23	25	170
Servische	112	147	136	213	236	225	241	1.310
Seychelse	<10							<10
Sierra Leoonse	147	152	151	256	165	118	135	1.124
Singaporese	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	49
Sint Vincent en Grenadijnse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	<10
Sloveense	13	<10	<10	<10	<10	16	12	60
Slowaakse*	<25	<10	26	28	<25	44	<25	172
Soedanese	141	207	221	359	262	220	306	1.716
Somalische	1.530	1.543	805	714	573	487	491	6.143
Spaanse	43	75	61	53	91	119	58	500
Sri Lankaanse	159	227	145	168	117	139	122	1.077
Staatloos	4.282	4.272	2.062	1.448	1.010	832	992	14.898
Surinaamse	519	511	485	502	644	822	803	4.286
Swazische	<10							<10
Syrische	1.777	13.249	17.977	22.745	12.314	8.220	9.383	85.665
Tadzjiekse	<10	<10	<10	22	13	<10	<10	73
Taiwanese	70	118	88	173	188	219	285	1.141
Tanzaniaanse*	<25	<25	<10	<25	<25	<25	<25	98
Thaise	294	375	315	348	372	379	388	2.471
Togolese	31	29	17	50	36	21	13	197
Trinidaanse	11	<10	<10	12	11	16	21	84
Tsjadische	<10	<10	<10			<10	<10	23
Tsjechische	11	19	11	17	11	25	16	110
Tsjecho-Slowaakse	<10							<10
Tunesische	73	113	104	130	130	171	173	894
Turkmeense	<10		<10	<10	<10	<10	16	33
Turkse	703	1.005	964	1.361	1.946	2.957	4.693	13.629
Ugandese	116	112	170	176	133	157	175	1.039
Uruguayaanse	<10	<10	<10	12	12	15	13	61
Venezolaanse	102	134	120	167	191	224	248	1.186
Vietnamese	176	238	181	274	297	362	303	1.831
Zambiaanse	10	15	10	<10	23	<10	24	97
Zimbabweaanse	11	14	14	23	23	28	53	166
Zuid-Afrikaanse	155	227	222	380	502	729	1.142	3.357
Zuid-Koreaanse	25	34	51	30	25	44	40	249
Zuid-Soedanese	<10	<10	<10	<10	<10	11	22	45
Zweedse	<10	<10	<10	<10	<10	14	14	58
Zwitserse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	18
Totaal	26.494	44.930	44.285	58.947	44.353	44.981	52.065	316.055

* Bij deze nationaliteiten zijn de aantallen lager dan 25 weergegeven als <25 en lager dan 10 is weergegeven als <10. Dit in verband met de herleidbaarheid. Bij de overige nationaliteiten is <10 voldoende.

Tabel 32 – Besluiten op naturalisatieverzoeken in 2018-2024¹¹⁷

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Inwilliging	21.554	26.195	49.384	54.624	49.981	52.061	54.548	308.347	97,3%
Afwijzing	804	853	1.388	1.113	1.163	1.299	809	7.429	2,3%
Overige	56	45	101	198	342	230	281	1.253	0,4%
Totaal	22.414	27.093	50.873	55.935	51.486	53.590	55.638	317.029	100%

Tabel 33 – Grondslagen van inwilligingen van naturalisatieverzoeken in 2018-2024

Inwilligingsgrond	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Vijf jaar verblijf in NL/Koninkrijk	10.192	11.270	24.337	27.892	26.032	29.063	30.879	159.665	52%
Medeverlening aan minderjarige	5.838	7.948	16.585	20.172	13.047	13.456	14.878	91.924	30%
Huwelijk met Nederlander	3.145	2.892	4.746	3.561	5.699	5.865	5.846	31.754	10%
Staatloze	1.038	2.769	1.938	864	620	540	510	8.279	3%
Drie jaar samenwonen met Nederlander	836	727	998	742	887	1.349	1.227	6.766	2%
Zelfstandig verzoek minderjarige	385	438	593	785	789	860	600	4.450	1%
Onbekend		<10		409	2.717	705	386	4.219	1%
Tien jaar hoofdverblijf in Koninkrijk	116	143	177	190	173	210	213	1.222	0%
Oud-Nederlanderschap	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	32	0%
Meerderjarigheid niet-Nederlander	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	25	0%
Erkenning en wettiging door Nederlander					<10	<10	<10	<10	0%
Adoptie als meerderjarige			<10		<10			<10	0%
Naturalisatie Ranov					<10	<10		<10	0%
Totaal	21.554	26.195	49.384	54.624	49.981	52.061	54.548	308.347	100%

117 Onder overige besluiten vallen het overlijden van de verzoeker, het buiten behandeling stellen van het naturalisatieverzoek door de IND of de intrekking van het naturalisatieverzoek door de verzoeker.

Tabel 34 – Afwijzingscriteria van naturalisatieverzoeken in 2018-2024¹¹⁸

Afwijzingscriteria	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal	%
Openbare orde, goede zeden of veiligheid Koninkrijk	140	192	393	383	392	344	320	2.164	24%
Identiteit en nationaliteit niet vastgesteld	254	211	192	146	248	363	106	1.520	17%
Naturalisatieverzoek van de (hoofd)aanvrager wordt afgewezen	79	132	242	250	196	204	134	1.237	13%
Onvoldoende lang (onafgebroken) toelating/rechtmatig verblijf	155	149	233	167	164	186	161	1.215	13%
Onvoldoende lang (onafgebroken) hoofdverblijf	74	90	183	139	164	121	104	875	10%
Bedenkingen tegen verblijf voor onbepaalde tijd	91	90	160	89	103	96	48	677	7%
Voldoet niet aan het inburgeringsvereiste	38	35	48	40	46	71	58	336	4%
Geen voortzetting samenwoning/huwelijk/partnerschap	39	15	49	32	15	16	17	183	2%
Aanvrager is niet minderjarig	15	23	33	30	25	28	13	167	2%
Geen afstandsbereidheid huidige nationaliteit	21	15	25	27	19	27	26	160	2%
Onvoldoende toelating en hoofdverblijf in het Koninkrijk	30	15	32	28	15	10	12	142	2%
Tenminste drie jaar onafgebroken samen met dezelfde Nederlandse echtgenoot of (geregistreerd) partner	27	<10	37	22	16	15	14	139	2%
Er is sprake van polygamie					<10		49	50	1%
De geslachtsnaam en voornaam staan niet vast of kunnen niet worden vastgesteld danwel gewijzigd	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	48	1%
De verklaring 'ingelicht over betaling van naturalisatiegelden' niet ingevuld en ondertekend		<10	<10	10	<10	<10	10	40	0%
Tenminste drie jaar gehuwd of heeft tenminste drie jaar een geregistreerd partnerschap met een en dezelfde Nederlander	<10	<10	11	<10	<10	<10	<10	39	0%
Niet het juiste bedrag aan naturalisatiegelden is betaald of er is geen sprake van vrijstelling	<10	<10	<10	11	<10	<10	<10	25	0%
Geen advies met betrekking tot het naturalisatieverzoek uitgebracht		<10	<10	<10	<10	12	<10	25	0%
Ernstige bedreiging openbare orde of nationale veiligheid i.v.m. artikel 1F			<10	<10	<10	<10	<10	19	0%
Geen hoofdverblijf in het land waarvan hij onderdaan is	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	19	0%
De 'verklaring omtrent verblijfsstatus en gedrag' niet ingevuld en ondertekend	<10	<10	<10		<10	<10	<10	18	0%
Check van de middelen van bestaan leidt tot bedenkingen tegen het verblijf van onbepaalde duur			<10	<10	<10	<10	<10	16	0%
De autoriteiten van het land van herkomst zijn niet verzocht in te stemmen met verkrijging van een andere nationaliteit en/of met afstand van de betreffende nationaliteit		<10	<10	<10	<10	<10	<10	14	0%
Artikel 10 RWN is niet van toepassing en wordt niet aan voldaan	<10	<10	<10	<10	<10	<10		12	0%
De vreemdeling en de referent zijn beide gehuwd	<10		<10		<10	<10	<10	<10	0%
De 'verklaring in verband met verlies van de nationaliteit' niet ingevuld en ondertekend		<10			<10	<10	<10	<10	0%
De 'bereidverklaring afleggen verklaring van verbondenheid' niet ingevuld en ondertekend			<10		<10		<10	<10	0%
De vreemdeling heeft zich niet doen opnemen in een van de samenlevingen van het Koninkrijk							<10	<10	0%
De echtgenoot of (geregistreerd) partner van de verzoeker heeft niet de Nederlandse nationaliteit	<10		<10			<10	<10	<10	0%
De wettelijk vertegenwoordiger of de andere ouder stemt niet in met de (mede)naturalisatie van het kind	<10	<10	<10	<10				<10	0%
De vreemdeling is minderjarig en geen van de ouders is Nederlander	<10	<10						<10	0%
Het verzoek is niet ingediend met een volledig ingevuld en bevoegd ondertekend, vastgesteld formulier			<10	<10	<10		<10	<10	0%
Het verzoek tot medeverlening is niet tegelijkertijd met het verzoek tot verlening ingediend	<10		<10		<10		<10	<10	0%
Er staat niet vast dat de verzoeker staatloos is			<10				<10	<10	0%
De adoptie heeft geen rechtsgevolg of wordt niet erkend in het Koninkrijk	<10		<10					<10	0%
Tijdens de minderjarigheid van de verzoeker ingediend verzoek om medeverlening is afgewezen vanwege de meerderjarigheid van verzoeker op het moment van beslissen							<10	<10	0%
De verzoeker is erkend of gewettigd zonder erkenning door een Nederlander			<10					<10	0%
De vreemdeling vormt op ernstige gronden een gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid	<10							<10	0%
De identiteit van betrokkene is niet vastgesteld					<10			<10	0%
De verzoeker is voor zijn meerderjarigheid geen onafgebroken periode verzorgd en opgevoed door de Nederlander door wie hij is erkend of wiens kind hij door wettiging zonder erkenning is geworden			<10					<10	0%
Totaal	986	1.014	1.702	1.410	1.452	1.533	1.111	9.208	100%

118 Zie Afwijzingsgronden voor een uitleg over de interpretatie van afwijzingscriteria

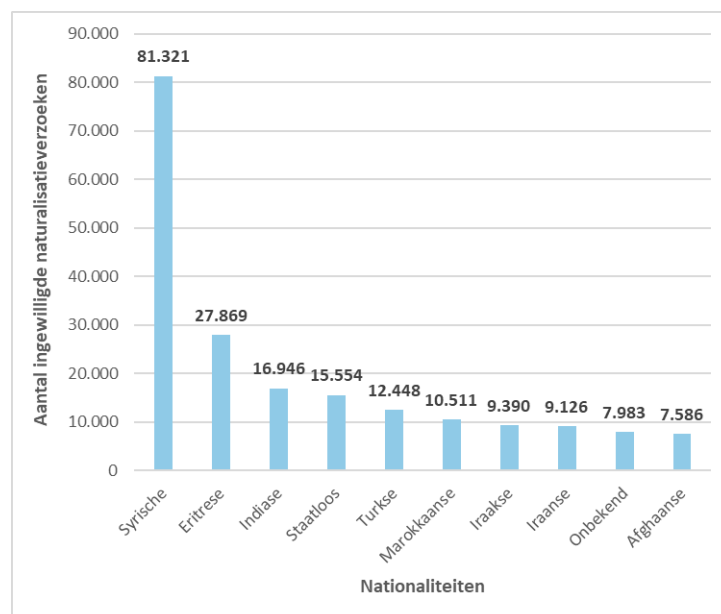
Tabel 35 – Inwilligingen van naturalisatieverzoeken naar leeftijd en geslacht in 2018-2024¹¹⁹

Leeftijd	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
0 t/m 9	30.389	10%	28.815	9%	59.204	19%
10 t/m 17	19.543	6%	18.283	6%	37.826	12%
18 t/m 24	14.375	5%	12.210	4%	26.585	9%
25 t/m 34	35.229	11%	40.823	13%	76.052	25%
35 t/m 44	32.505	11%	35.658	12%	68.163	22%
45 t/m 64	19.344	6%	18.841	6%	38.185	12%
65+	1.276	0%	1.051	0%	2.327	1%
Totaal	152.661	50%	155.681	50%	308.342	100%

Tabel 36 – Afwijzingen van naturalisatieverzoeken naar leeftijd en geslacht in 2018-2024

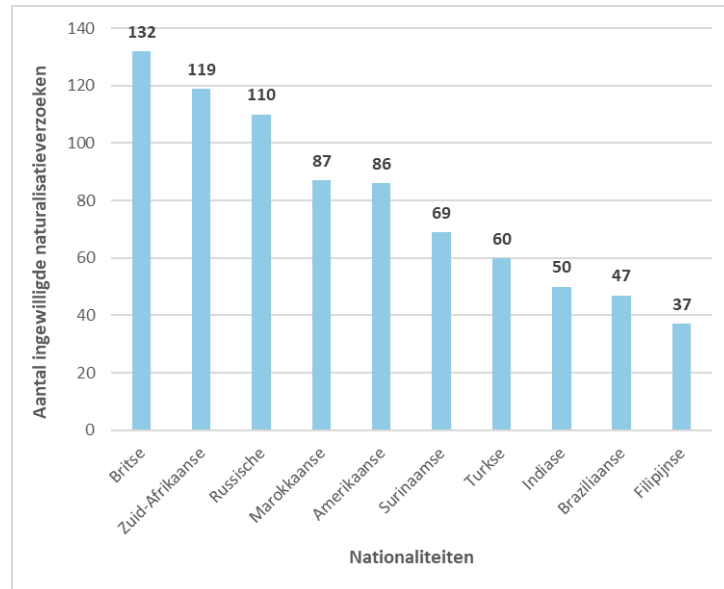
Leeftijd	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
0 t/m 9	513	7%	463	6%	976	13%
10 t/m 17	559	8%	409	6%	968	13%
18 t/m 24	500	7%	269	4%	769	10%
25 t/m 34	1.092	15%	612	8%	1.704	23%
35 t/m 44	1.170	16%	612	8%	1.782	24%
45 t/m 64	765	10%	389	5%	1.154	16%
65+	42	1%	33	0%	75	1%
Totaal	4.641	62%	2.787	38%	7.428	100%

Figuur 29 – Inwilligingen van naturalisatieverzoeken naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Europees Nederland)

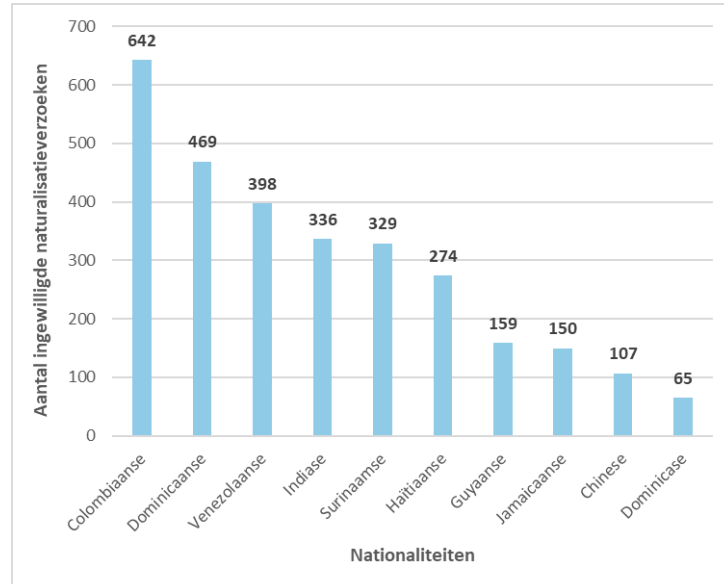

¹¹⁹ In <10 zaken is het geslacht onbekend. Deze zaken zijn niet meegenomen in deze tabel.

Figuur 30 – Inwilligingen van naturalisatieverzoeken naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland)

Figuur 31 – Inwilligingen van naturalisatieverzoeken naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (Caribische deel van het Koninkrijk)

Tabel 37 – Optiebevestigingen naar nationaliteit in 2018-2024

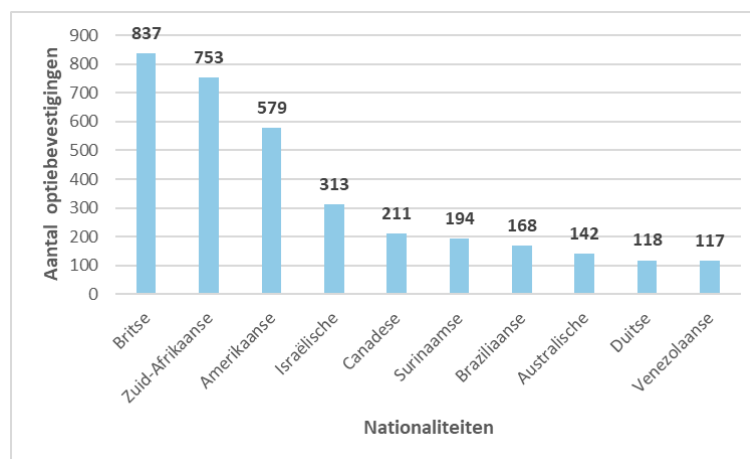
Nationaliteit	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Afghaanse	28	31	21	18	66	32	37	233
Albanese	<10	<10	<10		<10	<10	<10	22
Algerijnse	<10	<10	<10	<10	14	<10	<10	45
Amerikaanse	144	192	180	169	275	219	245	1.424
Angolese	15	14	19	25	39	16	12	140
Antiguaanse					<10	<10	<10	<10
Argentijnse	24	11	14	21	33	13	<10	125
Armeense	<10	<10	<10	<10	54	27	14	117
Australische	41	41	36	30	56	44	60	308
Azerbeidzjaanse	15	10	10	13	63	35	18	164
Barbadaanse	<10		<10				<10	<10
Behandeld als Nederlander							<10	<10
Belarussische	<10	<10	<10	<10	<10	10	<10	40
Belgische	84	87	74	75	95	59	112	586
Bengalese	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	13
Beninse	<10			<10	<10		<10	<10
Bhutaanse						<10		<10
Boliviaanse		<10	<10		<10	<10	<10	11
Bosnische	29	27	29	25	54	38	40	242
Botswanaanse	<10						<10	<10
Braziliaanse	58	74	60	41	81	65	46	425
Brits overzees burger	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	27
Britse	741	2.077	1.364	476	662	410	483	6.213
Bulgaarse	11	16	13	12	33	26	41	152
Burkinese		<10			<10			<10
Burundese	<10	<10			<10		<10	10
Cambodjaanse						<10	<10	<10
Canadese	37	78	70	36	101	56	53	431
Chileense	11	<10	10	<10	16	10	15	68
Chinese	61	59	60	53	120	70	74	497
Colombiaanse	63	97	97	63	171	160	134	785
Costa Ricaanse	<10	<10		<10	<10		<10	11
Cubaanse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	42
Cyprische						<10		<10
Deense*	<25	<25	<25	<10	<25	<25	<25	84
Dominicaanse	67	136	98	49	153	171	140	814
Dominicase*	<25	32	<25	<10	26	30	<25	152
Duitse	184	195	244	224	287	214	259	1.607
Ecuadoraanse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	37
Egyptische	13	12	10	11	<10	<10	13	72
Eritrese	<10	<10			10	<10	<10	24
Estische	<10		<10		<10		<10	10
Ethiopische	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	21
Filipijnse	18	33	50	18	40	40	34	233
Finse	10	<10	<10	11	17	<10	<10	63
Franse	27	59	41	47	60	59	62	355
Gabonese						<10	<10	<10
Gambiaanse	<10	<10	<10	<10	<10		<10	<10
Georgische	<10	<10	<10	<10	14	<10	<10	33
Ghanese	17	21	20	14	21	29	28	150
Grenadaanse		<10	<10	<10	<10	<10	<10	16
Griekse	40	20	30	22	36	24	29	201
Guatemalaanse	<10			<10	<10	<10		<10
Guinee-Bissause					<10			<10
Guinese	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	14
Guyaanse*	<10	<25	<25	<25	29	<25	<25	114
Haïtiaanse	34	82	48	45	95	108	76	488
Hondurese	<10	<10		<10	<10		<10	<10
Hongaarse	<10	10	21	<10	20	10	13	88
Ierse	15	20	19	17	22	13	20	126
IJslandse	<10	<10	<10					<10
Indiase	27	44	37	19	51	47	54	279
Indonesische	71	75	84	47	66	79	84	506
Iraakse	50	22	34	28	77	37	53	301

Iraanse*	<25	<25	<25	<10	32	36	<25	122
Israëlische	70	61	47	35	58	74	64	409
Italiaanse	103	137	125	92	118	101	131	807
Ivorianse		<10			<10	<10	<10	<10
Jamaicaanse*	<25	27	30	<10	28	30	31	167
Japanse	<10	<10	<10	<10	<10		<10	23
Jemenitische		<10	<10			<10		<10
Joegoslavische	<10	<10	<10	<10	<10		<10	18
Jordaanse		<10		<10	<10			<10
Kaapverdische	15	12	18	<10	12	13	<10	83
Kameroense		<10		<10	<10	<10	<10	13
Kazachse			<10	<10	13			18
Kenyaanse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	18
Kirgizische	<10			<10	<10		<10	<10
Koeweitse					<10			<10
Kongolese (Brazzaville)	<10	<10	<10	<10	10	<10	<10	38
Kongolese (Dem. Rep.)	12	<10	<10	12	20	21	15	94
Kosovaarse	11	<10	14	<10	<10	12	<10	60
Kroatische	<10	13	12	<10	10	14	10	75
Laotiaanse							<10	<10
Letse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	24
Libanese	<10	10	<10	<10	14	<10	<10	56
Liberiaanse	<10	<10	<10	<10	11	<10	<10	23
Libische	<10				<10	<10		<10
Litouwse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	28
Luxemburgse		<10	<10		<10	<10	<10	11
Malagassische	<10							<10
Maldivische				<10	<10	<10		<10
Maleisische	12	<10	<10	<10	<10	<10	<10	39
Malinese						<10	<10	<10
Maltese		<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10
Marokkaanse	1.338	1.332	1.322	817	1.162	877	812	7.660
Mauritiaanse	<10				<10	<10	<10	<10
Mexicaanse	14	17	<10	<10	<10	10	11	74
Moldavische	<10				<10	<10		<10
Mongolische				<10	<10		<10	<10
Montenegrijnse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	24
Mozambikaanse					<10			<10
Myanmarese	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	14
Namibische	<10		<10		<10		<10	<10
Nepalese	<10	<10	<10		<10	<10	<10	10
Nicaraguaanse	<10	<10	<10		<10	<10		11
Nieuw-Zeelandse*	35	<25	<25	<10	<25	26	<25	140
Nigerese				<10	<10		<10	<10
Nigeriaanse	<10	<10	<10	12	15	<10	15	69
Noord-Koreaanse		<10				<10		<10
Noord-Macedonische	<10	13	<10	<10	16	<10	<10	56
Noorse	<10		13	16	<10	<10	12	58
Oekraïense	<10	<10	16	16	22	15	18	98
Oezbeekse			<10	<10	<10	<10	<10	13
Omaanse						<10		<10
Onbekend	215	110	134	159	353	251	293	1.515
Oostenrijkse	10	<10	<10	<10	11	<10	<10	54
Pakistaanse	<10	12	14	10	21	<10	18	90
Palestijnse	<10			<10				<10
Panamese	<10					<10		<10
Paraguayaanse	<10	<10	<10		<10			14
Peruaanse	13	18	20	11	19	16	20	117
Poolse	58	76	91	76	136	81	93	611
Portugese	19	47	44	25	55	33	35	258
Roemeense	24	28	30	21	67	40	42	252
Russische	30	37	39	28	106	73	74	387
Rwandese		<10	<10		<10		<10	<10
Saint Kitts-Nevistaanse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	26
Saint Luciaanse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	26

Salvadoraanse		<10				<10	<10	<10
Senegalese	<10		<10		<10	<10	<10	14
Servische*	<25	<25	<25	<10	35	28	<25	147
Sierra Leone		<10	<10	13	<10	<10	<10	41
Singaporese	<10	<10	<10		<10	<10	<10	21
Sint Vincent en Grenadijnse			<10		<10	<10	<10	10
Sloveense		<10	<10	<10	<10	<10	<10	16
Slowaakse	<10	10	13	12	16	<10	<10	67
Soedanese	<10	<10	<10	<10	13	<10	<10	38
Somalische*	<25	<25	<25	<25	<25	<25	<10	74
Spaanse	68	62	67	58	74	54	50	433
Sri Lankaanse	26	22	25	12	28	25	22	160
Staatloos	<10	<10	16	13	15	<10	13	80
Surinaamse	189	257	286	185	288	272	344	1.821
Syrische	<10	<10	<10	<10	27	12	10	75
Tadzjiekse					<10			<10
Taiwaneze	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	23
Tanzaniaanse		<10	<10		<10		<10	<10
Thaise	54	59	65	36	52	40	40	346
Togolese	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	13
Trinidadanse	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	26
Tsjechische	<10	16	16	<10	14	10	13	83
Tsjecho-Slowaakse		<10		<10	<10			<10
Tunesische	19	17	10	<10	15	<10	<10	79
Turkmeense							<10	<10
Turkse	1.800	1.963	2.022	1.439	2.241	1.719	1.815	12.999
Ugandese	<10		<10	<10	<10	<10	<10	<10
Uruguayaanse	<10						<10	<10
Venezolaanse	56	80	67	25	74	51	52	405
Vietnamese	20	24	20	16	22	12	14	128
Zambiaanse		<10			<10	<10	<10	<10
Zimbabweaanse	<10	<10	<10			<10	<10	16
Zuid-Afrikaanse	90	206	122	50	195	119	173	955
Zuid-Koreaanse	<10	<10	<10		<10	<10	<10	18
Zuid-Soedanese			<10					<10
Zweedse	11	13	16	<10	16	<10	16	84
Zwitserse	15	11	15	<10	<10	14	18	87
[leeg]	260	262	272	198	354	262	414	2.022
Totaal	6.814	8.854	8.087	5.227	9.000	6.804	7.285	52.071

* Bij deze nationaliteiten zijn de aantallen lager dan 25 weergegeven als <25 en lager dan 10 is weergegeven als <10. Dit in verband met de herleidbaarheid. Bij de overige nationaliteiten is <10 voldoende.

Figuur 32 - Optiebevestigingen naar top 10 nationaliteiten in 2018-2024 (diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland)¹²⁰

¹²⁰ Nationaliteit onbekend kwam in 327 gevallen voor. Deze categorie is niet meegenomen in dit figuur.

Tabel 38 – Optiecategorieën in 2018-2024¹²¹

Optiecategorie	Aantal
Artikel 6.1g RWN	23.191
Artikel 6.1a RWN	11.514
Artikel 6.1h RWN	6.908
Artikel 6.1i RWN	2.396
Artikel 6.1f RWN	2.273
Artikel 6.1k RWN	1.999
Artikel 6.1e RWN	1.285
Artikel 6.8 RWN	1.261
Artikel 6.1c RWN	631
Artikel II lid1a RRWN (27-06-08)	
Artikel 4.2 RWN	411
Artikel 6.1b RWN	76
Artikel 6.1l RWN	39
Artikel 6.1d RWN	32
Artikel II lid1b RRWN (27-06-08)	
Artikel 4.2 RWN	15
Artikel II lid1c RRWN (27-06-08)	
Artikel 4.2 RWN	12
Artikel 6.1f jo 26.1a RWN	11
Artikel 6.1j RWN	<10
Artikel 6.1p RWN	<10
Artikel 6.1o RWN	<10
Artikel 6.1f jo 26.1b RWN	<10
Artikel 28.1 RWN	<10
Artikel 6.1m RWN	<10
Artikel V, lid 1 RRWN	<10
Totaal	52.071

Tabel 39 – Naturalisaties per duizend niet-Nederlanders in 2004-2023 (Bron: CBS)

Jaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Naturalisaties, relatief (per duizend niet-Nederlanders)	29,4	30,8	30,6	32,4	31,7	31,1	24,2	26,6	30,3	25,4
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	32,5	25,3	23	19,5	19,2	22,2	41,1	45,8	35	33,8

Tabel 40 – Percentage van de niet-Nederlandse bevolking in Nederland dat Nederlander is geworden in dat jaar, 2014-2023 (Bron: Eurostat)

Jaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Percentage	4,4%	3,6%	3,4%	3,0%	2,8%	3,2%	4,8%	5,4%	4,4%	4,0%

121 Zie Bijlage 3 voor een uitleg van de optiecategorieën.

Dit is een uitgave van de
Immigratie- en Naturalisatiedienst
www.ind.nl

Juni 2025